

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΚΡΑΜΠΛ
Α.Μ. ΠΡΩΤ/ΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 10483
ΤΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ 12 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997224100 – Δ.Ο.Υ. Ε΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 277 / 27.08.2021

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΕΞΙΚΟΥ» ΠΡΟΣ ΤΟ «ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» ΚΑΙ Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Τ.Ε.Γ.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 217

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων ώριμος, ωφέλιμος, ψυχραιμος, ψοφοδεής, ψοφώδης, χαλαρός, χαλαρωτικός, χαλεπός, χαμερπής, χαρισματικός, χαρωπός, χάσικος, χαύνος, χαχολικός, χθαμαλός, χλιαρός, χλομός, χλωμός, χονδρός, χοντρός, χορταστικός, χρήσιμος, χρηστικός, χρηστός, χρηστοήθης, χυδαίος; Σημ.: τεκμαίρονται τα ψυχραιμότερος, χοντρότερος, χοντρώτερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα χαχολικότερος, -η, -ο, χαχολικότατος, -η, -ο, χοντρώτατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 218

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων φαινός, φαιδρός, φανατικός, φανερός, φανταστικός, φανταχτερός, φαρδουλός, φαρδύς, φαύλος, φεγγερός, φειδωλός, φερέγγυος, φθηνός, φτηνός, φθονερός, φιλάργυρος, φιλάρεσκος, φιλικός, φιλόξενος, φλογερός, φλύαρος, φοβερός, φορτικός, φουριόζικος, φουριόζος, φρέσκος, φρικιαστικός, φρικτός, φριχτός, φρόνιμος, φτωχός, φυσικός, φυσιολογικός, φωτεινός, φρικώδης, φωτοευπαθής; Σημ.: τεκμαίρονται τα φαινότερον, φανατικότερος, φαρδύτερος, φθηνότερος, φτηνότερος, φοβερότερος, φρεσκότατος, φρονιμότερος, φτωχότερος, φυσικότερος, φωτεινότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα φαρδουλότερος, -η, -ο, φαρδουλότατος, -η, -ο, φεγγερότερος, -η, -ο, φεγγερότατος, -η, -ο, φιλαργυρότερος, -η, -ο, φιλαργυρότατος, -η, -ο, φιλαρεσκότερος, -η, -ο, φιλαρεσκότατος, -η, -ο, φιλοξενότερος, -η, -ο, φιλοξενότατος, -η, -ο, φουριοζικότερος, -η, -ο,

φουριοζικότετος, -η, -ο, φουριοζότερος, -η, -ο, φουριοζότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 219

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων υγιεινός, υποβλητικός, υποτονικός, υποχωρητικός, υστερικός, υδαρής, ταγγός, ταγκός, ταιριαστός, τακτικός, ταχτικός, ταπεινός, ταπεινωτικός, τέλειος, τελειωτικός, τελικός, τερπνός, τηκτικός, τηκτός, τιμητικός, τίμιος, τολμηρός, τονωτικός, τοξικός, τοπικός, τουρλωτός, τραβηχτικός; Σημ.: τεκμαίρεται το τελειότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα ταγγότερος, -η, -ο, ταγγότατος, -η, -ο, ταγκότερος, -η, -ο, ταγκότατος, -η, -ο, τελειωτικότερος, -η, -ο, τελειωτικότετατος, -η, -ο, τελικότερος, -η, -ο, τελικότατος, -η, -ο, τηκτικότερος, -η, -ο, τηκτικότετατος, -η, -ο, τηκτότερος, -η, -ο, τηκτότατος, -η, -ο, τοπικότερος, -η, -ο, τοπικότατος, -η, -ο, τουρλωτότερος, -η, -ο, τουρλωτότατος, -η, -ο, τραβηχτικότερος, -η, -ο, τραβηχτικότατος. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 220

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων τραβηχτός, τραγανιστός, τραγανός, τραγελαφικός, τραγικός, τραγουδιστός, τρανός, τρανταχτός, τραυματικός, τρελός (και τρελλός), τριχωτός, τρομακτικός, τρομαχτικός, τρομερός, τροπικός, τροφαντός, τρυφερός, τρυφηλός, τρωτός, τσαγγός, (και τσαγκός), τσιριχτός (και τσυριχτός), τσουπωτός, τσουχτερός, τυπικός, τυραννικός, τυφλωτικός, τυχερός, ταραχώδης, ταχυκαής; Σημ.: τεκμαίρεται το τραγικότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα τραβηχτότερος, -η, -ο, τραβηχτότατος, -η, -ο, τραγανιστότερος, -η, -ο, τραγανιστότατος, -η, -ο, τραγουδιστότερος, -η, -ο, τραγουδιστότατος, -η, -ο, τρανταχτότερος, -η, -ο, τριχωτότερος, -η, -ο, τριχωτότατος, -η, -ο, τροφαντότερος, -η, -ο, τροφαντότατος, -η, -ο, τρωτότερος, -η, -ο, τρωτότατος, -η, -ο, τσαγγότερος, -η, -ο, τσαγγότατος, -η, -ο, τσιριχτότερος, -η, -ο, τσιριχτότατος, -η, -ο, τσουπωτότερος, -η, -ο, τσουπωτότατος, -η, -ο, τυφλωτικότερος, -η, -ο, τυφλωτικότατος, -η, -ο, ταχυκαέστερος, -η, -ο, ταχυκαέστατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 221

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων σαγηνευτικός, σαθρός, σαπρός, σαρκαστικός, σαρωτικός, σατανικός, σαφηνιστικός, σαχλός, σβέλτος, σγουρός, σεβάσμιος,

σεβαστικός, σεβαστός, σεμνός, σεξιστικός, σεξουαλικός, σεπτός, σημαδιακός, σηπτικός, σθεναρός, σιγαλός, σιγανός, σιγηλός, σίγουρος, σιχαμερός, σιωπηλός, σιωπηρός, σκαιός, σκεπτικός, σκεπτικός; Σημ.: τεκμαίρεται το σεβασμιότατος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα σαθρότερος, -η, -ο, σαθρότατος, -η, -ο, σαπρότερος, -η, -ο, σαπρότατος, -η, -ο, σαφηνιστικότερος, -η, -ο, σαφηνιστικότατος, -η, -ο, σβελτότερος, -η, -ο, σβελτότατος, -η, -ο, σεξιστικότερος, -η, -ο, σεξιστικότατος, -η, -ο, σιγαλότερος, -η, -ο, σιγαλότατος, -η, -ο, σιγηλότερος, -η, -ο, σιγηλότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 222

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων σκιερός, σκληρός, σκληρυντικός, σκληρωτικός, σκότιμος, σκορπιστός, σκοταδερός, σκοτεινός, σκούρος, σκυθρωπός, σκυφτός, σκωπτικός, σμηκτικός, σμιχτός, σόλοικος, σομφός, σουβλερός, σουγλερός, σπαρακτικός, σπαραχτικός, σπασμωδικός, σπαστικός, σπαστός, σπάταλος, σπινταριστός, σπλαχνικός; Σημ.: τεκμαίρονται τα σκληρότερος, σκοτεινότερος, σκουρότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα σκληρυντικότερος, -η, -ο, σκληρυντικότατος, -η, -ο, σκληρωτικότερος, -η, -ο, σκληρωτικότατος, -η, -ο, σκορπιστότερος, -η, -ο, σκορπιστότατος, -η, -ο, σκοταδερότερος, -η, -ο, σκοταδερότατος, -η, -ο, σμηκτικότερος, -η, -ο, σμηκτικότατος, -η, -ο, σμιχτότερος, -η, -ο, σμιχτότατος, -η, -ο, σολοικότερος, -η, -ο, σολοικότατος, -η, -ο, σομφότερος, -η, -ο, σομφότατος, -η, -ο, σουγλερότερος, -η, -ο, σουγλερότατος, -η, -ο, σπαστότερος, -η, -ο, σπαστότατος, -η, -ο, σπαταλότερος, -η, -ο, σπαταλότατος, -η, -ο, σπινταριστότερος, -η, -ο, σπινταριστότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 223

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων σταθερός, στάσιμος, στατικός, στεγανός, στεγνός, στεγνωντικός, στενός, στερεός, στερρός, στηρικτικός, στιβαρός, στιλπνός, στοργικός, στραβός, στρεβλός, στρεβλωτικός, στρογγυλός, στρουμπουλός, στρυφνός (και στριφνός), στυγερός, στυγνός, στυπτικός, στυτικός, στυφός (και στιφός), στωικός, στωμύλος;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα στεγνωντικότερος, -η, -ο, στεγνωντικότατος, -η, -ο, στερρότερος, -η, -ο, στερρότατος, -η, -ο, στηρικτικότερος, -η, -ο, στηρικτικότατος, -η, -ο, στρεβλωτικότερος, -η, -ο, στρεβλωτικότατος, -η, -ο, στωμυλότερος, -η, -ο, στωμυλότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 224

Στο ΛΝΕΓ, Β΄ έκδοση, σελ. 1933, λημματογραφείται το λ. χαντζής, το οποίο παραπέμπει με βελάκι στο λ. χανιτζής. Παρομοίως, στη σελ. 460 λημματογραφείται το λ. δελής, το οποίο παραπέμπει με βελάκι στο λ. ντελής. Δείτε τα μαζί στην παρακάτω φωτ. 1.

χαντζής (ο) → χανιτζής

δελής (ο) → ντελής

Δυστυχώς όμως τα λ. χανιτζής και ντελής, εκ παραδρομής του συντάκτη, δεν έχουν συνταχθεί αυτόνομα στο σώμα του λεξικού. Το Τμήμα Λεξικού έχει συμπεριλάβει στις αποδεκτές λέξεις τους τύπους ΧΑΝΙΤΖΗΣ, ΧΑΝΙΤΖΗ, ΧΑΝΙΤΖΗΔΕΣ, ΧΑΝΙΤΖΗΔΩΝ, ΝΤΕΛΗΣ, ΝΤΕΛΗ, ΝΤΕΛΗΔΕΣ, ΝΤΕΛΗΔΩΝ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 225

Στο ΛΚΝ το ρ. αντιστηρίζω -ομαι συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα P2.1 δροσίζω, δρόσισα, ενώ το ρ. στηρίζω -ομαι συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα P2.2 αλλάζω, αλλάξα (φωτ. 1).

αντιστηρίζω [andistirízo] -ομαι P2.1 : σταθεροποιώ κτ. τοποθετώντας αντιστηρίγματα: - έναν τοίχο, για να μην καταρρεύσει.

στηρίζω [stirízo] -ομαι P2.2 : 1α. κρατώ κτ. σταθερό, όρθιο, το στερεώνω έτσι ώστε να διατηρεί την ισορροπία του: Στηρίξε τη σκάλα / την ομπρέλα του / το σώμα του στον τοίχο, ακούμπησε. Κολόνες στηρίζουν τη

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής και ότι το ρ. αντιστηρίζω θα έπρεπε να σημαίνεται με το P2.2. Κατά συνέπεια, δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τους τύπους αντιστήρισα, -ες κλπ.

Στο ΛΚΝ, στο ερμήνευμα του λήμματος χλόη βρίσκουμε τη φράση «το φύλλωμα διάφορων ποοδών φυτών» (φωτ. 2).

χλόη η [χλόι] Q30 : το τρυφερό καταπράσινο χορτάρι που σκεπάζει τη γη, ιδιαίτερα την άνοιξη· γρασίδι. || το φύλλωμα διάφορων ποοδών φυτών· γκαζόν.

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής και ότι το ορθό είναι ποώδης, -ης -ες. Κατά συνέπεια, δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τους τύπους ποόδης, -ες κλπ.

Στο ΛΚΝ, στο ερμήνευμα του λήμματος χρώμα βρίσκουμε τη φράση «αλλάζει χρώματα σαν το χαμελαίοντα» (φωτ. 3).

Έκανε / πήρε -, κοκκίνισε. Χάνω το - μου / αλλάζω - / αλλάζω χίλια χρώματα, από ταραχή, θυμό, αγανάκτηση. Κάποιος αλλάζει χρώματα σαν το χαμελαίοντα, μειωτικά, για κπ. που αλλάζει πεποιθήσεις
5. χρωστική ουσία· βαφή, μπογιά: Φυσικά / τεχνητά / πλαστικά / ανεξίτηλα χρώματα. (Δεν) έπιασε το -,

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής και ότι το ορθό είναι χαμαιλέοντα. Κατά συνέπεια, δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τους τύπους χαμελαίοντας κλπ.

Στο ΛΚΝ, συμπεριλαμβάνεται και το λήμμα πλημμελειοδίκης. Ωστόσο, στο ερμηνευμα του λήμματος «-δίκης» βρίσκουμε και τη λέξη πλημμελιοδίκης (φωτ. 4).

πλημμελειοδίκης ο [plimelioidíkis] Q10 θηλ. πλημμελειοδίκης [plimelioidíkis] : δικαστής πλημμελειοδικείου: Συμβούλιο πλημμελειοδικών, ειδικό δικαστικό συμβούλιο. [λόγ. < ελνστ. πλημμέλει(α) 'αμάρτημα' (αρχ. σημ.: 'φάλτσο στη μουσική') -ο- + -δίκης κατά το ειρηνοδίκης· λόγ. θηλ. χωρίς διάκρ. γένους]

-δίκης [díis] : β' συνθετικό σε σύνθετα ουσιαστικά· δηλώνει το δικαστή που εκδικάζει τα αδικήματα ή τις υποθέσεις που υποδηλώνει το α' συνθετικό: ειρηνο-, κακουργιο-, πλημμελιο-, πρωτο-, πταισματο-. | αερο-, ναυτο-, στρατο-.

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι πρόκειται για λάθος εκ παραδρομής και ότι το ορθό είναι πλημμελειοδίκης. Κατά συνέπεια, δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τους τύπους πλημμελιοδίκης κλπ.

Συμφωνείτε σε όλα τα παραπάνω με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 226

Στο ΛΝΕΓ ληματογραφείται αυτόνομα (ως κεφαλή λήμματος) και ο ρηματικός τύπος απεταξάμην (φωτ. 1).

απετάξάμην ρ. ΕΚΚΛΗΣ «τον αρνήθηκα, τον αποκήρυξά (ενν τον Σατανά)» πρόκειται για την απάντηση που πρέπει να δίνει ο ανάδοχος στον ιερέα στους εξορκισμούς κατά την τελετή τής βάπτισης στην ερώτηση «ἀπετάξω τῷ Σατανᾶ:», δηλ. «αποκήρυξες τον Σατανά;» χρησιμοποιείται επίσης για να δηλώσει κάποιος κατηγορηματικά ότι αποκηρύσσει ιδεολογία, στάση ζωής κ.ά
[ΕΤΥΜ αρχ. αόρ. τού ρ. ἀποτάσσομαι]

Θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι αποδεκτά στο ελληνικό σκραμπλ και τα υπόλοιπα πρόσωπα του αρχαίου αυτού αορίστου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 227

Στο ΛΝΕΓ, στο ερμηνευμα του λήμματος χωρίζω βρίσκουμε με έντονους χαρακτήρες το λ. χωρίζοντες (φωτ. 1).

κα σου; || εἶμαι χωρισμένος (διαζευγμένος)· ΦΡ. **χωρίζω τα τσαννάκια μου (με κάποιον)** βλ. λ. τσαννάκι **10**. ΦΙΛΟΛ. (λόγ.) **χωρίζοντες** (οι) γραμματικοί τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἑποχῆς, που απέδιδαν τὴν *Ιλιάδα* καὶ τὴν *Οδύσσεια* ὄχι στὸν Ὅμηρο, ἀλλὰ σε δύο διαφορετικοὺς ποιητές ♦ (αμετβ.) **11**. τίθεμαι σε ἀπόσταση, διαχωρίζομαι ἀπὸ (κάποιον/κάτι):

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα τρία παρακάτω υποερωτήματα:

- A.** Θεωρείτε αποδεκτή τη γενική πληθυντικού του αρσενικού γένους χωρίζοντων;
- B.** Θεωρείτε αποδεκτές τις πτώσεις του ενικού στο αρσενικό γένος, χωρίζων, χωρίζοντος, χωρίζοντα;
- Γ.** Θεωρείτε αποδεκτούς τους τύπους του θηλυκού και του ουδέτερου γένους, χωρίζουσα, χωρίζουσας, χωρίζουσης, χωρίζουσες, χωρίζουσών, χωρίζον, χωρίζοντος, χωρίζοντα, χωρίζόντων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Ναι, Β: Όχι, Γ: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 228

Στο ΛΚΝ το λ. ψωνιστής συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα Ο8, γανωματής, γανωματήδες. Στο ΛΝΕΓ στο ίδιο λήμμα δεν δίδονται καθόλου γραμματικές πληροφορίες. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

ψωνιστής (ο) άτομο που ξέρει να ψωνίζει κάνοντας επιτυχημένες αγορές.

ψωνιστής ο [psonistis] **Q8**: (λαϊκότρ.) πελάτης, αγοραστής, συνήθ. αυτός που κάνει επιτυχημένες αγορές.

[μον. *ψωνιστής (πρβ. μον. πουσονιστής με ανάπτ. [u] από επιδρ. του χειλ. [p]) < ψωνισ- (ψωνίζω)-τής (πρβ. ελνστ. όψωνιαστής)]

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους ψωνιστήδες, ψωνιστήδων, όχι όμως και τους τύπους ψωνιστές, ψωνιστών. Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Διαφωνούμε. Πρέπει να καταχωριστούν και τα ψωνιστές, ψωνιστών.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 229

Στο ερώτημα Νο 133 είχαμε εξετάσει τη φράση «ο τρώσας και ιάσεται» (φωτ. 1).

ΤΙΤΡΩΣΚΩ ρ. μετβ. {έτρωσα (μτχ. τρώσας), ετρώθην, -ης, -η... (να/θα τρωθώ, μτχ. τρωθείς, -είσα. -έν)} (αρχαιοπρ.) τραυματίζω, πληγώνω: το κύρος τής κυβέρνησης έχει τρωθεί λόγω των ατασθαλιών που αποκαλύφθηκαν || «οι παραδοσιακές κοινωνικές δομές έχουν τρωθεί από τον χρηματισμό και τη διαφθορά» (εφημ.)· ΦΡ. (αρχαιοπρ.) **ο τρώσας και ιάσεται** (ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται) αὐτὸς που προκάλεσε το τραῦμα, θα το θεραπεύσει· (μτφ.) ὁποῖος προκάλεσε τὴ ζημιά, θα τὴν ἀποκαταστήσει: *μη ζητάς ευθύνες ἀπὸ εμένα για ὅ,τι συνέβη· ~!*

Εἶχατε ἐρωτηθεῖ (καὶ ἀποφανθήκατε θετικά) ἐάν συμφωνεῖτε στο ὅτι ἡ φράση δὲν εἶναι τῆς δημοτικῆς καὶ ὅτι δὲν εἶναι ὀρθό νὰ υφίστανται στο ἐλληνικὸ ἀγωνιστικὸ σκραμπλ καὶ νὰ εἶναι ἀποδεκτοὶ σ' αὐτό οἱ κλιτικοὶ τύποι που προκύπτουν ἀπὸ τὴν πλήρη κλίση τῆς μετοχῆς «τρώσας» στο θηλυκὸ καὶ στο ουδέτερο γένος.

Θεωρεῖτε ὅτι θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀποδεκτές στο ἐλληνικὸ σκραμπλ οἱ πτώσεις του ἀρσενικοῦ γένους του τρώσαντος, τὸν τρώσαντα, οἱ τρώσαντες, τῶν τρωσάντων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 230

Στο ΛΚΝ λημματογραφεῖται τὸ ουσιαστικὸ χώνεψη Ο32α (κούραση, κούρασης, χωρ. πληθ.). Στο ΛΝΕΓ στο λήμμα χώνευση γράφει κ. (καθημ.) χώνεψη {-ης κ. -εύσεως} / χωρ. πληθ. Εδὼ ὁ ἀναγνώστης ἴσως νὰ συμπεραίνει ὅτι ἡ κλίση τοῦ λ. χώνεψη ἀκολουθεῖ τὴν κλίση τοῦ λ. χώνευση (ἀφού λημματογραφοῦνται καὶ δίπλα δίπλα, χωρὶς περαιτέρω πληροφορίες). Στο ΛΣΓ ὁμῶς δίδεται ἡ χώνευση Ο20 (δηλώσεως) κ. χώνεψη Ο18 (θύμησης). Ὅλα αὐτὰ μαζί μπορεῖτε νὰ τα δεῖτε στὴν παρακάτω φωτ. 1.

χώνεψη η [χόνepsi] O32α : χώνεμα, συνήθ. στην ευχή καλή ~!

O32α	κούραση	κούρασης	κούραση	κούραση

χώνευση [μτγν.] κ. (καθημ.) **χώνεψη** (η) [-ης κ. -εύσεως | χωρ. πληθ.]

1. η αφομοίωση από τον οργανισμό των τροφών που περιέχονται στο στομάχι και ο μετασχηματισμός τους σε θρεπτικές ουσίες· η πέ-

χώ|νευ|ση O20 κ. (καθημ.) **χώνεψη** O18 **1** η πέψη: (ευχή) καλή ~! **2**-η τήξη μετάλλων σε ειδική κάμινο.

O20 δήλωση	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλιτική
Ενικός	η δήλωση	της δήλωσης/δηλώσεως	τη δήλωση	δήλωση
Πληθυντικός	οι δηλώσεις	των δηλώσεων	τις δηλώσεις	δηλώσεις

O18 θύμηση	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλιτική
Ενικός	η θύμηση	της θύμησης	τη θύμηση	θύμηση
Πληθυντικός	οι θύμψεις	των (θυμήσεων)	τις θύμψεις	θύμψεις

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι δεν τεκμαίρεται ο κλιτικός τύπος της χωνέψεως. Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 231

Στο ΛΚΝ όλα τα σύνθετα ουσιαστικά με β' συνθετικό το -ίατρος (παιδίατρος, οφθαλμίατρος, ψυχίατρος, οδοντίατρος, κτηνίατρος κλπ.) λημματογραφούνται με διπλό γένος, αρσενικό και θηλυκό. Για την κλίση του θηλυκού ακολουθούμε το κλιτικό υπόδειγμα O36. Στο λήμμα ωτο- βρίσκουμε μεταξύ άλλων και τη λέξη ωτίατρος, χωρίς όμως γραμματικές πληροφορίες. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

παιδιάτρος ο [pedíatros] O20α θηλ. παιδίατρος [pedíatros] O36 :
 οφθαλμίατρος ο [ofthalmíatros] O20α θηλ. οφθαλμίατρος [ofthalmíatros] O36 :
 ψυχίατρος ο [psixíatros] O19 θηλ. ψυχίατρος [psixíatros] O36 :
 οδοντίατρος ο [odondíatros] O20α θηλ. οδοντίατρος [odondíatros] O36 :
 κτηνίατρος ο [ktiníatros] O20α θηλ. κτηνίατρος [ktiníatros] O36 :

O36	εγκύκλιος	εγκυκλίου	εγκύκλιο	(εγκύκλιο)	εγκύκλιοι	εγκυκλίων	εγκυκλίους	(εγκύκλιοι)
					εγκύκλιες		εγκύκλιες	

ωτο- [oto] & ωτό- [otó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & ωτ- [ot], συνήθ. σε παλαιότερη σύνθεση, όταν το β' συνθετικό άρχιζε από φωνήεν : το λόγιο ουσ. ους ως α' συνθετικό σε σύνθετες, συνήθ. λόγιες ή επιστημονικές λέξεις· δηλώνει ότι αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό αναφέρεται στο αντί: ωταλγία, ωτίατρος, -ασπίδα, -λαβίδα, ωτόλιθος, -μυκητίαση, -πάθεια, -σκόπηση· -ρινολαρυγγολόγος· -παθολογικός, -ρινολαρυγγολογικός.

Συμφωνείτε ότι και στη λέξη ωτίατρος υφίστανται αμφότερα τα γένη, αρσενικό και θηλυκό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 232

Στο ΛΚΝ, στα λήμματα αγοράζω και αγρός βρίσκουμε τη φράση αγρόν ηγόρασε. Στο ΛΝΕΓ, στα ίδια λήμματα βρίσκουμε τη φράση αγρόν ηγόρασα / ηγόραζα. Στο ΛΑΑ, στα ίδια λήμματα βρίσκουμε τη φράση αγρόν ηγόραζε / ηγόρασε. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

αγοράζω [agorázo] -ομαι P2.1 : 1.αποκτώ, προμηθεύομαι κτ. έναντι χρημάτων: ~ τρόφιμα / ρούχα / ποτά, ψωνίζω. ~ σπίτι / οικοπέδο / αυτοκίνητο. ~ χοντρικώς / λιανικώς / με πίστωση / με δόσεις / τοις μετρητοίς* / με έκπτωση. ~ κτ. φτηνά / ακριβά / μισοτιμής. Της αγόρασε ένα ακριβό κόσμημα και της το κανε δώρο. Θα μου αγοράσεις το τρενάκι; ΦΡ – γουρούνι στο σακί*. (λόγ.) αγρόν* ηγόρασε. 2. έναντι

αγρός ο [agros] Q1Z : το χωράφι: Πωλείται ~ πέντε στρεμμάτων. (λόγ.) ΦΡ αγρόν ηγόρασε, αδιαφόρησε. (πληθ.) η περιοχή όπου βρίσκονται τα χωράφια.

σάκί (χωρίς να εξετάζω την ποιότητα του προϊόντος) ΦΡ (α) **πουλώ και αγοράζω (κάποιον)** είμαι πανέξυπνος και πονηρός, ώστε να μπορώ να κάνω (κάποιον) ό,τι θέλω (β) **αγρόν ηγόρασα / ηγόραζα** βλ. λ. αγρός 2. (μτφ) προσπαθώ να ανακαλύψω τις προθέσεις κάποιου· κυρ. στη ΦΡ **αγοράζω λόγια** παίρνω λόγια, προσπαθώ να κάνω κάποιον

αγρός (ο) έκταση καλλιεργήσιμης γης, κυρ. για δημητριακά χωράφι ΣΥΝ κτήμα, γη· ΦΡ (α) **αγρόν ηγόρασα / ηγόραζα** (ἀγρόν ἡγόρασα, Κ.Δ. Λουκ 14, 18) (i) για κάποιον που αδυνατεί να ξεχωρίσει το ου-

αγρός [ἀγρός] α-γρός ουσ. (αρσ.) (επίσ.): καλλιεργήσιμη συνήθ. έκταση, χωράφι: ανοιχτός (ΑΝΤ. θερμοκήπιο)/ποτιστικός/χέρσος ~. ~ σε αγρανάπανση. Πβ. κτήμα. • ΦΡ.: **αγρόν ηγόραζε/ ηγόρασε** βλ. αγοράζω [< αρχ. ἀγρός]

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων τους τύπους ΗΓΟΡΑΖΑ, ΗΓΟΡΑΖΕ, ΗΓΟΡΑΣΑ, ΗΓΟΡΑΣΕ. Θεωρείτε ότι οι ως άνω φράσεις είναι της δημοτικής και ότι κατά συνέπεια θα πρέπει επιπλέον να είναι αποδεκτοί στο ελληνικό σκραμπλ και οι τύποι ΗΓΟΡΑΖΕΣ, ΗΓΟΡΑΖΑΝ, ΗΓΟΡΑΣΕΣ, ΗΓΟΡΑΣΑΝ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 233

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα αιματο- & αιματό- & αιματ- & ματο- & ματό- λημματογραφούνται κάποια λήμματα με παύλα, για τα οποία το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι δεν είναι απολύτως σαφές ποιοι ακριβώς τύποι είναι αποδεκτοί (φωτ. 1).

αιματο- [emato] & **αιματό-** [emató], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & **αιματ-** [emat], όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν & (λαϊκότρ.) **ματο-** [mato] & **ματό-** [mató], όταν ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό (βλ. σημ. Ι1) : το ουσ. *αίμα* ως α' συνθετικό: **Ι1.** σε σύνθετα ρήματα και ρηματικά παράγωγα: ~βαμμένος και ματοβαμμένος, αιματόβρεχτος και ματόβρεχτος, αιματοκυλισμένος, αιματόπνιχτος· ~βάφω, ~κυλώ, ~ποτίζω· ~κύλισμα, ~χυσία. **2.** (ιατρ.) σε σύνθετα κυρίως ουσιαστικά· συχνά εναλλάσσεται με το αιμο-1: ~διαγνωστική, αιματέμεση, ~σπορίδια και αιμοσπορίδια, ~ποίηση και αιμοποίηση, ~καλλιέργεια, ~θεραπεία, ~κύστη. **ΙΙ** φανερώνει παθολογική συγκέντρωση αίματος στο σημείο του σώματος που εκφράζει το β' συνθετικό: ~θώρακας, ~περιτόναιο, ~σαλπιγγία. **ΙΙ.** σε αντικειμενικά σύνθετα ουσιαστικά: ~ρούφης, ~πότης.

Πιο συγκεκριμένα, μας παρέχονται τα ~βαμμένος και ματοβαμμένος, αιματόβρεχτος και ματόβρεχτος, αιματοκυλισμένος, αιματόπνιχτος, ~βάφω, ~κυλώ, ~ποτίζω, ~κύλισμα, ~χυσία, ~διαγνωστική, αιματέμεση, ~σπορίδια και αιμοσπορίδια, ~ποίηση και αιμοποίηση, ~καλλιέργεια, ~θεραπεία, ~κύστη, ~θώρακας, ~περιτόναιο, ~σαλπιγγία, ~ρούφης, ~πότης.

Τεκμαίρονται αυτούσια σε άλλο σημείο του ΛΚΝ ή σε άλλο αποδεκτό λεξικό τα ματοκυλώ, ματοκύλισμα. Θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι αποδεκτά στο ελληνικό σκραμπλ τα ματοβάφω (ενεστ. θέμα), ματοποτίζω (ενεστ. θέμα), ματοχυσία, ματοδιαγνωστική, ματοσπορίδια, ματοποίηση, ματοκαλλιέργεια, ματοθεραπεία, ματοκύστη, ματοθώρακας, ματοπεριτόναιο, ματοσαλπιγγία, ματορούφης, ματοπότης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 234

Στο ΛΝΕΓ, στη Β' έκδοση, στη σελ. 627-628 βρίσκεται ο αποδεκτός πίνακας εξελληνισμένων ξένων λέξεων (φωτ.1, φωτ. 2, φωτ. 3, φωτ. 4).

αβτζής	«κυνηγός»	< τουρκ. avci	μαξούλι	«σοδεία»	< τουρκ. mahsul
αβοκάτος	«δικηγόρος»	< ιταλ. avvocato	μαρινέρος	«νούτης»	< ιταλ. marinero
αβός	«αιρετός δημογέροντας»	< τουρκ. aza	μαροιάλης	«αρχιστράτηγος»	< αγγλ. marshal
αιβάζης	«υπέρτης»	< τουρκ. ayvaz	μασάλι	«παρσάμυθι»	< τουρκ. masal
αλικο(ν)τίζω	«εμποδίζω»	< τουρκ. alikoyamak	μασγάλι	«πολεμιστρα»	< τουρκ. mazgal
αλιμουργιάζω	«διαρπάζω, λεηλατώ»	< αρωμ. alimura	μεζάτι	«δημοπρασία»	< τουρκ. mezai
αμιράλης	«ναύαρχος»	< γαλλ. amiral	μεϊντάνι	«αγορά»	< τουρκ. meydan
αμπασαδόρος	«πρεσβευτής»	< βεν. ambassador	μεσές	«δρυς»	< τουρκ. meşe
αντέτι	«έθιμο»	< τουρκ. adet	μινιστέριον	«υπουργείο»	< ιταλ. ministero
απάλης	«ατημέλητος»	< τουρκ. aptal	μινίστρος	«υπουργός»	< ιταλ. ministro
αραρούτι	«άμυλο»	< αγγλ. arrow-root	μούλκι	«κτήμα»	< τουρκ. mülk
άρκλα	«ερμάριο»	< λατ. arcula	μουντάρω	«εφορμώ»	< ιταλ. montare
αράνι	«λιοντάρι»	< τουρκ. aslan	μουσλούκι	«δεξαμενή νερού»	< τουρκ. musluk
αχμάκης	«ηλίθιος, νωθρός»	< τουρκ. ahmak	μουχαλεμπί	«είδος γλυκύσματος»	< τουρκ. mahallebi
βλέσι	«φόρεμα»	< βεν. valussia	μουχτάρης	«επιστάτης, προεστός»	< τουρκ. muhtar
γαζέτα	«εφημερίδα»	< βεν. gazetta	μπαγιονέτα	«ξυπολόγη»	< γαλλ. bayonette
γεμεκλίκι	«τροφή, έξοδα διατροφής»	< τουρκ. yemeklik	μπαϊρακτάρης	«σημαιοφόρος»	< τουρκ. bayraktar
γέμελος	«δίδυμος»	< ιταλ. gemello	μπαίρι	«πλάγια»	< τουρκ. bayır
γεντέκι	«δοχείο (ζεστού νερού)»	< τουρκ. yedek	μπακράτσι	«χάλκινο αγγείο»	< τουρκ. bakrac
γιαρά	«πληγή»	< τουρκ. yara	μπαζεβάνης	«κηπουρός»	< τουρκ. bahçıvan
γιασάκι	«απαγόρευση»	< τουρκ. yasak	μπαρουτχανές	«πυριτιδαποθήκη»	< τουρκ. baruthane
γιατσο	«παγωτό»	< ιταλ. ghiaccio	μπατάλης	«άχρηστος»	< τουρκ. haital
γιολντάσης	«σύντροφος»	< τουρκ. yoldas	μπατάλια	«μάχη»	< ιταλ. battaglia
γιολτζής	«ταξιδιώτης»	< τουρκ. yolcu	μπαχτι	«τύχη»	< τουρκ. baht
γιουρούκης	«άεστος, βάρβαρος»	< τουρκ. yürük	μπεντένι	«έπαλη»	< τουρκ. beden
γκενεράλης	«στρατηγός»	< ιταλ. generale	μπερατλής	«διερμηνέας»	< τουρκ. beratlı
γκιόλι	«λάκκος, τέλμα»	< τουρκ. göl	μπεσλεμές	«σιτευτό αρνί»	< τουρκ. besleme
γκιουζέλης	«όμορφος»	< τουρκ. güzel	μπλετζίκι	«βραχιόλι»	< τουρκ. bilezik
γκιουζές	«οβίδα»	< τουρκ. gülle	μπινάρης	«δίδυμος»	< λατ. binarius
γούλα	«οισοφάγος»	< λατ. gula	μπόζης	«φαιός, σταχτής»	< τουρκ. boz
γουλόςος	«λαίμαργος»	< ιταλ. goloso	μπόρτζι	«χρέος»	< τουρκ. borç
γρανάτα	«χειροβομβίδα»	< ιταλ. granata	μπουρμάς	«κρουνός»	< τουρκ. hurma
εκμεκτσής	«ψωμάς»	< τουρκ. ekmekci	μπούρσα	«χρηματιστήριο»	< ιταλ. borsa
εσκετζής	«παλαιστώνης»	< τουρκ. eskici	μπούρτζι	«φρούριο, οχυρό»	< αραβ. burg
ζάβαλης	«διυσυχής»	< τουρκ. zavallı	νιζάμι	«τάξη, ρύθμιση»	< τουρκ. nizam
ζαϊρές	«εφθόδια, προμήθειες»	< τουρκ. zahire	νισαντίρι	«χωριστόχο αμμόνιο»	< τουρκ. nışadır
ζαϊφης	«αδύναμος»	< τουρκ. zayıf	νοτάριος	«συμβολαιογράφος»	< λατ. notarius
ζαϊφής	«αδύναμος»	< τουρκ. zayıf	νοτάριος	«συμβολαιογράφος»	< λατ. notarius
ζαπτιές	«χωροφυλάκας»	< τουρκ. zaptıye	νουφούσι	«πιστοποιητικό»	< τουρκ. nüfus
ζαρίφης	«κομψός»	< τουρκ. zarif	νταμουζλούκι	«θρεφτάρι - επιβήτορας»	< τουρκ. damizlik
ζούπα	«φούστα»	< γαλλ. jupe	ντανός	«νεαρός ταύρος»	< τουρκ. dana
ινκάντο	«δημοπρασία»	< ιταλ. incanto	ντέγκι	«ζυγαριά»	< τουρκ. denk
καβάσσης	«φρουρός προξενείου»	< τουρκ. kavas	ντελί	«ιππείας»	< τουρκ. deli
καβάρης	«παπουτσής»	< τουρκ. kavaf	ντερμάνι	«δύναμη»	< τουρκ. derman
καβούλι	«λόγος, συμφωνία»	< τουρκ. kavl	ντονμές	«απνησίθησκος»	< τουρκ. dönme
καζάζης	«μεταξάς»	< τουρκ. kazaz	ντόρσο	«γλυκό πορτοκάλι»	< ιταλ. dolzo
καζασκέρης	«στρατοδίκης»	< τουρκ. kazasker	ντορόρος	«γιατρός»	< ιταλ. dottore
καμπαραντζίω	«φουσκώνω»	< τουρκ. kabardım	ντουλκέρης	«ξυλουργός»	< τουρκ. dülger
καμπούλι	«συγκατάθεση»	< τουρκ. kabul	ντουρσέκι	«γωνιά δρόμου»	< τουρκ. dirsek
καούνι	«πεπόνι»	< τουρκ. kavun	οφιτσιάλος	«ψηλός»	< τουρκ. uzun
καπάνι	«τόπος αγοράς»	< τουρκ. kapan	παρλαμέντο	«αξιωματούχος»	< ιταλ. ufficiale
καρούτα	«σκάφη»	< αλβ. karrutë	πεχλιβάνης	«κοινοβούλιο»	< ιταλ. parlamento
καρτάλι	«είδος αετού»	< τουρκ. kartal	πόστα	«παλαιστής»	< τουρκ. pehlivan
κασαβέτι	«θλίψη»	< τουρκ. kasavei	ποτούρι	«ταχυδρομείο»	< ιταλ. posta
κατσάκης	«φυγός»	< τουρκ. kaçak	ρεϊζής	«χωριάτικο παντελόνι»	< τουρκ. potur
κατσαμάκι	«νάτσι, υπερφυγή»	< τουρκ. kaçamak	ρεντζιπέρης	«πρόεδρος»	< τουρκ. reis
καφαλί	«απογευματινό γεύμα»	< τουρκ. kahvaltı	ρετσέλι	«γεωργός»	< τουρκ. rencesber
καφραντάρης	«σύντροφος»	< τουρκ. kafadar	ριτιράτα	«κομπόστα από μούστο»	< τουρκ. reçel
κελετσές	«χειροπέδα»	< τουρκ. kelepece	ρόγα	«υποχώρηση»	< ιταλ. ritirata
κεμέρι	«θήκη, ζώνη»	< τουρκ. kemer	ρούντος	«μισθός»	< μεσν. λατ. toga
κετσές	«τρυπητή κουτάλα»	< τουρκ. kepece	σαμιντάνι	«λεπτό (μαλλί)»	< ολβ. ruda
κεράς	«ενοίκιο»	< τουρκ. kira	σαμούρι	«κηρυπήγιο»	< τουρκ. şamdan
κερεστές	«ξυλεία»	< τουρκ. kereste	σαράλκι	«νυφίτσα»	< τουρκ. samur
κιοσές	«σπανός»	< τουρκ. köse	σαράτσης	«ίκετος»	< τουρκ. sarilik
κιρατζής	«ενοικιαστής»	< τουρκ. kiraci	σασκίνης	«σελοποιός»	< τουρκ. saras
κοκόζης	«φτωχός»	< τουρκ. kokoz	σατίρι	«άμυαλος, αφηρημένος»	< τουρκ. şaşkın
κοτζής	«φύλακας»	< τουρκ. kolicu	σαπάλης	«είδος μαχαιριού»	< τουρκ. sair
κομαντάντης	«διοικητής»	< ιταλ. comandante	σελίτες	«άμυαλος»	< τουρκ. şapsal
κομπρεμετάρω	«διακινδυνεύω»	< ιταλ. compromettere	σεντζαφές	«μαξιλάρι»	< τουρκ. şilte
κόνσολος	«πρόξενος»	< ιταλ. console	σερδάρης	«άπιστος»	< ιταλ. senza fe
κόνσουλάτο	«προξενείο»	< γαλλ. consular	σιρίμι	«διοικητής»	< τουρκ. serdar
κοντόσης	«μαστροπός»	< τουρκ. koduş	σολδάτος	«δεσφάτινο κορδόνι»	< τουρκ. sirim
κοντότα	«διαγωγή»	< ιταλ. condotta	σουλουμάς	«στρατιώτης»	< ιταλ. soldato
κοντράτο	«συμβόλαιο»	< ιταλ. contratto		«καλλυντικό»	< τουρκ. sulama

κοντράτο	«συμβόλαιο»	< ιταλ. contratto	σουλσουλμάς	«καλλυντικό»	< τουρκ. sulama
κουλαξίζης	«κουτσάφτης»	< τουρκ. kulaksiz	σουρ(γ)ούνης	«εξόριστος»	< τουρκ. sürgün
κουντούρα	«είδος παπουτσιού»	< τουρκ. kundura	σουράλα	«αχμηρή κορυφή»	< σλαβ. surla
κουρνάζης	«άθλιος, δόλιος»	< τουρκ. kurnaz	σουρμές	«βαφή»	< τουρκ. siirme
κουρσούνι	«σφαίρα»	< τουρκ. kursun	σουφάς	«ιεροσπουδαστής»	< τουρκ. sofia
κρέντιτο	«πίστωση»	< ιταλ. credito	σπαχής	«υπέας»	< τουρκ. sipahi
λατίφης	«χαριτωμένος»	< τουρκ. lâtif	σπετσέρης	«φαρμακοποιός»	< ιταλ. spezieri (πληθ.)
λεμπλεμπιδι	«στρογγάλι»	< τουρκ. leblebi	σπετσερία	«φαρμακείο»	< ιταλ. spezieria
λίβια	«γραμμή»	< γαλλ. ligne	σταμπάρια	«τυπογραφείο»	< ιταλ. stamperia
μαμουτιές	«οθωμανικό νόμισμα»	< τουρκ. mahmudiye	ταξέτικος	«φρέσκος»	< τουρκ. taze

ταϊφάς	«πλήρωμα πλοίου»	< τουρκ. tayfa	τασπάρι	«είδος πετονιάς»	< τουρκ. çapari
τάμπιαντάπια	«οχυρό»	< τουρκ. tabya	ταυρσί	«αγορά»	< τουρκ. çarşı
τάρα	«απόβαρο»	< ιταλ. tara	τασμάς	«ξύλινος τοίχος»	< τουρκ. çatma
ταρατόρι	«είδος σάλτσας»	< τουρκ. tarator	τασελεμπής	«κύριος, άρχοντας»	< τουρκ. celebi
ταμπίχι	«νουθεσία, προειδοποίηση»	< τουρκ. tembih	ταελίκι	«ατσάλι»	< τουρκ. celik
τερζής	«ράφτης»	< τουρκ. terzi	τερστσεβές	«ξύλινο πλαίσιο παραθύρου»	< τουρκ. çerçeve
τεσκερές	«κοινοποίηση - άδεια»	< τουρκ. tezkere	τοτσεμές	«(πέτρινη) βρύση»	< τουρκ. çeşme
τζανφές	«μεταξωτό ύφασμα»	< τουρκ. canfes	τσέτης	«αντάρτης»	< τουρκ. çete
τζασίτης	«κατάσκοπος»	< τουρκ. casit	τοιβερμές	«υβελίας»	< τουρκ. çevirme
τζατμάς	«σκελετός κτηρίου»	< τουρκ. çatma	τοπιβί	«καρφι, τιμπαλούρι»	< τουρκ. çivi
τζελάτης	«θήμιος»	< τουρκ. cellat	τολιγκίρης	«κλειδαράς»	< τουρκ. çilingir
τζελέπις	«ζωέμπορος»	< τουρκ. celcp	τοιμισίρι	«δέντρο πύξος»	< τουρκ. simşir
τζεπχανές	«πυλαιοφόδι»	< τουρκ. cephane	τοιπλάκης	«γυμνός»	< τουρκ. çıplak
τζιλβές	«ακκιτσμός, νάζι»	< τουρκ. cilve	τοσνβάς	«σούπα»	< τουρκ. çorba
τιτίζος	«λεπτολόγος»	< τουρκ. titiz	τοσουμάκι	«ρόπαλο»	< τουρκ. çomak
τιφτίκι	«λεπτό κατσικίσιο μαλλί»	< τουρκ. tiftik	φέτι	«κατάκτηση»	< τουρκ. fetih
τοκιμάκι	«ξύλινο σφυρί»	< τουρκ. tokmak	φορτσέρι	«μπαούλο»	< ιταλ. forziere
τοπόλι	«λεύκα»	< σλαβ. topol	χαζινές	«θησαυροφυλάκιο»	< τουρκ. hazine
τοπούζι	«είδος ροπαλού»	< τουρκ. topuz	χαϊνής	«ακαμάτης»	< τουρκ. hain
τούγυα	«είδος κυπαρισσιού»	< γαλλ. tuyau	χαμουρί	«ζυμάρι»	< τουρκ. hamur
τούζλα	«αλυκή»	< τουρκ. tuzla	χαντούμης	«ευνούχος»	< τουρκ. hadiim
τουζλουκί	«παρακνημίδα»	< τουρκ. tozluk	χαρμής	«ληστής»	< τουρκ. harami
τσάφιρι	«λιβάδι»	< τουρκ. çavir	χάψη	«φυλακή»	< τουρκ. hapis
τσάμι	«πεύκο»	< τουρκ. çam	χουμέλι	«υδρόμελι»	< σλαβ. hmel
τσάμπάζης	«ζωέμπορος»	< τουρκ. cambaz			

Στην αριστερή στήλη καταγράφονται τα παλαιότερα δάνεια, στη μεσαία στήλη η σημασία τους και στη δεξιά στήλη η ετυμολογία τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, στη στήλη με τις σημασίες των δανείων, ο λεξικογράφος καταγράφει κάποιο επίθετο, το οποίο όμως στο σώμα του λεξικού λημματογραφείται ως τριγενές. Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι στις περιπτώσεις αυτές δεν είναι απολύτως σαφές εάν τα δάνεια αυτά θα πρέπει να είναι αποδεκτά στο ελληνικό σκραμπλ ως ουσιαστικά ή ως τριγενή επίθετα. Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τις φωτ. 1, 2, 3, 4 και να μας απαντήσετε στα ακόλουθα δύο υποερωτήματα.

A. Θεωρείτε ότι οι λέξεις απτάλης (ατημέλητος), αχμάκης (ηλίθιος, νωθρός), γέμελος (δίδυμος), γιουρούκης (άξεστος, βάρβαρος), γκιουζέλης (όμορφος), γουλόζος (λαίμαργος), ζάβαλης (δυστυχής), ζαΐφης (αδύναμος), ζαρίφης (κομψός), κοκόζης (φτωχός), κουρνάζης (άθλιος, δόλιος), λατίφης (χαριτωμένος), μπατάλης (άχρηστος), μπινιάρης (δίδυμος), μπόζης (φαιός, σταχτής), ντονμές (αρνησίθρησκος), ουζούνης (ψηλός), σασκίνης (άμυαλος, αφηρημένος), σαψάλης (άμυαλος), σεντζαφές (άπιστος), σουρ(γ)ούνης (εξόριστος), τσιπλάκης (γυμνός), χαϊνής (ακαμάτης) θα πρέπει να είναι αποδεκτές στο ελληνικό σκραμπλ ως τριγενή επίθετα; Εάν απαντήσετε ναι, τότε σας παρακαλούμε να γράψετε κάτω με σχόλιο το πώς ακριβώς σχηματίζονται τα υπόλοιπα γένη.

B. Το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τις πτώσεις του πληθυντικού της λέξης ζάβαλης. Συμφωνείτε; Αν διαφωνείτε, σας παρακαλούμε να μας γράψετε ποιες ακριβώς είναι η ονομαστική πληθυντικού και η γενική πληθυντικού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Όχι, Β: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 235

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «-ίστας θηλ. -ίστρια & -ίστα» λημματογραφούνται μια σειρά ουσιαστικά (αρσενικά και θηλυκά) με τις ως άνω καταλήξεις (φωτ. 1).

-ίστας [ístas] θηλ. -ίστρια [ístria] & -ίστα [ísta] : 1. επίθημα για το σχηματισμό ουσιαστικών παράγωγων από ουσιαστικά· δηλώνει το πρόσωπο που: α. παίζει επαγγελματικά (ή ερασιτεχνικά) το μουσικό όργανο που δίνει η πρωτότυπη λέξη: (ακορντεόν) ακορντεονίστας, (άρπα) αρπίστας και αρπίστρια, (βιολοντσέλο) βιολοντσελίστας, (κλαρίνο) κλαρινίστας, (κιθάρα) κιθαρίστας, (κορνέτα) κορνετίστας, (όμποε) ομποϊστας, (πιάνο) πιανίστας και πιανίστρια, (σαξόφωνο) σαξοφωνίστας, (φλάουτο) φλαουτίστας. || (προφ.) βιολίστας αντί βιολιστής. || καντσονετίστας. β. επιδίδεται στο άθλημα που δίνει η πρωτότυπη λέξη: (τένις) τενίστας, (μπάσκετ μπόλ) μπασκετμπολίστας και μπασκετμπολίστρια. || ανάλογα (άλμα τριπλούν) τριπλουνίστας· ακοντίστας αντί του ακοντιστής. γ. επιδίδεται στο είδος της τέχνης που δίνει η πρωτότυπη λέξη: (ακουαρέλα) ακουαρελίστας, (μακέτα) μακετίστας· γραφίστας. || (μανικιούρ) μανικιουρίστας. 2. σε ουσιαστικά που δηλώνουν το πρόσωπο που χαρακτηρίζεται από την ιδιότητα που δίνει η πρωτότυπη λέξη: (χιούμορ) χιουμορίστας, (στιλ) στιλίστας· αριβίστας, τουρίστας, φασίστας. || καπιταλίστας - καπιταλιστής· αρτίστας θηλ. αρτίστα.

Στα περισσότερα από αυτά τα ουσιαστικά τεκμαίρεται (είτε στο λήμμα αυτό, είτε στο σώμα του λεξικού αυτού, είτε σε άλλο αποδεκτό λεξικό) και το θηλυκό με κατάληξη -ίστρια. Ωστόσο, δεν τεκμαίρονται πουθενά αυτούσια τα ακουαρελίστρια, αρτίστρια, καντσονετίστρια, κλαρινίστρια, κορνετίστρια, μανικιουρίστρια, χιουμορίστρια. Θεωρείτε ορθό ότι θα πρέπει να είναι αποδεκτά στο ελληνικό σκραμπλ και αυτά τα επτά θηλυκά ουσιαστικά με κατάληξη -ίστρια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 236

Στο ΛΝΕΓ λημματογραφούνται και τα θηλυκά ουσιαστικά ινδικτιών, σινδών, χιών (φωτ. 1).

ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ (η) {ινδικτιών-ος, -ᾶ | -ες} χρονική μονάδα που χρησιμοποιεί η Εκκλησία και αντιστοιχεί σε δεκαπέντε χρόνια. Επίσης **ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΑ**.

σινδόνη (η) (λόγ.) το σεντόνι. Επίσης **σινδών** {σινδόνος}.

[ΕΤΥΜ. μτγν. τ. τού αρχ. σινδών, -όνος. Βλ. λ. σεντόνι].

Σίνδος (η) 1. αρχαία πόλη τής Κ. Μακεδονίας στον Θερμαϊκό Κόλπο
2. προάστιο τής Θεσσαλονίκης.

[ΕΤΥΜ. αρχ. τοπωνύμιο, αγν. ετύμου].

σινδών (η) → σινδόνη

χιών (η) → χιόνι

Χιώτης (ο) {Χιωτών}, **Χιώτισσα** (η) {Χιωτισσών} αυτός που κατάγεται από τη Χίο (βλ.λ.)· Φρ. (**δυο-δυο**) **σαν τους Χιώτες** για δύο πρό-

χιόνι (το) {χιον-ιού | -ιών} 1. το καιρικό φαινόμενο κατά το οποίο οι υδρατμοί τής ατμόσφαιρας παγώνουν, παίρνουν τη μορφή κρυστάλλων και συνενώνονται σε νιφάδες πέφτοντας στη γη 2. (συνεκδ.) οι ίδιες οι νιφάδες, αλλά και το στρώμα που σχηματίζουν πάνω στην επιφάνεια τής γης: *ρίχνει / πέφτει βαρύ ~ || αποκλειστήκαμε από τα ~ || κάτασπρο / πυκνό / λασπωμένο / ψιλό / μαρτιάτικο ~ || σωρός από ~ || σκι στο ~*· Φρ. (α) (παροιμ.) **μαθημένα τα βουνά στα / απ' τα χιόνια** βλ. λ. βουνό (β) **σαν τα χιόνια!** για κάποιον που κάνει την εμφάνισή του μετά από μεγάλη απουσία 3. ΜΕΤΕΩΡ. **γραμμή διαρκούς / αιώνιου χιονιού** το χαμηλότερο σημείο πάνω από το οποίο το χιόνι δεν λειώνει ποτέ, ούτε καν στη διάρκεια του καλοκαιριού 4. (μτφ. στην τηλεόραση) το σύνολο των παρασίτων που εμφανίζονται στην οθόνη σαν μικρές κουκκίδες λόγω τής κακής μετάδοσης ή λήψης τού σήματος, με αποτέλεσμα να μη βλέπει κανείς καθαρά την εικόνα 5. (μτφ. ως επίθ.) (α) αυτός που είναι εξαιρετικά άσπρος: *ασπρόρουχα ~ || μαλλιά ~ ΣΥΝ. κάτασπρος, ολόλευκος, χιονάτος* (β) αυτός που είναι ενοχλητικά κρύος, ψυχρός: *~ είναι τα χέρια σου. Έλα να ζεσταθείς!* ΣΥΝ. μπούξι, πάγος, ψυγείο. — (υποκ.) **χιονάκι** (το), **χιονοειδής**, -ής, -ές [μτγν.]. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. βροχή.

[ΕΤΥΜ. < μεσν. χιονιον, υποκ. τού αρχ. χιών, -όνος < *χιώμ < *gh(i)yom- (μηδενισμ. βαθμ. τού Ι.Ε. *gheini- «χειμώνας»). που συνδ. με αρμ. jīwn «χιόνι», λατ. hiems «χειμώνας» κ.ά. Βλ. κ. χειμώνας].

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση τους τύπους ινδικτιών, ινδικτιώνος, ινδικτιώνα, ινδικτιώνες, ινδικτιώνων, σινδών, σινδόνος, σινδόνα, σινδόνες, σινδόνων, χιών, χιόνος, χιόνα, χιόνες, χιόνων. Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 237

Στο ΛΝΕΓ και στο ΛΑΑ περιλαμβάνεται και το επίθετο ξανθός, -ή/-ιά, -ό. Παρατηρούμε ότι στο ερμήνευμα του ΛΝΕΓ ο λεξικογράφος καταγράφει τη φράση «ξανθιές και μελαχρινές», ενώ στο ερμήνευμα του ΛΑΑ καταγράφεται η φράση «Οι -ιές», δηλαδή οι ξανθιές (φωτ. 1).

Ξανθός, -ή/-ιά, -ό **1.** (για μαλλιά και τρίχες) αυτός που έχει χρώμα ανοιχτό κίτρινο ή ωχρό σαν το χρώμα του χρυσού ή των σταχυών: ~ γένια / μαλλιά / ανταύγειες ΣΥΝ. χρυσαφής, κιτρινωπός, (λαϊκ.) ρούσος **2.** (συνεκδ.) αυτός που έχει ξανθά μαλλιά: «τις άλλες τα 'μπλεξα κι εγώ με μια ξανθιά μικρούλα» (λαϊκ. τραγ.) || (ως ουσ.) ανέκδοτα για ξανθές || εντυπωσιακή ξανθιά || ξανθιές και μελαχρινές || οι άντρες προτιμούν τις ~ ΦΡ. **Ξανθό γένος** οι Ρώσοι: θα μας σώσει, λέγανε, το ~ τού Βορρά **3.** (για πράγματα) αυτός που έχει χρυσοκίτρινο χρώμα: ~ μέλι / μπίρα / σταφίδα || «πάνω στην άμμο την ξανθή γράψαμε τ' όνομά της» (Γ. Σεφέρης) **4. Ξανθό** (το) το ίδιο το χρυσοκίτρινο (ξανθό) χρώμα. — **Ξανθότητα** (η) [μτγν.].

Ξανθός, ή/ιά, ό ξαν-θός επίθ.: που έχει ανοιχτό κίτρινο, χρυσαφί χρώμα: ~ό: μουστάκι. ~ές: ανταύγειες. ~ά: γένια. Πβ. χρυσαφένιος, χρυσός. || ~ή: αμμονδιά/μπίρα/σταφίδα. ~ό: μέλι. Πβ. ανοιχτόχρωμος. || (ως ουσ.) Οι ~ιές. Είναι βαμμένη/φυσική ~ιά (= ξανθομάλλα). (για βαφή μαλλιών) Της πάει το ~ό. Βλ. κατά-, χρυσό-ξανθος, καστανός, κοκκινομάλλης, μελαχρινός. • Υποκ.: ξανθούλης, α, -ικο/-ι [< αρχ. ξανθός]

Κατόπιν όλων αυτών, το τμήμα Λεξικού έχει συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων και τους τύπους ΞΑΝΘΙΕΣ, ΞΑΝΘΙΩΝ. Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 238

Στο ΛΝΕΓ λημματογραφείται και το ρ. απολογιούμαι (φωτ. 1).

απολογούμαι ρ. αμετβ. κ. μετβ. αποθ. {απολογείσαι. | απολογήθηκα} ♦ (αμετβ.) **1.** απαντώ προφορικά ή γραπτώς σε κατηγορίες που διατυπώνονται εναντίον μου: ο δράστης του εγκλήματος απολογείται **αύριο στον τέταρτο τακτικό ανακριτή** **2.** (εμφατ.) δικαιολογούμαι: δεν νιώθω ότι πρέπει να απολογηθώ για τις πράξεις μου ♦ **3.** (μετβ.) (καταchr.) λέω (κάτι) ως απολογία: σκεφτόταν τι θ' απολογηθεί ενώπιον του Θεού, όταν έρθει η ώρα της κρίσεως Επίσης (λαϊκ.) **απολογιέμαι** κ. **απολογιούμαι**. ☛ ΣΧΟΛΙΟ λ. αποθετικός.

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές στο ελληνικό σκραμπλ και οι λέξεις απολογ-ιούσαι, -ιούται, -ιούμαστε, -ιούσαστε, -ιούστε, -ιούμουν(α), -ιούσουν(α), -ιούταν(ε), -ιούμασαν, -ιούσασαν, -ιούνταν(ε);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 239

Στο ΛΝΕΓ λημματογραφείται και το ρ. κρεμιούμαι (φωτ. 1).

κρεμώ (κ. -άω) ρ. μετβ. κ. αμετβ. {κρεμάς... | κρέμ-ασα, -ιέμαι κ. (λαϊκ.) -ιούμαι, -άστηκα, -ασμένος} ♦ (μετβ.) **1.** στερεώνω (κάτι) από ψηλά, από σημείο κατάλληλο, ώστε να ισορροπεί με το βάρος του, στηρίζω (κάτι) από πάνω, από την κορυφή του: ~ τον πίνακα στον τοίχο / το φωτιστικό απ' το ταβάνι / τα στολίδια στο δέντρο / καρτέλες στα ρούχα / τις κουρτίνες / την τσάντα στον ώμο / το παλτό στην κρεμάστρα / τη σημαία στο κοντάρι ΑΝΤ. ξεκρεμώ ΦΡ. **κρεμάω / λύνω / έχω λυτό / αμολάω το ζωνάρι μου για καβγά** βλ. λ. ζωνάρι **2.** αφήνω (κάτι να πέσει προς τα κάτω χαλαρά, χωρίς να το συγκρατώ καθόλου): ~ τα χέρια απ' την κούραση ΣΥΝ. ρίχνω, αφήνω ΦΡ. **κρεμάω μούτρα** εκδηλώνω τη δυσαρέσκειά μου (για κάτι): δεν του πήρα το παιχνίδι που μου ζήτησε κι αμέσως κρέμασε μούτρα! **3.** εκτελώ με

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές στο ελληνικό σκραμπλ και οι λέξεις κρεμ-ιούσαι, -ιούται, -ιούμαστε, -ιούσαστε, -ιούστε, -ιούμουν(α), -ιούσουν(α), -ιούταν(ε), -ιούμασαν, -ιούσασαν, -ιούνταν(ε);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 240

Στο ΛΚΝ, στο ερμηνευμα του λήμματος «-μένος -μένη -μένο & -αμένος -αμένη -αμένο & -εμένος -εμένη -εμένο & -ημένος -ημένη -ημένο & -ωμένος -ωμένη -ωμένο & -σμένος -σμένη -σμένο & -ισμένος -ισμένη -ισμένο & -γμένος -γμένη -γμένο & -μμένος -μμένη -μμένο» περιλαμβάνεται και ο παθητικός αόριστος του ρ. λαθεύω – λαθεύτηκα – λαθεμένος (φωτ. 1), τον οποίο ο λεξικογράφος (προφανώς εκ παραδρομής) δεν συμπεριέλαβε κατά τη σύνταξη του λ. λαθεύω στο κυρίως σώμα του λημματολογίου.

-μένος¹ -μένη -μένο [ménos] & -αμένος -αμένη -αμένο [aménos] & -εμένος -εμένη -εμένο [eménos] & -ημένος¹ -ημένη -ημένο [iménos] & -ωμένος¹ -ωμένη -ωμένο [oménos] & -σμένος¹ -σμένη -σμένο [zménos] & -ισμένος -ισμένη -ισμένο [izménos] & -γμένος -γμένη -γμένο [gménos] & -μμένος¹ -μμένη -μμένο [ménos] ανάλογα με το θέμα του παθητικού αορίστου με βάση το οποίο κυρίως σχηματίζεται : κατάληξη μετοχής παθητικού παρακειμένου (ή αλλιώς παθητικής μετοχής) συνήθ. με επιθετική λειτουργία· λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός, ως κατηγορούμενο, με ουσιαστικοποιημένη χρήση ή χρησιμοποιείται στο σχηματισμό περιφραστικής συζυγίας. **1.** δηλώνει πράξη που έχει συντελεστεί στο χρόνο που φανερώνει το ρήμα της πρότασης στην οποία ανήκει (δένω - δέθηκα) δεμένος, (λύνω - λύθηκα) λυμένος, (κρίνω - κρίθηκα) κριμένος, (γδέρνω - γδάρθηκα) γδαρμένος, (παίρνω - πάρθηκα) παρμένος, (αναπαύω - αναπαύτηκα) αναπαυμένος, (γοητεύω - γοητεύτηκα) γοητευμένος· (ζεσταίνω - ζεστάθηκα) ζεσταμένος· (μαγεύω - μαγεύτηκα) μαγεμένος, (λαθεύω - λαθεύτηκα) λαθεμένος· (αγαπώ - αγαπήθηκα) αγαπημένος, (καταχωρώ - καταχωρήθηκα) καταχωρημένος· (διορθώνω - διορθώθηκα) διορθωμένος· (απολυμαίνω - απολυμάνθηκα) απολυμασμένος· (σοκάρω - σοκαρίστηκα) σοκαρισμένος· (διώχνω - διώχτηκα) διωγμένος, (πλέκω - πλέχτηκα) πλεγμένος, (βρέχω - βρέχτηκα) βρεγμένος, (απαλλάσσω - απαλλάχτηκα) απαλλαγμένος· (επικαλύπτω - επικαλύφθηκα) επικαλυμμένος, (κρύβω - κρύφτηκα) κρυμμένος, (οξύνω - οξύνθηκα) οξυμμένος. || με ενεργητική ή παθητική σημασία κατά περίπτωση: διαβασμένος άνθρωπος - διαβασμένο βιβλίο, άνθρωπος που έχει διαβάσει πολλά βιβλία - βιβλίο που έχει διαβαστεί· έφυγε φαγωμένος - πίτα φαγωμένη, έφυγε αφού έφαγε, - πίτα που έχει φαγωθεί, που την έχουν φάει. **2.** (από ρήματα ενεργητικής φωνής) δηλώνει συνήθ. κατάσταση (φυσική, σωματική ή ψυχική): (αηδιάζω - αηδίασα) αηδιασμένος, (βραχνιάζω - βράχνιασα), βραχνιασμένος (διψώ - δίψασα) διψασμένος, (αργοπορώ - αργοπόρησα) αργοπορημένος, που έχει αηδιάσει, βραχνιάσει, διψάσει, αργοπορήσει. || δηλώνει ενέργεια: καμαρωμένος, που καμαρώνει, καμαρωτός· παραπονεμένος, που εκφράζει παράπονο, παραπονιάρικος ή που έχει παράπονα, παραπονιάρης. **3.** χαρακτηρίζει αυτόν που είναι άξιος να πάθει αυτό που εκφράζει το ρήμα: ζηλεμένος, που αξίζει να τον ζηλεύουν, ζηλευτός. **4.** ισοδυναμεί με ευχή ή κατάρα: (ευλογήθηκα) ευλογημένος, (συγχωρέθηκα) συγχωρεμένος, μακάρι να ευλογηθεί, να συγχωρεθεί από το Θεό, να τον ευλογήσει, να τον συγχωρέσει ο Θεός. || μερικές φορές είναι σε χρήση μόνο ο τύπος της μετοχής: πολυχρονεμένος, μακάρι να ζήσει πολλά χρόνια· συφοριασμένος, μακάρι να τον βρουν συμφορές.

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων του ελληνικού σκραμπλ και όλη την παθητική φωνή (λαθεύομαι, λαθεύου, λαθεύομαι, λαθεύτηκα, λαθευτώ, λαθέψου) σε όλα τα πρόσωπα ενικού και πληθυντικού. Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 241

Στο ΛΝΕΓ, λημματογραφείται και το ρ. απολλύω (φωτ. 1).

ἀπολλύω ρ. μέτβ. {εύχρ οι τύποι απώλ-εσσα (νά/θά απολέσω, έχω απολέσει), -έσθην, -ης, -η... (μτχ απολεσθείς, -είσα, -έν)} (λόγ.) χάνω: *απώλεσε την ψυχραιμία του || απωλέσθη χαρτοφύλακας με σημαντική έγγραφα*. ΦΡ **σπολεσθέντα αντικείμενα** (επιγραφή σε δημόσιους χώρους, π.χ αεροδρόμια, σχολεία κ.ά.) χώρος όπου εκτίθενται αντικείμενα που έχουν χαθεί («απολεσθεί»), για να αποδοθούν στους κατόχους τους.
[ΕΤΥΜ αρχ. < ἀπόλλυμι «καταστρέφω, σκοτώνω» < ἀπο- + ὄλλυμι < *ὄλ-νυ-μι, βλ. κ. λ. ἀπώλεια, ἀπολωλός (πρόβατο). ὄλεθρος].

Θεωρείτε ορθό να περιλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού σκραμπλ όλα τα πρόσωπα του ενεστώτα, δηλαδή οριστική απολλύ-ω, -εις, -ει, -ο(υ)με, -ετε, -ουν(ε) και προστακτική απόλλυε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 242

Στο ΛΚΝ, στο ερμηνευμα του λήμματος «-ιστής θηλ. -ίστρια» (επίθημα για το σχηματισμό αρσενικών και θηλυκών ουσιαστικών) περιλαμβάνονται τα αρσενικά ουσιαστικά ανθρωπιστής, βουδιστής, διεθνιστής, δημοτικιστής, εβραϊστής, εθνικιστής, ειρηνιστής, ελληνιστής, θετικιστής, ιδεαλιστής, ομηριστής, παλαμιστής, σολωμιστής (φωτ. 1).

*-ιστής*¹ [istís] θηλ. *-ίστρια* [ístria] : επίθημα για το σχηματισμό ουσιαστικών· δηλώνει τον οπαδό ή το θιασώτη μιας θεωρίας ή του δημιουργού της ή το μελετητή ενός έργου, μιας γλώσσας, φιλολογίας κτλ. τα οποία δίνει το ουσιαστικό της πρωτότυπης λέξης: *ανθρωπιστής, βουδιστής, διεθνιστής, δημοτικιστής, εβραϊστής, εθνικιστής, ειρηνιστής, ελληνιστής, θετικιστής, ιδεαλιστής, ομηριστής, παλαμιστής, σολωμιστής.*

Στα αποδεκτά μας λεξικά περιλαμβάνονται όλα σχεδόν τα αντίστοιχα θηλυκά των ως άνω αρσενικών (με κατάληξη -ίστρια), με μοναδική εξαίρεση το παλαμίστρια, το οποίο δεν τεκμαίρεται πουθενά.

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι από την ερμηνεία του λήμματος «-ιστής θηλ. -ίστρια» του ΛΚΝ (φωτ. 1) δεν είναι απολύτως σαφές το αν τεκμαίρεται και ο τύπος παλαμίστρια. Θεωρείτε ορθό να περιλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού σκραμπλ και το θηλυκό ουσιαστικό παλαμίστρια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 243

Στο ΛΚΝ, στο ρ. απολείπω δίδεται ο αόριστος απόλειψα / να απολείψω, άρα παρατατικός απόλειπα. Στο ΛΝΕΓ, στο ρ. απολείπω δίδεται ο αόριστος απέλιπον, -ες, -ε. Στο ΛΑΑ (όπου θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν σημαίνεται ως τριτοπρόσωπο) δίδεται

ο αόριστος απέλιπε / να απολείψει. Σχετικό απόσπασμα από τα τρία ως άνω λεξικά μπορείτε να δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

απολείπω [arolípo] Ρ αόρ. απόλειψα, απαρέμφ. απολείψει : (προφ., συνήθ. στο γ' πρόσ. με άρνηση) για κτ. που υπάρχει συνεχώς: Δεν απολείπουν τα βάζανα.

απολείπω ρ. μετβ [αρχ.] {απέλιπον, -ες, -ε .} (λόγ.-σπάν) αφήνω, εγκαταλείπω δεν με απέλιπαν το θάρρος και η πίστη στον Θεό

απολείπει [απολείπει] α-πο-λεί-πει ρ. (αμτβ.) {απολεί-ψει, απέλι-πε, συνήθ. με την άρνηση "δεν"} (λόγ.-λογιστ.): λείπει, απουσιάζει: Δεν (τους) ~ η αισιοδοξία. Ποτέ δεν τους ~πε το θάρρος. || (NOM.) Εκπροσώπηση των κατηγορουμένων που ~ονται από τους κυρίους δικηγόρους (= εγκαταλείπονται). • ΦΡ.: Νοέμβρη οργώματα κι ελιές/από το θέρος ως τις ελιές, δεν απολείπουν οι δουλειές (παροιμ.): οι αγροτικές εργασίες δεν σταματούν ποτέ. [< αρχ. ἀπολείπω]

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα τρία παρακάτω υποερωτήματα.

A. Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι σύμφωνα με το ΛΝΕΓ και σύμφωνα με την αποδεκτή Γραμματική Οικονόμου ο αόριστος είναι απέλιπον, απέλιπες, απέλιπε, απολίπομεν, απολίπετε, απέλιπον. Συμφωνείτε;

B. Θεωρεί επίσης ότι στη φράση του ΛΝΕΓ (χωρίς έντονους χαρακτήρες) «δεν με απέλιπαν το θάρρος και η πίστη στον Θεό» υπάρχει τυπογραφικό λάθος και ότι το ορθό γ' πληθ. πρόσωπο είναι απέλιπον (όπως δίνει ο ίδιος ο λεξικογράφος μέσα σε αγκύλες). Συμφωνείτε;

Γ. Τέλος, θεωρεί ότι με βάση τη φράση του ΛΑΑ «εκπροσώπηση των κατηγορουμένων που απολείπονται από τους κυρίους δικηγόρους» και σύμφωνα με τους όρους αποδοχής λέξεων, θα πρέπει να ενταχθούν στις αποδεκτές λέξεις οι κλιτικοί τύποι όλων των προσώπων του ενεστωτικού θέματος της παθητικής φωνής (απολείπομαι, -εσαι, -εται κλπ. / απολείπου / απολείπουν(α), -όσουν(α) κλπ.). Συμφωνείτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Ναι, B: Ναι, Γ: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 244

Στο ΑΚΝ, στο ερμήνευμα του λήμματος «-θέτης θηλ.-θέτρια» περιλαμβάνονται τα α' συνθετικά ναρκο~, ορο~, αγωνο~, αθλο~, νομο~, θεσμο~, δια~, κατα~, συν~ (φωτ. 1).

-θέτης [thétis] θηλ. -θέτρια [thétria], στις περιπτώσεις που σχηματίζεται : β' συνθετικό σε σύνθετα ουσιαστικά χαρακτηρίζει αυτόν που: 1. βάζει, θέτει, τοποθετεί αυτό που αναφέρει το α' συνθετικό: ναρκο-, ορο-. 2. θεσπίζει αυτό που αναφέρει ή υπονοεί το α' συνθετικό: αγωνο-, αθλο-, νομο-, θεσμο-. 3. σε παραγωγή με προθήματα, δηλώνει το πρόσωπο που εκτελεί την ενέργεια που δηλώνει το αντίστοιχο ρήμα σε -θέτω: δια-, κατα-, συν-.

Στα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφούνται αυτούσια τα θηλυκά ουσιαστικά αγωνοθέτρια, αθλοθέτρια, διαθέτρια, καταθέτρια, συνθέτρια.

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι από την ερμηνεία του λήμματος «-θέτης θηλ.-θέτρια» του ΛΚΝ (φωτ. 1) δεν είναι απολύτως σαφές το αν τεκμαίρονται και οι τύποι ναρκοθέτρια, οροθέτρια, νομοθέτρια, θεσμοθέτρια. Θεωρείτε ορθό να περιλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού σκραμπλ και τα θηλυκά ουσιαστικά ναρκοθέτρια, οροθέτρια, νομοθέτρια, θεσμοθέτρια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 245

Στο ΛΚΝ, στο ερμηνεύμα του λήμματος «-ίτης θηλ.-ίτισσα» περιλαμβάνονται τα ουσιαστικά ισοβίτης – ισοβίτισσα, μαυραγορίτης – μαυραγορίτισσα, ξενομερίτης – ξενομερίτισσα, παλιοημερολογίτης – παλιοημερολογίτισσα, σταβλίτης, φαλαγγίτης – φαλαγγίτισσα (φωτ. 1).

-ίτης ¹ [ítis] θηλ. -ίτισσα [ítisa] : 1α. επίθημα για το σχηματισμό πατριδωνυμικών ουσιαστικών παράγωγων από ονόματα περιοχών ή πόλεων: (Ανατολή) Ανατολίτης - Ανατολίτισσα, (Λιτόχωρο) Λιτοχωρίτης - Λιτοχωρίτισσα, (Μεσολόγγι) Μεσολογγίτης - Μεσολογγίτισσα, (Πόλη) Πολίτης - Πολίτισσα, (Ρόδος) Ροδίτης - Ροδίτισσα. β. επίθημα επωνύμων. 2. επίθημα για το σχηματισμό ουσιαστικών· δηλώνει το πρόσωπο που ανήκει ή που προέρχεται από αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη ή έχει τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες που αυτή συνεπάγεται: (ισόβια) ισοβίτης - ισοβίτισσα, (μαύρη αγορά) μαυραγορίτης - μαυραγορίτισσα, (ξένο μέρος) ξενομερίτης - ξενομερίτισσα, (παλιό ημερολόγιο) παλιοημερολογίτης - παλιοημερολογίτισσα, (στάβλος) σταβλίτης, (φάλαγγα) φαλαγγίτης - φαλαγγίτισσα.

Παρατηρούμε ότι η μόνη περίπτωση των παραδειγμάτων του ερμηνεύματος, στην οποία ο λεξικογράφος έχει συντάξει μόνο το αρσενικό είναι ο σταβλίτης. Θεωρείτε ορθό να περιλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού σκραμπλ και η σταβλίτισσα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 246

Στο ΛΚΝ, στο ερμηνεύμα του λήμματος «-ούρα²» περιλαμβάνονται τα θηλυκά ουσιαστικά με μεγεθυντικό επίθημα την κατάληξη -ούρα, ελληνικούρα, λαϊκούρα, μαλλούρα, μηδενικούρα, γαλλικούρα, δημοτικούρα (φωτ. 1).

¹ -ούρα ²: μεγεθυντικό επίθημα θηλυκών ουσιαστικών παράγωγων από ονόματα· συνήθ. επιτείνει μειωτικά την έννοια της πρωτότυπης λέξης: (γαλλικά) γαλλικούρα, (δημοτική) δημοτικούρα, (ελληνικά) ελληνικούρα, (λαϊκός) λαϊκούρα, (μαλλί) μαλλούρα, (μηδενικό) μηδενικούρα.

Τα ελληνικούρα, λαικούρα, μαλλούρα, μηδενικούρα λημματογραφούνται ως αυτούσια λήμματα στο σώμα του λεξικού. Όλα συνοδεύονται από την επισήμανση «χωρ. γεν. πληθ.». Τα γαλλικούρα κα δημοτικούρα δεν παρέχονται ως αυτούσια λήμματα στα λεξικά μας. Θεωρείτε ορθή και αποδεκτή τη γενική πληθυντικού των ουσιαστικών γαλλικούρα και δημοτικούρα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 247

Είχαμε εξετάσει πρόσφατα στο ερώτημα Νο 230 το λήμμα χώνευση κ. (καθημ.) χώνεψη {-ης κ. -εύσεως} / χωρ. πληθ. (ΛΝΕΓ), στο οποίο αποφανθήκατε ότι δεν είναι αποδεκτός ο τύπος ΧΩΝΕΨΕΩΣ.

Εδώ τώρα θα εξετάσουμε μία παρόμοια περίπτωση, δηλαδή το λήμμα παύση κ. (λαϊκ.) πάψη {-ης κ. -εως / -εις, -εων} του ΛΝΕΓ (φωτ. 1).

παύση κ. (λαϊκ.) **πάψη** (η) {-ής κ. -εως / -είς, -εων} **1.** το στάμα· τημα, η μόνιμη ή προσωρινή διακοπή: ~ εργασιών / πληρωμών || στην ομιλία του έκανε πολλές ~ από συγκίνηση ή αμηχανία ΣΥΝ. λήξη. κατάπαυση **2.** η απόλυση εργαζομένου: ανακοινώθηκε η οριστική ~ του από την εταιρεία **3.** (συνεκδ.) το έγγραφο με το οποίο ανακοινώνεται η απόλυση: πήρε στα χέρια την ~ του **4.** (σε μουσική σύνθεση) η χρονική διάρκεια χωρίς ήχο **5.** ΜΟΥΣ. (ή **σημείο παύσεως**) το μουσικό σημείο τού πενταγράμμου με το οποίο δηλώνεται η χρονική διάρκεια χωρίς ήχο: ~ ογδούου / τετάρτου. - — (υποκ.) **παυσούλα** (η). [ΕΓΥΜ. < αρχ. παύσις < παύω (βλ.λ.)].

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε τη φωτ. 1 και να απαντήσετε στα δύο παρακάτω υποερωτήματα.

A. Θεωρείτε ορθό και αποδεκτό τον τύπο ΠΑΨΕΩΣ;

B. Θεωρείτε ορθό και αποδεκτό τον τύπο ΠΑΨΕΩΝ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Όχι, B: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 248

Στο ΛΚΝ (Τριαντ.), στο λήμμα «-ούχος, θηλ. -ούχος & (σπάν., προφ.) -ούχα» λημματογραφούνται τα γηπεδ~, κεφαλαι~, λεωφορει~, οικοπεδ~, περιπτερ~, πολι~, δικαι~, συνταξι~ και (προφ.) η συνταξιούχα. Στο σώμα του λημματολογίου αυτού του λεξικού βρίσκουμε τα γηπεδούχος -ος/α -ο, κεφαλαιούχος (ο), λεωφορειούχος (ο),

οικοπεδούχος (ο/η), περιπτερούχος (ο/η), πολιούχος (ο/η). Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

-ούχος [ύχος] θηλ. -ούχος [ύχος] & (σπάν., προφ.) -ούχα [ύχα] : β' συνθετικό με λόγια προέλευση σε σύνθετα ουσιαστικά· δηλώνει το πρόσωπο που έχει στην κατοχή του αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό: γηπεδ-, κεφαλαι-, λεωφορει-, οικοπεδ-, περιπτερ-, πολι-. || δικαιο-, η συνταξι- και (προφ.) η συνταξιούχα.

γηπεδούχος -ος / -α -ο [jipeδύχος] E14 : για αθλητική ομάδα που αγωνίζεται στο δικό της γήπεδο. || (ως ουσ.): Οι γηπεδούχοι αγωνίστηκαν ηρωικά. Οι οπαδοί του γηπεδούχου δημιούργησαν επεισόδια.

κεφαλαιούχος ο [kefaleúchos] Q18 : ο κάτοχος μεγάλων κεφαλαίων. [λόγ. κεφαλαι(ο)- + -ούχος απόδ. γαλλ. capitaliste]

λεωφορειούχος ο [leoforiúchos] Q18 : ιδιοκτήτης λεωφορείου ή λεωφορείων: Οι λεωφορειούχοι κατέβηκαν σε απεργία.

οικοπεδούχος ο [ikoreδύχος] Q18 θηλ. οικοπεδούχος [ikoreδύχος] Q35 : ιδιοκτήτης οικοπέδου: Οι οικοπεδούχοι μιας πολυκατοικίας, αυτοί στους οποίους ανήκε το οικόπεδο πριν χτιστεί η πολυκατοικία.

περιπτερούχος ο [peripterúchos] Q18 θηλ. περιπτερούχος [peripterúchos] Q35 : (λόγ.) ιδιοκτήτης περιπτέρου· περιπτεράς: Διαμαρτυρία των περιπτερούχων της πόλης μας για την απόφαση του δήμου να επιβάλει ειδικό φόρο.

πολιούχος ο [poliúchos] Q18 θηλ. πολιούχος [poliúchos] Q35 : θεός, άγιος ή ήρωας που θεωρείται προστάτης μιας πόλης: Η θεά Αθηνά ήταν η - των Αθηνών. - της Θεσσαλονίκης είναι ο άγιος Δημήτριος. || (ως επίθ.): Γιορτάζει ο - άγιος της πόλης.

Στο ΛΝΕΓ (Μπαμπ.) λημματογραφούνται τα γηπεδούχος, -ος, -ο, δικαιοúχος (ο/η), κεφαλαιούχος (ο), οικοπεδούχος (ο/η), περιπτερούχος (ο/η), πολιούχος (ο/η), συνταξιούχος (ο/η). Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 2.

γήπεδούχος, -ος. -ο ΑΘΛ (ομάδα) που αγωνίζεται στην έδρα της,

δικαιούχος (ο/η) [1833] ΝΟΜ. πρόσωπο που έχει νόμιμο δικαίωμα

κεφαλαιούχος (ο/η) [1840] πρόσωπο που διαθέτει κεφάλαιο.

λεωφορειούχος (ο/η) ιδιοκτήτης λεωφορείου.

οικοπεδούχος (ο/η) [1886] ιδιοκτήτης οικοπέδου.

περιπτερούχος (ο/η) ο περιπτεράς ή η περιπτερού (βλ.λ.).

πόλιούχος (ο/η) προστάτης άγιος ή προστάτιδα αγία (πόλεως ή χω-

συνταξιούχος (ο/η) [1833] πρόσωπο που έχει πάψει να εργάζεται

Στο ΛΑΑ (Ακαδ. Αθ.) λημματογραφούνται τα γηπεδούχος, α/ος, ο, δικαιούχος (ο/η), κεφαλαιούχος (ο/η), λεωφορειούχος (ο/η), οικοπεδούχος (ο/η), περιπτερούχος (ο/η), πολιούχος (ο/η), συνταξιούχος (ο/η). Δίδεται και η φράση «τα δικαιούχα πρόσωπα». Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 3.

γηπεδούχος, α/ος, ο [γηπεδούχος] γη-πε-δού-
χος επίθ.: ΑΘΛ. που αγωνίζεται στο γήπεδό
του, εντός έδρας: -ος: ομάδα. -ο: σωματείο. Βλ.

περιπτερούχος [περιπτερούχος] πε-ρι-πτε-ρού-
χος ουσ. (αρσ. + θηλ.) & (αδόκ.) περιπτεριούχος
(λόγ.): περιπτεράς. Βλ. -ούχος¹.

πολιούχος [πολιούχος] πο-λι-ού-χος ουσ. (αρσ.
+ θηλ.) (λόγ.): Άγιος που θεωρείται ότι προστα-
τεύει συνήθ. μια πόλη: εκδηλώσεις για τον -ο. Η
πρωτεύουσα γιόρτασε τον -ο της. || (ως επίθ.) Η -
θεά/θεότητα (: στην αρχαιότητα). Βλ. -ούχος.

δικαιούχος [δικαιούχος] δι-και-ού-χος ουσ. (αρσ.
+ θηλ.): ΝΟΜ. κάτοχος δικαιώματος: βασικός/
κύριος/νόμιμος/τελικός ~. ~ αποζημίωσης/ενίσχυ-
σης/επιδόματος/λογαριασμού (πβ. δικαιούμενος).
~επικαρπότης. || (ως επίθ.) -ος: εταιρεία. Τα -α
πρόσωπα. Βλ. υπόχρεος, -ούχος¹.

οικοπεδούχος [οικοπεδούχος] οι-κο-πε-δού-χος
ουσ. (αρσ. + θηλ.) (επίσ.): κάτοχος οικοπέδου:
Συμφωνία αντιπαροχής μεταξύ -ου και εργολά-
βου. Βλ. -ούχος¹.

κεφαλαιούχος [κεφαλαιούχος] κε-φα-λαι-ού-χος
ουσ. (αρσ.) (συνήθ. στον πληθ.): καπιταλιστής.

Επίσης, στα αποδεκτά μας λεξικά υπάρχουν και άλλα παρόμοια λήμματα με την ως άνω κατάληξη (π.χ. κυπελλούχος, τροπαιούχος κλπ.).

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι από την ερμηνεία του λήμματος «-ούχος, θηλ. -ούχος & (σπάν., προφ.) -ούχα» του ΛΚΝ (φωτ. 1) δεν είναι απολύτως σαφές το αν τεκμαίρονται κάποιοι τύποι θηλυκών με κατάληξη -ούχα. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους

τύπους δικαιούχ-ας, -ες, κεφαλαιούχ-α, -ας, -ες, λεωφορειούχ-α, -ας, -ες, οικοπεδούχ-α, -ας, -ες, περιπτερούχ-α, -ας, -ες, πολιούχ-α, -ας, -ες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 249

Στο ΛΝΕΓ, στο λ. απόσμηξη βρίσκουμε ως υπολήμμα και το ρ. αποσμήχω (φωτ. 1).

απόσμηξη (η) {-ης κ -ήξεως | -ήξεις, -ήξεων} ΙΑΤΡ η πλύση και ο καθαρισμός πληγής ή σωματικού οργάνου με διάφορες φαρμακευτικές μεθόδους· ~ μήτρας — **αποσμηκτικός**, -ή, -ό [1782], **αποσμήχω** ρ [μτγν.]

Δυστυχώς το ρ. αυτό (όπως άλλωστε και όλα τα άλλα ρήματα που στο λεξικό αυτό συντάσσονται ως υπολήμματα) δεν συνοδεύεται από καμία κλιτική πληροφορία. Επίσης, το ρ. αποσμήχω δεν λημματογραφείται σε κανένα άλλο αποδεκτό λεξικό. Επομένως, σύμφωνα με τους όρους αποδοχής λέξεων (Δ9), εφόσον δεν δίδεται ο αόριστος, αποδεκτοί θεωρούνται οι κλιτικοί τύποι μόνο του ενεστωτικού θέματος. Θεωρείτε ότι ο παρατατικός είναι απέσμηχα, απόσμηχα ή και τα δύο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Και τα δύο.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 250

Στο ΛΑΑ, δίπλα στο λ. ίριδα λημματογραφείται και το (αρχαιοπρ.) ίρις (φωτ. 1).

ίριδα [ἴριδα] ἰ-ρι-δα ουσ. (θηλ.) & (αρχαιοπρ.) **ίρις**
1. ΙΑΤΡ. χρωματιστή κυκλική μεμβράνη μεταξύ του σκληρού χιτώνα και του κρυσταλλοειδούς φακού, η οποία ρυθμίζει την ποσότητα φωτός που φτάνει στον αμφιβληστροειδή χιτώνα του ματιού με τη συστολή και διαστολή της οπής

Σύμφωνα με τους όρους αποδοχής λέξεων, το ουσιαστικό αυτό κλίνεται με βάση την αποδεκτή στο σκραμπλ Γραμματική Οικονόμου. Είχαμε εξετάσει στο ερώτημα Νο 30 αρκετές παρόμοιες περιπτώσεις, μεταξύ άλλων και το ουσιαστικό ίβις, για το οποίο αποφανθήκατε ότι η αιτιατική ενικού είναι «την ίβιν» και η κλητική ενικού είναι «ίβι». Συμφωνείτε ότι για το ουσιαστικό ίρις η αιτιατική ενικού είναι «την ίριν» και η κλητική ενικού είναι «ίρι»;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 251

Στο αποδεκτό ΛΣΓ (Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο) του Γ.Μπαμπινιώτη, στους πίνακες των κλιτικών υποδειγμάτων Ρ10α (ταράζω), Ρ28α (πετάω / ώ), Ρ29 (βουτάω / - ώ) εμφανίζεται διτυπία στην προστακτική αορίστου (ταράξετε / ταράχτε, πετάξετε / πετάχτε, βουτήξετε / βουτήχτε). Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε τις παρακάτω φωτ. 1, φωτ. 2, φωτ. 3.

Ρ10α ταράζω						
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ				
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	ταράζω	ταράξεις	ταράξει	ταράζουμε	ταράξετε
	ΠΡΟΣΤ.		τάραξε			ταράξετε
	ΜΤΧ.	ταράζοντας				
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	τάραξα	τάραξες	τάραξε	ταράξαμε	ταράξατε
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα ταράζω	θα ταράξεις	θα ταράξει	θα ταράζουμε	θα ταράξετε
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα ταράξω	θα ταράξεις	θα ταράξει	θα ταράξουμε	θα ταράξετε
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω ταράξει	θα έχεις ταράξει	θα έχει ταράξει	θα έχουμε ταράξει	θα έχετε ταράξει
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	τάραξα	τάραξες	τάραξε	ταράξαμε	ταράξατε
	ΥΠΟΤ.	ταράξω	ταράξεις	ταράξει	ταράξουμε	ταράξετε
	ΠΡΟΣΤ.		τάραξε			ταράξετε / ταράχτε

ΠΡΟΣΩΠΟ		ΠΡΟΣΩΠΟ				
ΕΠΙΛΟΓΗ	ΕΓΩ	ΕΣΥ	ΑΥΤΟΣ	ΕΜΕΙΣ	ΕΣΕΙΣ	ΑΥΤΟΙ
ΟΠΙΣΤ. / ΠΡΟΤ.	πετάω / πετώ	πετάς	πετάει / πετά	πετάμε / πετούμε	πετάτε	πετούν(ε) / πετάνε
ΟΠΙΣΤ.		πέτα / πέταγε			πετάτε	
ΜΕΤ.	πετώντας					
ΟΠΙΣΤ.	πετούσα / πέταγα	πετούσες / πέταγες	πετούσε / πέταγε	πετούσαμε / πετάγαμε	πετούσατε / πετάγατε	πετούσαν(ε) / πετάγανε
ΟΠΙΣΤ.	θα πετάω / πετώ	θα πετάς	θα πετάει / πετά	θα πετάμε / πετούμε	θα πετάτε	θα πετούν(ε) / πετάνε
ΟΠΙΣΤ.	θα πετάξω	θα πετάξεις	θα πετάξει	θα πετάξουμε	θα πετάξετε	θα πετάξουν(ε)
ΟΠΙΣΤ.	θα έχω πετάξει	θα έχεις πετάξει	θα έχει πετάξει	θα έχουμε πετάξει	θα έχετε πετάξει	θα έχουν(ε) πετάξει
ΟΠΙΣΤ.	πέταξα	πέταξες	πέταξε	πέταξαμε	πετάξατε	πέταξαν / πετάξανε
ΠΡΟΤ.	πετάξω	πετάξεις	πετάξει	πετάξουμε	πετάξετε	πετάξουν(ε)
ΟΠΙΣΤ.		πέταξε / πέτα			πετάξτε / πετάχτε	

P29α βουτάω / -ώ						
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ				
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	βουτάω / βουτώ	βουτάς	βουτάει / βουτά	βουτάμε / βουτούμε	βουτάτε
	ΠΡΟΣΤ.		βούτα / (βούταγε)			βουτάτε
	ΜΤΧ.	βουτώντας				
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	βουτούσα / βούταγα	βουτούσες / βούταγες	βουτούσε / βούταγε	βουτούσαμε / βουτάγαμε	βουτούσατε / βουτάγατε
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα βουτάω / βουτώ	θα βουτάς	θα βουτάει / βουτά	θα βουτάμε / βουτούμε	θα βουτάτε
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα βουτήξω	θα βουτήξεις	θα βουτήξει	θα βουτήξουμε	θα βουτήξετε
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω βουτήξει	θα έχεις βουτήξει	θα έχει βουτήξει	θα έχουμε βουτήξει	θα έχετε βουτήξει
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	βούτηξα	βούτηξες	βούτηξε	βουτήξαμε	βουτήξατε
	ΥΠΟΤ.	βουτήξω	βουτήξεις	βουτήξει	βουτήξουμε	βουτήξετε
	ΠΡΟΣΤ.		βούτηξε / βούτα			βουτήξτε / βουτήχτε

Επίσης, στο ίδιο λεξικό, στη σελ. Π191, ο λεξικογράφος λέει ότι «Οι τύποι του πληθυντικού της Προστακτικής Αορίστου Ενεργητικής Φωνής των ρημάτων που το θέμα τους λήγει σε -ξ ή -ψ παρουσιάζουν συχνά (κυρίως στον προφορικό λόγο) τα -ξ και -ψ αλλαγμένα σε -χ και -φ: ρίξτε και ρίχτε, κοιτάξτε και κοιτάχτε, αλείψτε και αλείφτε, αλλάξτε και αλλάχτε» (φωτ. 4).

Τέλος, οι τύποι του πληθυντικού της Προστακτικής Αορίστου Ενεργητικής Φωνής των ρημάτων που το θέμα τους λήγει σε -ξ ή -ψ παρουσιάζουν συχνά (κυρίως στον προφορικό λόγο) τα -ξ και -ψ αλλαγμένα σε -χ και -φ: ρίξτε και ρίχτε, κοιτάξτε και κοιτάχτε, αλείψτε και αλείφτε, αλλάξτε και αλλάχτε.

Το «Τμήμα Λεξικού», που επιμελείται τη δημιουργία ψηφιακής βάσης όλων των αποδεκτών κλιτικών τύπων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ, ερμηνεύοντας την ως άνω διατύπωση του λεξικογράφου και λόγω του ότι δεν γράφει «πάντα» αλλά «συχνά», θεωρεί ότι δεν είναι απολύτως σαφές το πότε ακριβώς δύναται να σχηματίζονται αυτοί οι τύποι. Κατά συνέπεια, έχει συμπεριλάβει προς το παρόν στην ψηφιακή βάση μόνον τους τύπους που τεκμαίρονται (ήτοι τα ρήματα που συνοδεύονται από τις ενδείξεις P10, P28, P29 συν τα ρίχτε, κοιτάχτε (κυττάχτε), αλείφτε, αλλάχτε που δίδονται στη σελ. Π191). Θεωρεί επίσης ότι θα πρέπει να εξεταστεί από το «Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας»

η ορθότητα όλων αυτών των προστακτικών μία προς μία, ξεκινώντας άμεσα από τους τύπους μήκους έως και 8 γραμμάτων και συνεχίζοντας αργότερα με τους τύπους 9-15 γραμμάτων.

Μετατροπή του -ξ σε -χ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΑΝΑΤΑΧΤΕ, ΑΝΑΨΥΧΤΕ, ΑΝΘΕΧΤΕ, ΑΝΟΡΥΧΤΕ, ΑΝΤΕΧΤΕ, ΑΠΟΛΗΧΤΕ, ΑΠΟΡΙΧΤΕ, ΑΠΟΤΑΧΤΕ, ΑΠΟΨΥΧΤΕ, ΑΡΜΕΧΤΕ, ΑΡΩΤΗΧΤΕ, ΒΗΧΗΧΤΕ, ΒΗΧΤΕ, ΒΟΓΓΗΧΤΕ, ΒΟΓΚΗΧΤΕ, ΒΟΥΙΧΤΕ, ΒΡΕΧΤΕ, ΒΥΖΑΧΤΕ, ΓΚΑΡΙΧΤΕ, ΓΡΟΥΧΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 252

Μετατροπή του -ξ σε -χ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΔΕΙΧΤΕ, ΔΙΑΨΥΧΤΕ, ΔΙΔΑΧΤΕ, ΔΙΟΡΥΧΤΕ, ΔΙΩΧΤΕ, ΕΚΔΙΩΧΤΕ, ΕΚΠΛΗΧΤΕ, ΕΛΕΓΧΤΕ, ΕΜΠΛΕΧΤΕ, ΕΜΦΡΑΧΤΕ, ΕΝΤΑΧΤΕ, ΕΞΕΛΙΧΤΕ, ΕΞΟΡΥΧΤΕ, ΕΠΙΛΕΧΤΕ, ΕΠΙΤΑΧΤΕ, ΖΕΥΧΤΕ, ΖΕΧΤΕ, ΖΟΥΛΗΧΤΕ, ΖΟΥΠΗΧΤΕ, ΖΟΥΠΙΧΤΕ, ΘΕΛΑΧΤΕ, ΘΙΧΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 253

Μετατροπή του -ξ σε -χ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΙΣΑΧΤΕ, ΙΣΙΑΧΤΕ, ΚΗΡΥΧΤΕ, ΛΗΧΤΕ, ΛΙΜΑΧΤΕ, ΜΕΙΧΤΕ, ΜΠΛΕΧΤΕ, ΞΑΝΟΙΧΤΕ, ΞΕΣΦΙΧΤΕ, ΟΛΟΛΥΧΤΕ, ΟΡΜΗΧΤΕ, ΟΡΥΧΤΕ, ΠΑΤΑΧΤΕ, ΠΛΗΧΤΕ, ΠΡΑΧΤΕ, ΠΡΟΣΕΧΤΕ, ΠΡΟΤΑΧΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 254

Μετατροπή του -ξ σε -χ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΣΑΧΤΕ, ΣΙΧΤΕ, ΣΟΥΡΙΧΤΕ, ΣΠΡΩΧΤΕ, ΣΤΕΡΧΤΕ, ΣΤΡΕΧΤΕ, ΣΥΖΕΥΧΤΕ, ΣΥΛΛΕΧΤΕ, ΣΥΜΠΗΧΤΕ, ΣΥΝΤΑΧΤΕ, ΣΥΝΤΗΧΤΕ, ΣΥΡΙΧΤΕ, ΣΥΣΦΙΧΤΕ, ΣΦΑΛΗΧΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 255

Μετατροπή του -ξ σε -χ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΤΗΧΤΕ, ΤΡΕΧΤΕ, ΤΡΥΧΤΕ, ΥΠΑΡΧΤΕ, ΥΠΟΤΑΧΤΕ, ΦΕΧΤΕ, ΦΚΕΙΑΧΤΕ, ΦΚΙΑΧΤΕ, ΦΛΕΧΤΕ, ΦΡΙΜΑΧΤΕ, ΦΤΑΙΧΤΕ, ΨΑΧΤΕ, ΨΕΧΤΕ, ΨΥΧΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 256

Μετατροπή του -ψ σε -φ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΑΓΑΘΕΦΤΕ, ΑΓΡΙΕΦΤΕ, ΑΛΗΤΕΦΤΕ, ΑΜΕΙΦΤΕ, ΑΝΑΔΕΦΤΕ, ΑΝΑΚΟΦΤΕ, ΑΝΑΚΥΦΤΕ, ΑΝΑΝΗΦΤΕ, ΑΠΟΚΑΦΤΕ, ΑΠΟΚΟΦΤΕ, ΑΣΩΤΕΦΤΕ, ΒΑΤΕΦΤΕ, ΒΑΦΤΕ,

ΒΛΑΚΕΦΤΕ, ΒΟΛΕΦΤΕ, ΓΗΤΕΦΤΕ, ΓΛΕΙΦΤΕ, ΓΛΥΦΤΕ, ΓΝΕΦΤΕ, ΓΟΗΤΕΦΤΕ, ΓΥΡΕΦΤΕ, ΔΙΑΚΟΦΤΕ, ΔΙΑΝΕΦΤΕ, ΔΟΥΛΕΦΤΕ, ΔΡΕΦΤΕ, ΕΓΓΡΑΦΤΕ, ΕΓΚΡΥΦΤΕ, ΕΓΚΥΦΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 257

Μετατροπή του -ψ σε -φ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΕΚΘΛΙΦΤΕ, ΕΚΟΡΕΦΤΕ, ΕΚΛΕΙΦΤΕ, ΕΚΠΕΜΦΤΕ, ΕΚΣΚΑΦΤΕ, ΕΚΤΡΕΦΤΕ, ΕΝΣΚΗΦΤΕ, ΕΞΑΦΤΕ, ΖΕΦΤΕ, ΖΗΛΕΦΤΕ, ΖΩΗΡΕΦΤΕ, ΗΜΕΡΕΦΤΕ, ΘΑΛΦΤΕ, ΘΑΡΡΕΦΤΕ, ΘΕΡΙΕΦΤΕ, ΘΛΙΦΤΕ, ΘΡΑΣΕΦΤΕ, ΘΡΕΦΤΕ, ΘΡΥΦΤΕ, ΙΚΕΤΕΦΤΕ, ΚΑΚΕΦΤΕ, ΚΑΛΥΦΤΕ, ΚΑΜΦΤΕ, ΚΑΡΠΕΦΤΕ, ΚΑΦΤΕ, ΚΗΔΕΦΤΕ, ΚΙΟΤΕΦΤΕ, ΚΛΑΔΕΦΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 258

Μετατροπή του -ψ σε -φ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΚΛΑΦΤΕ, ΚΟΝΕΦΤΕ, ΚΟΝΤΕΦΤΕ, ΚΟΥΡΕΦΤΕ, ΚΥΡΙΕΦΤΕ, ΚΥΦΤΕ, ΛΑΓΓΕΦΤΕ, ΛΑΘΕΦΤΕ, ΛΑΜΦΤΕ, ΛΑΞΕΦΤΕ, ΛΑΤΡΕΦΤΕ, ΛΕΙΦΤΕ, ΛΗΣΤΕΦΤΕ, ΛΙΓΝΕΦΤΕ, ΛΟΞΕΦΤΕ, ΜΑΓΕΦΤΕ, ΜΑΓΚΕΦΤΕ, ΜΑΖΕΦΤΕ, ΜΑΝΤΕΦΤΕ, ΜΕΛΦΤΕ, ΜΕΡΕΦΤΕ, ΜΙΣΕΦΤΕ, ΜΟΛΕΦΤΕ, ΝΕΦΤΕ, ΝΗΣΤΕΦΤΕ, ΝΗΦΤΕ, ΝΙΦΤΕ, ΝΟΘΕΦΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 259

Μετατροπή του -ψ σε -φ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΞΕΒΑΦΤΕ, ΞΕΓΡΑΦΤΕ, ΞΕΖΕΦΤΕ, ΞΕΘΑΦΤΕ, ΞΕΚΛΕΦΤΕ, ΞΕΚΟΦΤΕ, ΞΟΔΕΦΤΕ, ΟΚΝΕΦΤΕ, ΠΑΙΔΕΦΤΕ, ΠΑΙΝΕΦΤΕ, ΠΑΛΕΦΤΕ, ΠΑΦΤΕ, ΠΕΖΕΦΤΕ, ΠΕΜΦΤΕ, ΠΙΣΤΕΦΤΕ, ΠΛΑΝΕΦΤΕ, ΠΟΜΠΕΦΤΕ, ΠΟΡΕΦΤΕ, ΠΟΥΛΕΦΤΕ, ΠΟΥΡΕΦΤΕ, ΠΡΟΚΥΦΤΕ, ΠΡΟΣΑΦΤΕ, ΡΕΦΤΕ, ΡΙΦΤΕ, ΣΑΙΤΕΦΤΕ, ΣΑΛΕΦΤΕ, ΣΙΤΕΦΤΕ, ΣΚΥΛΕΦΤΕ, ΣΚΩΦΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 260

Μετατροπή του -ψ σε -φ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους ΣΜΙΛΕΦΤΕ, ΣΟΔΕΦΤΕ, ΣΤΕΙΦΤΕ, ΣΤΕΝΕΦΤΕ, ΣΤΕΡΕΦΤΕ, ΣΤΕΦΤΕ, ΣΤΙΦΤΕ, ΣΤΡΕΦΤΕ, ΣΤΥΦΤΕ, ΣΥΓΚΑΦΤΕ, ΣΥΝΑΦΤΕ, ΣΥΡΡΑΦΤΕ, ΤΕΛΕΦΤΕ, ΤΕΡΦΤΕ, ΤΖΑΖΕΦΤΕ, ΤΟΞΕΦΤΕ, ΤΟΡΝΕΦΤΕ, ΤΡΑΝΕΦΤΕ, ΤΡΕΦΤΕ, ΥΠΟΚΥΦΤΕ, ΦΙΛΕΦΤΕ, ΦΥΤΕΦΤΕ, ΧΑΖΕΦΤΕ, ΧΑΙΔΕΦΤΕ, ΧΑΚΕΦΤΕ, ΧΗΡΕΦΤΕ, ΧΟΡΕΦΤΕ, ΧΩΝΕΦΤΕ, ΨΑΡΕΦΤΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 261

Στο ΛΑΑ (Ακαδ. Αθ.) λημματογραφούνται το ρήμα πωρώνω & (εσφαλμ.) πορώνω, το ουσιαστικό πώρωση & (εσφαλμ.) πόρωση και το τριγενές επίθετο πωρωτικός -ή -ό. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

πώρώνω πω-ρώ-νώ ρ. (μτβ.) {πώρω-σε, -θηκα, -μένος} & (εσφαλμ.) πορώνω 1. εξάπτω τον ενθουσιασμό κάποιου, φανατίζω: ~ουν τον κόσμο με τα λόγια τους. ~μένοι: οπαδοί. ~μένα: μυαλά. || (νεαν. αργκό) Το διάβασμα/η μπάλα με ~ει τρελά. ~θηκα (= κόλλησα) με το τραγούδι. Πβ. εκστασ-, παθ-ιάζω, ντοπάρω. 2. διαφθείρω (μεσοπαθ.) γίνομαι ανήθικος, αδίστακτος: ~μένος: εγκληματίας. ~μένη: συνείδηση. 3. ANAT.-LATP. {μεσοπαθ., στο γ' πρόσ.} (σπάν., για σπασμένο οστό) διαπλάθεται σχηματίζοντας πώρο: Στα παιδιά τα κατάγματα ~ονται γρήγορα. [< μτγν. πωρόω]

πώρωση πώ-ρω-ση ουσ. (θηλ.) & (εσφαλμ.) πόρωση 1. η ενέργεια ή/και το αποτέλεσμα του πωρώνω: ~ με την ομάδα. Πβ. φανατισμός. || ~ με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια/τον υπολογιστή. (νεαν. αργκό) Έχω ~ με αυτή τη μουσική (= έχω φάει κόλλημα). Το νέο άλμπουμ είναι σκέτη/τρελή ~ (ANT. ξενέρα, ξενέρωμα). Πβ. ενθουσιασμός. || Ηθική ~ (: απουσία ηθικών φραγμών, εξαχρείωση). 2. ANAT.-LATP. δημιουργία πώρου για την αποκατάσταση σπασμένου οστού: ~ του κατάγματος. Επιτάχυνση της ~ης. [< 1: μτγν. πώρωσις 2: αρχ. σημ.]

πωρωτικός, ή, ό πω-ρω-τι-κός επίθ. (νεαν. αργκό): που πωρώνει, ενθουσιάζει: ~ό: τραγούδι.

Θεωρείτε ότι το επίθετο πωρωτικός αποτελεί παράγωγο του ρήματος πωρώνω; Θεωρείτε ορθό να συμπεριληφθούν στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και όλοι οι κλιτικοί τύποι του επιθέτου πορωτικός, -ή, -ό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 262

Έχουμε εξετάσει σε προηγούμενα ερωτήματα (No 68, No 230, No 247) την ορθότητα κάποιων κλιτικών τύπων ορισμένων λαϊκότροπων θηλυκών ουσιαστικών (π.χ. κούραση, πέραση, λύπηση, χάση, φέξη, θύμηση, κουφόβραση, χώνεψη, δούλεψη, μπόρεση, ξεκούραση, καλοπέραση, φτιάξη, φτειάξη, λήστευση, χαράκωση, φύτρωση, ψήφιση, βόλεψη, πόνεση, φούσκωση, κακοπέραση, φούντωση κ.ά.).

Στο ερώτημα Νο 68 αποφανθήκατε σχετικά με τα άρμωση, ξόδεψη, παίδεψη, πόρεψη, σκάση, σμίξη, χάψη ότι δεν υφίστανται και δεν είναι αποδεκτοί οι κλιτικοί τύποι ΑΡΜΟΣΕΩΣ, ΑΡΜΟΣΕΩΝ, ΞΟΔΕΨΕΩΣ, ΞΟΔΕΨΕΩΝ, ΠΑΙΔΕΨΕΩΣ, ΠΑΙΔΕΨΕΩΝ, ΠΟΡΕΨΕΩΣ, ΠΟΡΕΨΕΩΝ, ΣΚΑΣΕΩΣ, ΣΚΑΣΕΩΝ, ΣΜΙΞΕΩΣ, ΣΜΙΞΕΩΝ, ΧΑΨΕΩΣ, ΧΑΨΕΩΝ.

Στο ερώτημα Νο 230 αποφανθήκατε σχετικά με το χώνεψη ότι δεν υφίσταται και δεν είναι αποδεκτός ο κλιτικός τύπος ΧΩΝΕΨΕΩΣ.

Στο ερώτημα Νο 247 αποφανθήκατε σχετικά με το πάψη ότι δεν υφίστανται και δεν είναι αποδεκτοί οι κλιτικοί τύποι ΠΑΨΕΩΣ, ΠΑΨΕΩΝ.

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τις παρακάτω φωτ. 1 (ΛΝΕΓ), φωτ. 2 (ΛΚΝ), φωτ. 3 (ΛΑΑ), φωτ. 4 (ΛΣΓ).

θύμηση (η) [μεσν.] [θύμησες] (λογοτ.) **1.** η μνήμη: *εκείνο το καλοκαίρι χαράχτηκε στη ~ του ανεξίτηλα* **2.** η επαναφορά στη μνήμη (προ-

ξόφληση (η) ᾤξόφληση

εξόφληση (η) [1833] [-ης κ. -ήσεως | -ήσεις, -ήσεων] **1.** το να εξοφλεί κανείς χρέος: *άμειψη ~* **2.** (συνεκδ.) η απόδειξη που πιστοποιεί ότι έχει εξοφληθεί χρέος: *έλαβα την ~ τού λογαριασμού* **3.** (μτφ.) η ανταπόδοση προηγούμενης, μη οικονομικής υποχρέωσης: ~ *εξυπηρέτησης / ευεργεσίας.*

πακτώνω ρ. μετβ. [πάκτωσα] ενοικιάζω, εκμισθώνω (αγροτικό κτήμα). — **πάκτωση** [μεσν.] κ. **πάχτωση** (η). **πάκτωμα** κ. **πάχτωμα** (το).

σκάση (η) (λαϊκ.) η μεγάλη στενοχώρια.

χαραμής	«ληστής»	< τουρκ. harami
χάψη	«φυλακή»	< τουρκ. hapis
χούμελι	«υδρόμελι»	< σλαβ. hmel

παύση κ. (λαϊκ.) **πάψη** (η) [-ης κ. -εως | -είς, -εων] **1.** το στάμαγμα, η μόνιμη ή προσωρινή διακοπή: ~ *εργασιών / πληρωμών* || στην ομιλία του έκανε πολλές ~ *από συγκίνηση ή αμηχανία* ΣΥΝ. λήξη. κατάπαυση **2.** η απόλυση εργαζομένου: *ανακοινώθηκε η οριστική ~ του από την εταιρεία* **3.** (συνεκδ.) το έγγραφο με το οποίο ανακοινώνεται η απόλυση: *πήρε στα χέρια την ~ του* **4.** (σε μουσική σύνθεση) η χρονική διάρκεια χωρίς ήχο **5.** ΜΟΥΣ. (ή **σημείο παύσεως**) το μουσικό σημείο τού πενταγράμμου με το οποίο δηλώνεται η χρονική διάρκεια χωρίς ήχο: ~ *ογδούου / τετάρτου.* — (υποκ.) **παυσούλα** (η). [ΕΤΥΜ. < αρχ. παύσις < παύω (βλ. λ.)].

θύμηση η [θίimisí] Q32 : (συνήθ. συναισθ.) α. η μνήμη: *Έρχεται συχνά στη θύμησή μου, το θυμάμαι συχνά.*
 β. η ανάμνηση: *Μια γλυκιά –.*

Q30a	βιασύνη	βιασύνης	βιασύνη	βιασύνη	βιασύνες		βιασύνες	βιασύνες
Q31	σκέψη	σκέψης	σκέψη	σκέψη	σκέψεις	σκέψεων	σκέψεις	σκέψεις
		σκέψεως						
Q32	ζάχαρη	ζάχαρης	ζάχαρη	ζάχαρη	ζάχαρες		ζάχαρες	ζάχαρες
Q32a	κούραση	κούρασης	κούραση	κούραση				
Q33	δύναμη	δύναμης	δύναμη	δύναμη	δυνάμεις	δυνάμεων	δυνάμεις	δυνάμεις
		δυνάμεως						

θύμηση θύ-μή-ση ουσ. (θηλ.) {θύμησ-ες} (λαϊκό-
λογοτ.): μνήμη ή ανάμνηση: Το χθες διατηρείται
στη ~ή μας. Σε φέρνω συχνά στη ~ή μου. || Μακρι-
νές/παλιές/πικρες ~ες. ~ες των παιδικών μας χρό-
νων. [< μεσν. θύμηση]

ξόφληση βλ. εξόφληση

εξόφληση [ἐξόφληση] ε-ξό-φλη-ση ουσ. (θηλ.)
1. πληρωμή χρέους και συνεκδ. το αντίστοιχο
ποσό: εμπρόθεσμη/εφάπαξ/πλήρης ~. ~ τοις
μετρητοίς. ~ δανείου/επιταγών/μισθών/οφειλών/
τιμολογίων/φόρου. Ημερομηνία/προθεσμία ~ης.
~ήσεις δαπανών. Άμεση ~ των δεδουλευμένων.
Δυνατότητα ~ης σε μηνιαίες δόσεις. Αυτόματα
μηχανήματα ~ης λογαριασμών. Πβ. αποπληρωμή,
απόσβεση, τακτοποίηση. Βλ. προ~. || Καταβολή της
~ης. 2. (μτφ.) ανταπόδοση εξυπηρέτησης χωρίς
χρηματικό αντάλλαγμα: ~ μιας παλιάς ενεργε-
σίας. [< μεσν. εξόφλησις]

Ο17 ζέστη	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλητική
Ενικός	η ζέστη	της ζέστης	τη ζέστη	ζέστη
Πληθυντικός	οι ζέστες	–	τις ζέστες	ζέστες

Ο18 θύμηση	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλητική
Ενικός	η θύμηση	της θύμησης	τη θύμηση	θύμηση
Πληθυντικός	οι θύμψεις	των (θυμήσεων)	τις θύμψεις	θύμψεις

Ο19 πράξη	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλητική
Ενικός	η πράξη	της πράξης / πράξεως	την πράξη	πράξη
Πληθυντικός	οι πράξεις	των πράξεων	τις πράξεις	πράξεις

Ο20 δήλωση	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική	Κλητική
Ενικός	η δήλωση	της δήλωσης/δηλώσεως	τη δήλωση	δήλωση
Πληθυντικός	οι δηλώσεις	των δηλώσεων	τις δηλώσεις	δηλώσεις

Παρατηρήσεις:

- Στα ουσιαστικά αυτής της κατηγορίας (Ο20) ο τόνος κατεβαίνει κατά μία συλλαβή σε σχέση με την ονομαστική ενικού στον δεύτερο τύπο της γενικής ενικού και σε όλο τον πληθυντικό αριθμό: δή-λω-ση, δη-λώ-σε-ως, δη-λώ-σεις, δη-λώ-σε-ων.
- Τα ουσιαστικά των κατηγοριών πράξη (Ο19) και δήλωση (Ο20) διατηρούν από τη γλωσσική μας παράδοση και δεύτερο τύπο στη γενική ενικού σε -εως: πράξ-εως, δηλώσ-εως.

Και ακολούθως να απαντήσετε στα εξής δύο υποερωτήματα:

A. Το Τμήμα Λεξικού έχει ήδη καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τους τύπους ΘΥΜΗΣΕΩΝ, ΞΟΦΛΗΣΕΩΣ, ΞΟΦΛΗΣΕΩΝ, ΠΑΚΤΩΣΕΩΣ, ΠΑΚΤΩΣΕΩΝ, ΠΑΧΤΩΣΕΩΣ, ΠΑΧΤΩΣΕΩΝ. Θεωρείτε ότι αυτοί οι τύποι είναι ορθοί και αποδεκτοί;

B. Αντιθέτως, το Τμήμα Λεξικού προς το παρόν δεν έχει καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τους τύπους ΠΑΨΕΣ, ΣΚΑΣΕΣ, ΧΑΨΕΣ. Θεωρείτε ότι αυτοί οι τύποι είναι ορθοί και αποδεκτοί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Ναι στα ΘΥΜΗΣΕΩΝ, ΞΟΦΛΗΣΕΩΝ, ΠΑΚΤΩΣΕΩΝ, ΠΑΧΤΩΣΕΩΝ. Όχι στα ΞΟΦΛΗΣΕΩΣ, ΠΑΚΤΩΣΕΩΣ, ΠΑΧΤΩΣΕΩΣ. – Β: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 263

Στο ΛΚΝ λημματογραφείται και το λ. «-ικος² -ικη -ικο θηλ. (σπανιότ., προφ.) & -ικια». Σύμφωνα με το λεξικό, πρόκειται για επίθημα για το σχηματισμό επιθέτων παράγωγων από ονόματα και για το μεταπλασμό επιθέτων της λόγιας γλώσσας. Δίδονται ως

παραδείγματα τα επίθετα αράπικος, γέρικος, καμπούρικος, κλέφτικος, μπακάλικος, τσιφούτικος, κλαψιάρικος, ρουτινιέρικος, αυθάδικος, θηριώδικος, μανιώδικος (φωτ. 1).

-ικος² -ικη -ικο [ikos] θηλ. (σπανιότ., προφ.) & -ικια [ia] : 1. επίθημα για το σχηματισμό επιθέτων παράγωγων από ονόματα· δηλώνει ότι το προσδιοριζόμενο έχει τα χαρακτηριστικά αυτού που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη ή ανήκει ή αναφέρεται σε αυτήν: (αράπη) αράπικος, (γέρος) γέρικος, (καμπούρης) καμπούρικος, (κλέφτης) κλέφτικος, (μπακάλης) μπακάλικος, (τσιφούτης) τσιφούτικος· (κλαψιάρης) κλαψιάρικος, (ρουτινιέρης) ρουτινιέρικος. 2. επίθημα για το μεταπλασμό επιθέτων της λόγιας γλώσσας: (αυθάδης) αυθάδικος, (θηριώδης) θηριώδικος, (μανιώδης) μανιώδικος. [μσν. επίθημα -ικος < λατ. μετουσ. επίθημα κτητικών επιθέτων -icus: domesticus 'που ανήκει στο σπίτι, προσωπικός' > μσν. δομέστικος 'αξιωματούχος του αυτοκράτορα', συνήθ. όμως σε δάνεια από τα ελλην. -ικός, -τικός: Asiaticus < ελνστ. Άσια-τικός, politicus < αρχ. πολιτ-ικός]

Στο σώμα του λημματολογίου του ίδιου λεξικού, όλα αυτά τα επίθετα έχουν συνταχθεί χωρίς την κατάληξη -ικια (γενική -ικιας).

Αναζητώντας τα ένδεκα ανωτέρω επίθετα στο ΛΝΕΓ, παρατηρούμε ότι η κατάληξη -ικια (γενική -ικιας) εμφανίζεται μόνον στα αυθάδικος, -η/-ια, -ο και τσιφούτικος, -η/-ια, -ο (φωτ. 2).

αυθάδης, -ης. αύθαδες | αυθάδ-ους | -εις (ουδ -η): αυθαδέστ-ερος, -ατος | αυτός που χαρακτηρίζεται από προκλητική αγένεια και θράσος ο ~ τρόπος του έφερε τους παρισταμένους σε δύσκολη θέση ΣΥΝ αδιάντροπος, αναιδής, αναίσχυντος, θρασύς, ανάγωγος. (λόγ) ιταμός ΑΝΤ σεμνός, ευγενικός, καλότροπος Επίσης (σπανιότ) **αυθάδικος, -η/-ια, -ο.**

τσιφούτικος, -ή/-ια, -ό αυτός που χαρακτηρίζει τον τσιφούτη: ~ συμπεριφορά.

Στα άλλα αποδεκτά μας λεξικά (ΛΑΑ και ΛΣΓ) τα ένδεκα αυτά επίθετα δεν εμφανίζουν την κατάληξη -ικια.

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στους αποδεκτούς τύπους του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και τα θηλυκά αράπικια, γέρικια, καμπούρικια, κλέφτικια, μπακάλικια, κλαψιάρικια, ρουτινιέρικια, θηριώδικια, μανιώδικια σε ονομαστική ενικού και σε γενική ενικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 264

Στο ΛΝΕΓ, στο ρ. αναπαύω -ομαι δίδεται και η λαϊκότεροπη υποτακτική αορίστου να/θα αναπάσει. Στο ΛΚΝ, το ίδιο ρήμα συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα Ρ5.1 (δεσμεύσω, αναπαύσω), αλλά στο λ. μακαρίτης του ίδιου λεξικού εμφανίζεται η φράση «Ο Θεός ας αναπάσει την ψυχή του μακαρίτη». Στο ΛΑΑ, δίδεται το (λαϊκό)

απαρέμφατο αναπάψει. Στο ΛΣΓ βρίσκουμε το ρ. αναπαύω P6, P41 {κ. (λαϊκ.) να/θα αναπάψω, αναπαμένος}. Το P6 είναι το δεσμεύω -ομαι και το P41 είναι τα σύνθετα του βάλλω -ομαι (με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: απο-, ανα-, κατα-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-).

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά την παρακάτω φωτ. 1.

αναπαύω ῥ μετβ. {ανάπαυσα (λόγ. ανέπαυ-σα, λαϊκ. να/θα αναπά-ψει), αναπαύ-θηκα, -μένος (λαϊκ. αναπαμένος, κυρ. σημ 5)} **1.** προσφέρω ανάπαυση. ξεκούραση και χαλάρωση: η συντροφιά των φίλων μάς **αναπαύει** μετά την ένταση της δουλειάς **2.** (για τον Θεό) συγχωρώ νεκρό. σε φρ. όπως να **αναπαύσει** ο Θεός την ψυχή του. **ας** τον **αναπαύσει** ο Θεός **3.** γαληνεύω: **κάνε** ό,τι σε **αναπαύει** (κυρ. στην εκκλησία γλώσσα): (μεσοπαθ. **αναπαύομαι**) **4.** διακόπτω προσωρινά κο-

αναπαύω [anapáno] -ομαι P5.1 μππ. (λαϊκότρ., λογοτ.) και αναπαμένος : **1.**(συνήθ. παθ.) α. ξεκουράζω: Κάθισε λίγο για να **αναπαύσει** τα μέλη του. Δουλεύει συνεχώς χωρίς να **αναπαύεται**. β. βρίσκομαι σε κατάλληλη στάση, συνήθ. είμαι ξαπλωμένος, για να ξεκουραστώ: Δεν κοιμάται· **αναπαύεται**. **2.** (μτφ., στα πλαίσια της χριστιανικής αντίληψης για το θάνατο): **Αναπαύτηκε** κάποιος, πέθανε. **Αναπαύεται** κάποιος, είναι θαμμένος. **Αναπαύεται** στο Α' νεκροταφείο. **Ας αναπαύσει** ο Θεός κπ., ως ευχή για ετοιμοθάνατο. **Ας αναπαύσει** ο Θεός την ψυχή κάποιου, ας συγχωρήσει τις αμαρτίες του. || **Αναπαυμένη** συνείδηση.

μακαρίτης ο [makaritis] Q10 θηλ. **μακαρίτισσα** [makaritisa] Q27α : (ιδ. για δήλωση συμπάθειας) ο άνθρωπος που έχει πεθάνει· συχωρεμένος: Ο - ο πατέρας μου. Ήταν καλός άνθρωπος ο -. Η τελευταία επιθυμία του **μακαρίτη**. Ο Θεός **ας αναπάψει** την ψυχή του **μακαρίτη**. Γίνομαι -, πεθαίνω.

αναπαύω [ἀναπαύω] α-να-παύ-ω ρ. (μτβ.) {ἀνά-παυ-σε (λόγ.) ανέπαυ-σε, αναπαύ-σει (λαϊκό) αναπά-ψει, αναπαύ-τηκε κ. -θηκε, -τεί κ. -θεί, -μένος (λαϊκό) αναπαμένος} (λόγ.): προσφέρω χαλάρωση· ξεκουράζω (σωματικά και ψυχικά): Το φυσικό περιβάλλον **~ει** τον επισκέπτη/την ψυχή και το πνεύμα. **~σε** το κουρασμένο του κορμί.|| (μτφ.) **~εται** (= επαναπαύεται) στην ασφάλεια της οικογένειάς του.|| (για πεθαμένο:) Ο Θεός **ας ~σει** την ψυχή του. **ΑΝΤ.** κουράζω (1)
● **Παθ.: αναπαύομαι** (επίσ.): ξεκουράζομαι·

α|να|παύ|ω (ἀναπαύω) P6, P41 {κ. (λαϊκ.) να/θα αναπά-ψω, αναπαμένος} **1** ξεκουράζω· (συνήθ. μεσοπαθ.) (α) ξεκουράζομαι (συνήθ. ξαπλωμένος): **αναπαύεται** στη

Και ακολούθως να απαντήσετε στα εξής τέσσερα υποερωτήματα:

A. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους της οριστικής του ενεργητικού αορίστου χωρίς εσωτερική αύξηση ανάπαψα, ανάπαψες, ανάπαψε, αναπάψαμε, αναπάψατε, αναπάψαν, αναπάψανε, ανάπαψαν;

Β. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους της οριστικής του ενεργητικού αορίστου με εσωτερική αύξηση ανέπαψα, ανέπαψες, ανέπαψε, αναπάψαμε, αναπάψατε, αναπάψαν, αναπάψανε, ανέπαψαν;

Γ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους της υποτακτικής του ενεργητικού αορίστου αναπάψω, αναπάψεις, αναπάψει, αναπάψο(υ)με, αναπάψετε, αναπάψουν(ε) ;

Δ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους της προστακτικής του ενεργητικού αορίστου ανάπαψε, αναπάψτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Ναι, Β: Όχι, Γ: Ναι, Δ: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 265

Στο ΛΚΝ λημματογραφείται και το λ. «-τζής θηλ. -τζού & -τσή θηλ. -τσού ύστερα από άηχο σύμφωνο (βλ. σημ. 2) & -ατζής θηλ. -ατζού & -ιτζής θηλ. -ιτζού». Σύμφωνα με το λεξικό, πρόκειται για επίθημα επαγγελματικών ουσιαστικών παράγωγων από ουσιαστικά (φωτ. 1).

-τζής [dzís] θηλ. -τζού [dzú] & -τσή [tsís] θηλ. -τσού [tsú], ύστερα από άηχο σύμφωνο (βλ. σημ. 2) & -ατζής [adzís] θηλ. -ατζού [adzú] & -ιτζής [idzís] θηλ. -ιτζού [idzú] : 1. επίθημα επαγγελματικών ουσιαστικών παράγωγων από ουσιαστικά· δηλώνει το πρόσωπο που το επάγγελμά του είναι σχετικό με ό,τι εκφράζει η πρωτότυπη λέξη, που φτιάχνει, επιδιορθώνει ή πουλάει αυτό που φανερώνει η πρωτότυπη λέξη: (καφές) καφετζής, (κουλούρι) κουλουρτζής, (μπετά) μπετατζής, (προπό) προποτζής, (σοβάς) σοβατζής, (φορτηγό) φορτηγατζής, (ψιλικά) ψιλικατζής και ψιλικατζού· (ασπρίζω) ασπριτζής. || (βιολί) βιολιτζής, (λατέρνα) λατερνατζής· συνήθ. τα παράγωγα που σχηματίζει είναι εύχρηστα στο προφορικό, οικείο ή λαϊκότροπο επίπεδο λόγου, συχνά μάλιστα χωρίς να υπάρχουν ανάλογα του κοινού ή επίσημου λόγου: ταξιτζής, φορτηγατζής, οδηγός ταξί, φορτηγού. 2. επίθημα ουσιαστικών που δηλώνουν τον οπαδό κόμματος ή αθλητικής ομάδας: (ΠΑΣΟΚ) πασοκτσή, (ΠΑΟΚ) παοκτσή, (ΑΕΚ) αεκτζής και αεκτσή.

[-τζής, -τσή: τουρκ. επαγγέλμ. -ci, -ci, -cü, -çi, -çi, -ici κτλ.: καφε-τζής < kahveci, μπογια-τζής < boyaci και επέκτ. σε λ. όχι τουρκ. προέλευσης: κουλουρ-τζής, γκολ-τζής· -ατζής: < -τζής με προσθήκη του τελικού φων. λέξεων με θέμα σε -α: χαλβα-τζής (< τουρκ. halvacı) > νέα ανάλυση χαλβ-ατζής, επειδή η παραγωγή στα ελλην. στηρίζεται στο θέμα και όχι σε ολόκληρη τη λ.· -ιτζής: < -τζής με προσθήκη του τελικού φων. λέξεων με θέμα σε -ι: βιολ-ι-τζής· -τζ(ής), -ατζ(ής), -ιτζ(ής) -ού]

Στα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφούνται ως αυτούσια λήμματα (χωρίς όμως να μας δίνεται και το θηλυκό) τα κουλ(λ)ουρτζής, μπετατζής, προποτζής, σοβατζής, ασπριτζής, βιολιτζής, λατερνατζής, παοκτσή, παοκτζής, αεκτσή, αεκτζής.

Αντιθέτως, λημματογραφούνται τα θηλυκά καφετζού, φορτηγατζού, ψιλικατζού, ταξιτζού, πασοκτζού.

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στους αποδεκτούς τύπους του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και τα θηλυκά κουλ(λ)ουρτζού, μπετατζού, προποτζού,

σοβατζού, ασπριτζού, βιολιτζού, λατερνατζού, παοκτσού, παοκτζού, αεκτσού, αεκτζού σε όλες τις πτώσεις ενικού και πληθυντικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 266

Στο ΛΝΕΓ, το ρ. αποφάσκω συνοδεύεται από την επισήμανση «μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.». Παρομοίως, στο ΛΚΝ, το ρ. αποφάσκω συνοδεύεται από την επισήμανση «μόνο στο ενεστ. θ.». Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

αποφάσκω ρ. ἀμετβ. {μόνο σε ενεστ. κ παρατ } (λόγ-σπάν) αρνούμαι, απαντώ αρνητικά ΑΝΤ καταφάσκω
|ΕΓΥΜ αρχ. (με παράλλ. τ. το ἀπόφημι) < ἀπο- + φάσκω (βλ λ.). Βασική σημ. «αρνούμαι»]

αποφάσκω [apofásko] Ρ (μόνο στο ενεστ. θ.): (λόγ., επιστ.) αρνούμαι, δε δέχομαι κτ. ΑΝΤ καταφάσκω. [λόγ. < αρχ. ἀποφάσκω]

Στα άλλα αποδεκτά μας λεξικά (ΛΑΑ και ΛΣΓ) δεν λημματογραφείται το ρ. αποφάσκω.

Δυστυχώς κανένας λεξικογράφος δεν μας πληροφορεί για το πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός. Με εσωτερική αύξηση ή χωρίς; Ή και τα δύο; Θεωρείτε ορθό και αποδεκτό τον τύπο απέφασκα, τον τύπο απόφασκα ή και τους δύο τύπους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Και τα δύο.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 267

Στο ΛΚΝ λημματογραφείται και το λ. «-τικός -τική -τικό & -ητικός -ητική -ητικό & -ωτικός -ωτική -ωτικό & -στικός -στική -στικό & -ιστικός -ιστική -ιστικό θηλ. (οικ.) & -τικιά, -ητικιά, -ωτικιά, -στικιά, -ιστικιά». Σύμφωνα με το λεξικό, πρόκειται για επίθημα για το σχηματισμό επιθέτων παράγωγων συνήθ. από ρήματα (φωτ. 1).

-τικός -τική -τικό [tikós] & -ητικός -ητική -ητικό [itikós] & -ωτικός -ωτική -ωτικό [otikós] & -στικός -στική -στικό [stikós] & -ιστικός² -ιστική -ιστικό [istikós] θηλ. (οικ.) & -τικιά [tiá], -ητικιά [itiá], -ωτικιά [otiá], -στικιά [stiá], -ιστικιά [istiá], ανάλογα με το χαρακτήρα του αοριστικού θέματος του ρήματος από το οποίο παράγεται: επίθημα για το σχηματισμό επιθέτων παράγωγων συνήθ. από ρήματα· δηλώνει ότι το προσδιοριζόμενο έχει τα στοιχεία που συνεπάγεται η πρωτότυπη λέξη, είναι κατάλληλο γι' αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη: (απαγορεύω) απαγορευτικός, (επιβαρύνω) επιβαρυντικός, (βοηθώ) βοηθητικός, (παρηγορώ) παρηγορητικός, (εκτυπώνω) εκτυπωτικός, (χαλαρώνω) χαλαρωτικός, (βεβαιώνω) βεβαιωτικός, (προβιβάζω) προβιβαστικός, (στεγάζω) στεγαστικός, (δροσίζω) δροσιστικός, (εξοργίζω) εξοργιστικός. || με ουσιαστικοποίηση ενός από τα τρία γέννη του επιθέτου: ο δικαστικός, η διατακτική, προστακτική, το αποδεικτικό, δικαιολογητικό, ζυγιστικά.

Ανατρέχοντας στο σώμα του λημματολογίου όλων των αποδεκτών μας λεξικών, παρατηρούμε ότι σε κανένα από τα ένδεκα επίθετα που δίδονται ως παράδειγμα

(απαγορευτικός, επιβαρυντικός, βοηθητικός, παρηγορητικός, εκτυπωτικός, χαλαρωτικός, βεβαιωτικός, προβιβαστικός, στεγαστικός, δροσιστικός, εξοργιστικός) δεν μας παρέχεται από τα κυρίως λήμματα η θηλυκή κατάληξη -τικιά, -ητικιά, -ωτικιά, -στικιά, -ιστικιά.

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι αφού μας την δίνει στο συγκεκριμένο λήμμα, πρέπει κάπου να έχει εφαρμογή. Αν από τα κυρίως λήμματα υπήρχε έστω και ένα στο οποίο να δινόταν η κατάληξη, τότε το ΤΛ θα θεωρούσε ότι το κλιτικό υπόδειγμα αναφέρεται σε αυτό και όχι στα υπόλοιπα. Επειδή όμως δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, το ΤΛ έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω θηλυκή κατάληξη έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω επίθετα. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι στα ΒΟΗΘΗΤΙΚΙΑ, ΒΟΗΘΗΤΙΚΙΑΣ, ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΙΑ, ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΚΙΑΣ, ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΙΑ, ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΙΑΣ. Όχι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 268

Είχαμε αναλύσει στο ερώτημα Νο 137 μία πρακτική που ακολουθεί κατά τη σύνταξη του συνόλου σχεδόν των ρημάτων ο λεξικογράφος του «Χρηστικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών», την οποία περιγράφει και ο ίδιος στη σελ. 13, στον πρόλογο του συγγράμματος. Εκεί, εξηγεί στον αναγνώστη ότι «Στα ρήματα καταγράφονται οι συχνότεροι τύποι, συνήθως στο πρόσωπο στο οποίο εμφανίζονται» και ότι «Σε αντίθεση με άλλα λεξικά, ορισμένα ρήματα λημματογραφούνται στο γ' πρόσ. λόγω της μεγάλης στατιστικής συχνότητάς τους σε αυτόν τον τύπο, και όχι στο α' πρόσ., π.χ. εμπίπτει και όχι εμπίπτω» (φωτ. 1).

με την κλίση πληροφορίες επειδή υπάρχουν στις πρωτότυπες λέξεις. Στα ρήματα καταγράφονται οι συχνότεροι τύποι, συνήθ. στο πρόσωπο στο οποίο εμφανίζονται: παίζω (μτβ. κ. αμτβ.) {έπαι-ξα, παί-ξει, παί-χτηκε, (λόγ.) -χθηκε, -χτεί (λόγ.) -χθεί, παίζ-οντας, -όμενος, παι-γμένος}. Σε αντίθεση με άλλα λεξικά, ορισμένα ρήματα λημματογραφούνται στο γ' πρόσ. λόγω της μεγάλης στατιστικής συχνότητάς τους σε αυτόν τον τύπο, και όχι στο α' πρόσ., π.χ. εμπίπτει και όχι εμπίπτω.

Ως αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής, παρατηρούμε ότι σε δεκάδες ρήματα που έχουν και παθητική φωνή, δίδεται το γ' ενικό πρόσωπο σε -άται και όχι το α' ενικό σε -ώμαι (φωτ. 2).

αναρτῶ [ἀναρτῶ] α-ναρ-τώ ρ. (μτβ.) [αναρτ-άς ... | ανάρτ-ησα, -άται, -ώνται, -ήθηκε, -ημένος (λόγ.) ανηρτημένος] (επίσ.): (συνήθ. για γραπτή

σπαντῶ [ἀπαντῶ] α-πα-ντώ ρ. (μτβ. κ. αμτβ.) [απαντ-ά κ. -άει ... | απάντ-ησα, -άται κ. -ιέται, -ήθηκε, -ώμενος, -ημένος, -ώντας] & απαντάω

υπάρχει/δεν τίθεται/δεν υφίσταται/δεν γεννάται/δεν μπαίνει θέμα/ζήτημα βλ. θέμα, η κότα έκανε/γέννησε τ' αβγό ή το αβγό την κότα; βλ.

διασπῶ [διασπῶ] δι-α-σπώ ρ. (μτβ.) [διασπ-άς, διασπ-ά (σπανιότ.) διασπ-άει, -ώντας | διέσπα-σα (σπανιότ.) διάσπα-σα, διασπά-σει, -στηκε (λόγ.) -σθηκε, -σμένος (λόγ. μτχ. -σθείς), διασπ-ώμενος] **1.** διαλύω σε μικρότερα ή (για μόριο, χημική ένωση) απλούστερα μέρη: Ο κομήτης έχει -στεί σε πολλά τεμάχια (πβ. πολυδιασπάται).|| (ΧΗΜ.)

Το απορρυπαντικό πιάτων -ά τα λίπη. Τα οξέα του στομάχου -ούν τους χημικούς δεσμούς των τροφών. Το νερό -άται σε υδρογόνο και οξυγόνο με τη μέθοδο της ηλεκτρόλυσης.|| (ΦΥΣ.) Το λευκό φως -άται σε περισσότερα χρώματα. Βλ. βιο-.

2. κα-
διατιμῶ [διατιμῶ] δι-α-τι-μώ ρ. (μτβ.) [διατιμ-ά | διατίμ-ησε, -ήσει, διατιμ-άται, -ήθηκε, -ηθεί, -ημένος]: ΟΙΚΟΝ. επιβάλλω διατίμηση σε αγαθό: Το προϊόν -άται στα ... ευρώ.|| -ημένα: είδη.

επερωτῶ [ἐπερωτῶ] ε-πε-ρω-τώ ρ. (μτβ.) [επερωτ-ά ... | επερώτ-ησε, -άται, (λόγ. μτχ. -ών, -ώσα | -ώμενος): ΠΟΛΙΤ. (για βουλευτή) καταθέτω επερωτήση: -άται η κυβέρνηση/ο Υπουργός Υγείας για ...

δαπανῶ [δαπανῶ] δα-πα-νῶ ρ. (μτβ.) [δαπαν-άς ... | δαπάν-ησα, -άται (προφ.) -ιέται ..., -ήθηκε, -ώντας, -ώμενος, -ημένος] & δαπανάω (επίσ.)

μετρῶ [μετρῶ] με-τρῶ ρ. (μτβ. κ. αμτβ.) [μετρ-ά κ. -άει ... | μέτρο-ησα, -ήσει, -ιέται (σπανιότ.) -άται κ. -είται ..., -ήθηκε, -ηθεί, -ημένος, -ώντας] & μετράω **1.** καθορίζω, υπολογίζω τον συνολικό

παρορῶ [παρορῶ] πα-ρο-ρῶ ρ. (μτβ.) [παρορ-ά ..., μόνο σε ενεστ.] (σπάν.-αρχαιοπρ.): παραβλέπω, αντιπαρέρχομαι κάτι: Δεν πρέπει να -άται (το γεγονός) ότι ... [< αρχ. παρορῶ]

προσάρτῶ [προσάρτῶ] προ-σαρ-τώ ρ. (μτβ.) [προσαρτ-άς ... | προσάρτ-ησε, -άται, -ήθηκε, -ώμενος, -ημένος] (λόγ.) **1.** (για κράτος) ενσωματώνω εδάφη στην επικράτειά μου. **2.** συνδέω ή ενώνω κάτι σε κάτι άλλο: Στην επιστολή -άται σχετικό έγγραφο/παράρτημα. || (ΠΛΗΡΟΦ.) -ημένα: αρ-

Ανάλογες εξηγήσεις δίδονται και στη Γραμματική Μπαμπινιώτη, σελ. 191, όπου αναφέρεται ότι σε ορισμένα παραδείγματα ρημάτων με λόγια κλίση (σε -ώμαι, -άσαι, -άται) «δίδεται το γ' πρόσωπο, επειδή είναι πιο εύχρηστο» (φωτ. 3).

Ωστόσο, δυσκολία παρατηρείται σε πολλά άλλα ρήματα, τα οποία ακολουθούν τη λόγια κλίση στον ενεστώτα (σε -ώμαι, -άσαι, -άται...). Τέτοια ρήματα είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής (σε ορισμένα δίδεται το γ' πρόσωπο, επειδή είναι πιο εύχρηστο): αιτιῶμαι, ανακτάται, αναρτάται, αντανακλάται, απατώμαι, αποπειρώμαι, απορροφάται, αποσιωπάται, αποσπώμαι, βρυχάται, διαθλάται, διασπάται, εγγυῶμαι, εκτιμάται, εξαρτώμαι, ερευνάται, καταχρώμαι, καυχῶμαι, μελετάται, περιπλανῶμαι, προσαρτάται, προσδοκάται, προσκολλῶμαι, συναντῶμαι, συσπῶμαι κ.ά.

Στη δε σελ. 187, ο Γ. Μπαμπινιώτης παραθέτει την πλήρη κλίση του ενεστώτα και στη συνέχεια δίνει και καμιά εικοσαριά παραδείγματα (φωτ. 4).

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ		ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	
ΚΛΙΤ. ΕΠΙΘΗΜΑΤΑ	ΤΥΠΟΙ	ΚΛΙΤ. ΕΠΙΘΗΜΑΤΑ	ΤΥΠΟΙ
-ώ	αντιδρ-ώ / συνιστ-ώ	-ώμαι	εγγυ-ώμαι / διερωτ-ώμαι
-άς	αντιδρ-άς / συνιστ-άς	-άσαι	εγγυ-άσαι / διερωτ-άσαι
-ά	αντιδρ-ά / συνιστ-ά	-άται	εγγυ-άται / διερωτ-άται
-ούμε	αντιδρ-ούμε / συνιστ-ούμε	-ώμεθα	εγγυ-ώμεθα / διερωτ-ώμεθα
-άτε	αντιδρ-άτε / συνιστ-άτε	-άσθε	εγγυ-άσθε / διερωτ-άσθε
-ούν	αντιδρ-ούν / συνιστ-ούν	-ώνται	εγγυ-ώνται / διερωτ-ώνται

Παρατηρήσεις:

- 1) Μερικά λογιότερα ρήματα τής Β¹ συζυγίας εμφανίζονται μόνο στη μεσοπαθητική φωνή (μερικά συνηθίζονται μόνο στο γ' πρόσωπο). Παραδείγματα:

αιτιώμαι, ανακτάται, αναρτάται, ανατιμάται, αντανakλάται, απατώμαι, αποπειρώμαι, απορροφώμαι, αποσιωπάται, αποσπώμαι, διαθλάται, διασπώμαι, εγγυώμαι, εκτιμάται, εξαρτώμαι, ερευνάται, καταχρώμαι, μελετάται, προσαρτάται, προσκολλώμαι, συσπώμαι κ.ά.

Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού, συμβουλευόμενα και τα κλιτικά υποδείγματα του ΛΚΝ (Τριαντ.) θεωρούν ότι με μοναδικές εξαιρέσεις τα ρ. θυμάμαι, κοιμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι, όλα τα υπόλοιπα ρήματα που στον ενεστώτα της παθητικής φωνής το γ' πρόσωπο έχει κατάληξη -άται, σχηματίζουν το α' πρόσωπο με κατάληξη -ώμαι. Με άλλα λόγια, θεωρούν ότι δεν υφίστανται τύποι λ.χ. ανακτάμαι, αναρτάμαι, αναμετράμαι, βιοδιασπάμαι, βρυχάμαι, μελετάμαι, μετράμαι κ.ο.κ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 269

Είχαμε εξετάσει στο ερώτημα Νο 95 την περίπτωση εκατοντάδων λημμάτων του ΛΚΝ (Τρ.) που έχουν καταχωρηθεί είτε ως «ενδολήμματα» είτε ως παραδείγματα μέσα στο ερμηνευμα άλλων λημμάτων. Επειδή μάλιστα δεν λημματογραφούνται αυτόνομα στον κορμό του λεξικού, γι' αυτό και δεν συνοδεύονται από γραμματικές παρατηρήσεις και κλιτικά παραδείγματα. Αμέσως μετά, αναλύσαμε την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού για την κλίση των εν λόγω λημμάτων.

Θα πρέπει εδώ να αποσαφηνίσουμε δύο ακόμη υποπεριπτώσεις. Αν αυτές οι λέξεις (που τις βρίσκουμε ως σχόλιο μέσα σε άλλα λήμματα του ΛΚΝ) δεν υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα στο λεξικό αυτό, τότε ακολουθούμε τα εξής: α) αν μεν υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα στο ΛΝΕΓ (ή στο ΛΣΓ), τότε ακολουθούμε τις κλιτικές υποδείξεις του

ΛΝΕΓ (ή του ΛΣΓ), β) αν όμως δεν υπάρχουν στο ΛΝΕΓ (ή στο ΛΣΓ) τότε τα κλίνουμε κανονικά, ήτοι βί) αν μεν είναι ουσιαστικά ή επίθετα, σε όλες τις πτώσεις, τα γένη και τους αριθμούς, και βίι) αν δε είναι ρήματα, σε όλους τους χρόνους και σε όλες τις εγκλίσεις του ενεστωτικού θέματος της φωνής που μας δίνεται, εκτός κι αν μας δίνεται στον αόριστο, οπότε το κλίνουμε και στο ενεστωτικό θέμα και στο αοριστικό θέμα.

Παρατηρήστε, επί παραδείγματι, ένα μικρό μέρος από αυτά τα ενδολήμματα του ΛΚΝ στις παρακάτω φωτ. 1 και φωτ. 2.

κοπρο- [koprio] & κοπρό- [kopró], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & κοπρ- [kopri], όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν : α' συνθετικό σε σύνθετες λέξεις με αναφορά: 1. (συνήθ. ιατρ.) στα ανθρώπινα περιττώματα (πρβ. σκατο-): -λαγνεία, -στασία, -φιλία· κάποτε εναλλάσσεται με το κοπρανο- κοπραιμία, κοπραναίμία. 2. γενικά στα ζωικά περιττώματα, στην κοπριά: -γέννητος, -σκούληκας, κοπρόχωμα, κοπρόλακκος. 3. (μτφ.) α. σε κτ. αισχρό και χυδαίο: κοπρόστομος, -λόγος. β. (μειωτ.) στην τεμπελιά, απάθεια, αδιαφορία: κοπρόσκυλο, -σκυλιάζω. 4. (ζωολ.) στην επιστημονική ονομασία ζώων ή εντόμων: κοπρόφιλος.

κοπροφιλία (η) {χωρ. πληθ.} ψυχοπαθολογική έλξη για τα περιττώματα ΣΥΝ. κοπρολαγνία. **κοπρόφιλος** (ο), **κοπρόφιλη** (η), **κοπροφιλικός**, -ή, -ό.

κοσμο- [kozmo] & κοσμό- [koz mó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & κοσμ- [kozmi], συχνά όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν : α' συνθετικό σε σύνθετες λέξεις συνήθ. με αναφορά: 1. στη φιλοσοφική έννοια της λέξης κόσμος: -αντίληψη, -γνώσια, -γονία, -είδωλο, -θεωρία. 2α. στο σύνολο των ανθρώπων: -πλημμύρα, -συρροή· κοσμαγάπητος, -συχναστος, -σωτήριος. || με αναφορά στη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής: -παραμυθία. || με αναφορά στα εγκόσμια, σε αντίθεση προς τη μοναστική ζωή: -καλόγερος. β. σε όλη τη γη, σε όλο τον κόσμο, οπουδήποτε ζει και δημιουργεί ο άνθρωπος: -γυρισμένος, -ξακουσμένος, -ταξιδεμένος· -πολίτης, κοσμόπολη. 3. στον κόσμο του διαστήματος: -ναύτης, -ναυτική. || στο σύμπαν γενικά: -παθολογία. 4. στα στοιχεία της φύσεως: -χαλασιά.

κοσμογνώσια (η) [1884] {χωρ. πληθ.} η γνώση τού κόσμου, των τόπων και των κλιμάτων τής Γης.

οινο- [ino] & οινό- [inó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & οιν- [in], όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν : το ουσ. οίνος ως α' συνθετικό σε σύνθετες λέξεις· συνήθ. δηλώνει ότι αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό: 1. είναι κατάλληλο για κρασί: οйнаποθήκη, -δεξαμενή· -βάρελο, κρασοβάρελο. || -βαρόμετρο. 2. αφορά το κρασί: οйнаγορά, οινεμπόριο. 3. έχει ως αντικείμενό του το κρασί: -παραγωγή, -ποιία, -παραγωγός. || -λογία, -λόγος. [λόγ. < αρχ. οίν(ο)- θ. του ουσ. ορν(ς) ως α' συνθ.: αρχ. οίνο-ποσία, ελνστ. οίνο-γεύστης (δες λ.) & γαλλ. œno- < αρχ. οίνο-: οίνο-λογία < γαλλ. œnologie]

οινέμπριο (το) {οινεμπορίου | χωρ. πληθ.} (λόγ.) το εμπόριο κρασιού ΣΥΝ. οйнаγορά. — **οινέμπορος** (ο/η) [μτγν.].

νερο- [nero] & νερό- [neró], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & νερ- [ner], συχνά όταν το α' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν : το ουσ. νερό ως α' συνθετικό σε σύνθετες λέξεις (πρβ. υδατο-, υδρο-). 1. δηλώνει ότι αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό: α. αναφέρεται στο νερό: -μάζωμα, -κουβαλιτής. β. είναι κατάλληλο για νερό: -βάρελο, -πότηρο. γ. δουλεύει με τη δύναμη του νερού: νερόμυλος, -πίονο. || γίνεται με τη δύναμη του νερού: -τριβή. δ. έχει σχέση με την παρουσία νερού: -μπογιά· νερόκρασο, μείγμα νερού και κρασιού. 2. σε σύνθετα επίθετα, δηλώνει ότι το προσδιοριζόμενο έχει παρασκευαστεί με βασικό συστατικό το νερό και με την απουσία άλλων συστατικών: νερόβραστος. || (σε ουσ.) για φαγητό ή ποτό το οποίο περιέχει περισσότερο νερό από το κανονικό ή γενικά είναι άνοστο ή άγευστο: -ζούμι, νερόπλυμα. 3. σε σύνθετες λέξεις οι οποίες αποτελούν την κοινή ή προφορική ονομασία ζώων, πτηνών ή φυτών που ζουν ή ευδοκimoύν στο νερό ή κοντά στο νερό: νεράγκαθο, νερόκοτα, -χελώνα, -λούλουδο, -μολόχα.

νερομολόχα (η) {χώρ. γεν. πληθ.} μολόχα (βλ.λ.) που ανάπτυσσεται κοντά σε νερό.

-στάσι [stási] : (συνήθ. λαϊκότερ.) β' συνθετικό σε σύνθετα ουδέτερα ουσιαστικά· δηλώνει το χώρο στον οποίο βρίσκεται, είναι σταματημένο ή τοποθετημένο αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό (πρβ. -στάσιο): καραβο-, λιο-. || δίνει τον τρέχοντα τύπο της νέας ελληνικής σε αντιδιαστολή με το λόγιο σε -στάσιο: εικονο-.

λιοστάσι (το) {χώρ. γεν.} {λαϊκ.} η έκταση γης όπου είναι φυτευμένες και καλλιεργούνται ελιές ΣΥΝ. ελαιώνας. ελαιοφυτεία, λιόφυτο.

-φοβία [fovia] : (κυρ. ιατρ.) β' συνθετικό σε σύνθετα αφηρημένα θηλυκά ουσιαστικά· δηλώνει την παθολογική κατάσταση φόβου που κυριεύει το άτομο, όταν πρόκειται να αντιμετωπίσει αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό: αγορα-, ανθρωπο-, γυναικο-, κοσμο-, μικροβιο-, ξενο-.

μικροβιοφοβία (η) [1895] {χώρ. πληθ.} παθολογική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από φόβο για τα μικρόβια.

Για την κλίση των «ενδολημμάτων» κοπροφιλία, κοσμογνωσία, οινεμπόριο, νερομολόχα, λιοστάσι, μικροβιοφοβία του ΛΚΝ και επειδή υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα στο ΛΝΕΓ, για το λόγο αυτόν ακολουθούμε τις κλιτικές υποδείξεις του ΛΝΕΓ. Συμφωνείτε με την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 270

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «κρεο- & κρεό & (σπάν.) κρε-» βρίσκουμε και την (επιστ.) λέξη κρεόφιλος (φωτ. 1).

κρεο-¹ [kreo] & κρεό- [kreó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & (σπάν.) κρε-¹ [kre], όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν : α' συνθετικό σε σύνθετες, συνήθ. λόγιες, επίσημες ή επιστημονικές λέξεις, με αναφορά στο κρέας των ζώων που προορίζεται να καταναλωθεί από τον άνθρωπο (πρβ. κρεατο-): -πώλης, -πωλείο, -φάγος, κρεάγρα. || (επιστ.) κρεόφιλος. [λόγ. < αρχ. κρε(ο)- θ. του ουσ. κρέ(ας) -ο- ως α' συνθ.: αρχ. κρεο-βόρος 'σαρκοφάγος', ελνστ. κρεο-πώλης]

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι δεν είναι απολύτως σαφές το αν η λέξη κρεόφιλος είναι αρσενικό ουσιαστικό ή τριγενές (δικατάληκτο ή τρικατάληκτο) επίθετο. Το λήμμα (πέραν

του ΛΚΝ) εμφανίζεται μόνο στο (μη αποδεκτό) «Λεξικό Δημητράκου» ως αρσενικό ουσιαστικό (φωτ. 2).

**κρεόφιλος|ός| νεώτ. ζωολ. γένος έντόμων
κολεοπτέρων τῆς οἰκογ. τῶν κουρκουλιονιδῶν.**

Θεωρείτε ορθό να συμπεριληφθούν στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και οι τύποι ΚΡΕΟΦΙΛΑ, ΚΡΕΟΦΙΛΕΣ, ΚΡΕΟΦΙΛΗ, ΚΡΕΟΦΙΛΗΣ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 271

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «-τεχνίτης θηλ. -τεχνίτρια & (προφ., λαϊκότρ.) -τεχνίτρα» βρίσκουμε ως παραδείγματα τα α' συνθετικά ηλεκτρο~, μηχανο~, οδοντο~, ραδιο~, πολυ~, ψευτο~ (φωτ. 1).

-τεχνίτης [texnítis] θηλ. -τεχνίτρια [texníttria] & (προφ., λαϊκότρ.) -τεχνίτρα [texníttra] (στη σημ. 2) : β' συνθετικό σε σύνθετα ουσιαστικά· δηλώνει: **1.** το πρόσωπο που ξέρει καλά και ασκεί ως επάγγελμα την τέχνη που σχετίζεται με το υλικό ή γενικά με το αντικείμενο που εκφράζει το α' συνθετικό: ηλεκτρο~, μηχανο~, οδοντο~, ραδιο~. **2.** το πρόσωπο που ασκεί επαγγελματικά κάποια τέχνη με τον τρόπο, ιδιότητα κτλ. που εκφράζει το α' συνθετικό: πολυ~, ψευτο~.

Ανατρέχοντας στα σχετικά λήμματα όλων των αποδεκτών μας λεξικών, διαπιστώνουμε αφενός ότι τεκμαίρονται αυτούσια τα ηλεκτροτεχνίτης, μηχανοτεχνίτης, οδοντοτεχνίτης, οδοντοτεχνίτρια, ραδιοτεχνίτης, πολυτεχνίτης, πολυτεχνίτρα και αφετέρου ότι δεν τεκμαίρονται αυτούσια τα ηλεκτροτεχνίτρα, μηχανοτεχνίτρια, μηχανοτεχνίτρα, οδοντοτεχνίτρα, ραδιοτεχνίτρια, ραδιοτεχνίτρα, πολυτεχνίτρια, ψευτοτεχνίτης, ψευτοτεχνίτρια, ψευτοτεχνίτρα. Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τη φωτ. 1 και ακολούθως να απαντήσετε στα εξής δύο υποερωτήματα:

A: Το Τμήμα Λεξικού έχει προς το παρόν συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2-15 γραμμάτων τα ψευτοτεχνίτης, ψευτοτεχνίτρια, ψευτοτεχνίτρα. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ;

B: Το Τμήμα Λεξικού δεν έχει προς το παρόν συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2-15 γραμμάτων τα ηλεκτροτεχνίτρα, μηχανοτεχνίτρια, μηχανοτεχνίτρα, οδοντοτεχνίτρα, ραδιοτεχνίτρια, ραδιοτεχνίτρα, πολυτεχνίτρια. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Ναι, B: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 272

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «-τής & -της & -ητής ή -ήτης & -ωτής & -στής ή -στης & -ιστής & -κτής ή -κτης & -πτης & -φτης & -χτής ή -χτης ανάλογα με το χαρακτήρα του αοριστικού θέματος του ρήματος από το οποίο παράγεται, θηλ. κυρίως -τρια, τρα» καταγράφονται 32 αρσενικά ουσιαστικά παράγωγα συνήθως από ρήματα, με τη σημασία «προσώπου που ενεργεί, που κάνει αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη» και ακόμη 8 αρσενικά ουσιαστικά με τη σημασία «οργάνου, εργαλείου, συσκευής, αντικειμένου κλπ.» (φωτ.1).

-τής [tís] & -της [tis] & -ητής [itís] ή -ήτης [ítis] & -ωτής [otís] & -στής [stís] ή -στης [stis] & -ιστής ² [istís] & -κτής [ktís] ή -κτης [ktis] & -πτης [ptis] & -φτης [ftis] & -χτής [xtís] ή -χτης [xtis] ανάλογα με το χαρακτήρα του αοριστικού θέματος του ρήματος από το οποίο παράγεται, θηλ. κυρίως -τρια*, τρα ^{1*} στις περιπτώσεις που σχηματίζεται : επίθημα για το σχηματισμό αρσενικών ουσιαστικών παράγωγων συνήθ. από ρήματα· δηλώνει: **ΙΙ.** γενικά το πρόσωπο που ενεργεί, που κάνει αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη: (κρίνω) κριτής, (ανιχνεύω) ανιχνευτής· (διώκω) διώκτης· (κατη χώ) κατηχητής, (συνομιλώ) συνομιλητής, (υποκινώ) υποκινητής, (φοιτώ) φοιτητής· (κυβερνώ) κυβερνήτης· (διαδηλώνω) διαδηλωτής, (διοργανώνω) διοργανωτής, (ελευθερώνω) ελευθερωτής, (θεμελιώνω) θεμελιωτής, (καταναλώνω) καταναλωτής· (εξετάζω) εξεταστής· (ψήνω) ψήστης· (ρυθμίζω) ρυθμιστής· (υποστηρίζω) υποστηρικτής· (παίζω) παίκτης· (κόβω) κόπτης· (κλέβω) κλέφτης· (βουτώ) βουτηχτής· (σφάζω) σφάχτης. **2.** ειδικότερα δηλώνει πρόσωπο με επάγγελμα ή ιδιότητα σχετικά με αυτό που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη: (διακοσμώ) διακοσμητής, (μεταφράζω) μεταφραστής, (εκφωνώ) εκφωνητής, (προπονώ) προπονητής, (πωλώ) πωλητής· (οραματίζομαι) οραματιστής, (συνδικαλίζομαι) συνδικαλιστής· (συντάσσω) συντάκτης, (χαράζω) χαράκτης, (χτίζω) χτίστης. **ΙΙ.** όργανο, εργαλείο, συσκευή, αντικείμενο κτλ. κατάλληλο για την εργασία που εκφράζει ή συνεπάγεται η πρωτότυπη λέξη: (δείχνω) δείκτης, (μετασχηματίζω) μετασχηματιστής, (μετρώ) μετρητής, (εκτυπώνω) εκτυπωτής, (πλάθω) πλάστης, (τρίβω) τρίφτης, (στύβω) στύφτης, (φράζω) φράχτης.

Ανατρέχοντας στα σχετικά λήμματα όλων των αποδεκτών μας λεξικών, διαπιστώνουμε ότι δεν τεκμαίρονται πουθενά τα θηλυκά με κατάληξη -τρια ή -τρα των εξής πέντε αντίστοιχων αρσενικών: κριτής, ψήστης, βουτηχτής, σφάχτης και χτίστης.

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τη φωτ. 1 και ακολούθως να απαντήσετε στα εξής δύο υποερωτήματα:

A. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στους αποδεκτούς τύπους του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τα θηλυκά ουσιαστικά κρίτρα, ψήστρια, βουτήχτρια, σφάχτρια, χτίστρια;

B. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στους αποδεκτούς τύπους του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τα θηλυκά ουσιαστικά κρίτρα, ψήστρα, βουτήχτρα, σφάχτρα, χτίστρα;

ΥΓ. Οι λέξεις κρίτρα και κρίτρων είναι αποδεκτές («τα χρήματα που λαμβάνει ως αμοιβή κάθε μέλος κριτικής επιτροπής»).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Ναι, B: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 273

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «-φάγος -ος -ο θηλ. (προφ.) & -α» καταγράφονται τα α' συνθετικά σαρκο~, φυτο~, παμ~, κρεο~, τυρο~, χορτο~, ψαρο~, ψωμο~, βιβλιο~, εφημεριδο~, οικοπεδο~, κρεμμυδο~, μελισσο~, μυρμηγκο~, καθώς και ο πληθυντικός ουδέτερου φυτοφάγα και μακροφάγα (φωτ. 1).

-φάγος -ος -ο [fáγος] θηλ. (προφ.) & -α : β' συνθετικό με λόγια προέλευση σε σύνθετα ονόματα. 1. χαρακτηρίζει έμβια όντα από το είδος της τροφής τους: *σαρκο-, φυτο-*. || παμ-. 2. με ουσιαστικοποίηση: α. του αρσενικού και του θηλυκού γένους, χαρακτηρίζει το πρόσωπο που τρώει, που τον αρέσει να τρώει ή που τρώει αποκλειστικά αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό: *κρεο-, τυρο-, χορτο-, ψαρο-, ψωμο-*. || (μτφ.) βιβλιο-, εφημεριδο-, οικοπεδο-. β. του αρσενικού γένους, χρησιμοποιείται στην κοινή ονομασία ζώων ή εντόμων που τρέφονται κυρίως από αυτό που εκφράζει το α' συνθετικό: *κρεμμυδο-, μελισσο-, μυρμηγκο-*. γ. του πληθυντικού του ουδέτερου γένους, χρησιμοποιείται σε περιληπτικά ουσιαστικά: *τα φυτοφάγα*. || (αναρ.) *μακροφάγα*.

Ανατρέχοντας στα σχετικά λήμματα όλων των αποδεκτών μας λεξικών, διαπιστώνουμε ότι: α) δεν τεκμαίρεται η προφορική κατάληξη -α στα αυτούσια λήμματα κρεοφάγος, τυροφάγος, ψαροφάγος, ψωμοφάγος, βιβλιοφάγος, εφημεριδοφάγος, οικοπεδοφάγος, β) τα κρεμμυδοφάγος, μελισσοφάγος, μυρμηγκοφάγος είναι αποκλειστικώς αρσενικά, γ) τεκμαίρονται τα τριγενή επίθετα σαρκοφάγος, -α, -ο, φυτοφάγος, -α, -ο, παμφάγος, -α, -ο, χορτοφάγος, -α, -ο

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τη φωτ. 1 και ακολούθως να απαντήσετε στα εξής τρία υποερωτήματα:

A: Το Τμήμα Λεξικού δεν έχει προς το παρόν συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2-15 γραμμάτων τα θηλυκά με την προφορική κατάληξη -α των αρσενικών κρεοφάγος, τυροφάγος, ψαροφάγος, ψωμοφάγος, βιβλιοφάγος, εφημεριδοφάγος, οικοπεδοφάγος. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ;

B: Το Τμήμα Λεξικού δεν έχει προς το παρόν συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2-15 γραμμάτων τα θηλυκά κρεμμυδοφάγα, μελισσοφάγα, μυρμηγκοφάγα. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ;

Γ: Το Τμήμα Λεξικού έχει προς το παρόν συμπεριλάβει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2-15 γραμμάτων τους τύπους μακροφάγα και μακροφάγων, όχι όμως και τον ενικό αριθμό. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και οι τύποι του ενικού αριθμού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Ναι, B: Όχι, Γ: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 274

Στο ΛΚΝ, στο λήμμα «-φορώ -ούμαι» λημματογραφούνται τα α' συνθετικά ασπρο~, μαυρο~, πενθη~, ρασο~, λαμπαδη~, οπλο~, ανθο~, καρπο~, φυλλο~, τιτλο~, παρασημο~ (φωτ. 1).

-φορώ [foró] -ούμαι : β' συνθετικό σε σύνθετα ρήματα· δηλώνει ότι το υποκείμενο: **Π.** φοράει, είναι ντυμένο με τον τρόπο που δηλώνει το α' συνθετικό: ασπρο-, μαυρο-, πενθη-, ρασο-. **2.** κρατάει, μεταφέρει, έχει μαζί του αυτό που δηλώνει το α' συνθετικό: λαμπαδη-, οπλο-. **3.** αποκτά αυτό που δηλώνει το α' συνθετικό: ανθο-, καρπο-, φυλλο-. **Π.** δίνει στο αντικείμενο αυτό που δηλώνει το α' συνθετικό: τιτλο-. || παρασημο-.

Εδώ παρατηρούνται αρκετές ασάφειες, οπότε ζητείται η αρωγή σας. Ας πάμε πρώτα να εξετάσουμε το πώς ακριβώς συντάσσονται τα ανωτέρω ρήματα στο λημματολόγιο όλων των αποδεκτών μας λεξικών.

Τα ρ. ασπροφορώ, ρασοφορώ, λαμπαδηφορώ, πλην του συγκεκριμένου σημείου του ΛΚΝ που βλέπουμε στη φωτ. 1, δεν υπάρχουν στα λεξικά, ούτε σε ενεργητική, ούτε σε παθητική φωνή. Τα ρ. πενθηφορώ, οπλοφορώ, ανθοφορώ, καρποφορώ, φυλλοφορώ υπάρχουν μόνο στην ενεργητική φωνή (β' πρόσωπο -είς). Τα ρ. τιτλοφορώ, παρασημοφορώ υπάρχουν και στις δύο φωνές (-ώ, -είς, -ησα, -ήσω, παθητ. -ούμαι, -είσαι, -είται, -ήθηκα, -ηθώ, -ημένος). Πάμε και στο ρ. μαυροφορώ. Στο ΛΚΝ γράφει μαυροφορώ -ιέμαι P10.5 (φορώ, φοράς, φόρεσα, φοριέμαι, φορέθηκα, φορεμένος). Στο ΛΝΕΓ γράφει μαυροφορώ (μαυροφορείς, μαυροφόρεσα, μαυροφορέθηκα, μαυροφορεμένος). Τέλος, υπάρχει γνωμοδότηση από το Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη (αρ. πρωτ. 180 / 29.06.2020, ερώτημα Νο 20), βάσει της οποίας το β' πρόσωπο του ρ. ρασοφορώ είναι ρασοφορείς.

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα κάτωθι τρία υποερωτήματα:

A: Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ όλοι οι κλιτικοί τύποι της παθητικής φωνής (σύμφωνα με το κλιτικό υπόδειγμα του ρ. στερούμαι) των ρ. ασπροφορούμαι, ρασοφορούμαι, λαμπαδηφορούμαι;

B: Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ όλοι οι κλιτικοί τύποι της παθητικής φωνής (σύμφωνα με το κλιτικό υπόδειγμα του ρ. στερούμαι) των ρ. πενθηφορούμαι, οπλοφορούμαι, ανθοφορούμαι, καρποφορούμαι, φυλλοφορούμαι;

Γ: Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ οι κλιτικοί τύποι μαυροφόρησα, μαυροφορήσω, μαυροφορούμαι, μαυροφορήθηκα, μαυροφορημένος, σύμφωνα με το κλιτικό υπόδειγμα του ρ. στερώ -ούμαι;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Όχι, Β: Όχι, Γ: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 275

Έχουμε εξετάσει σε αρκετά ερωτήματα τον πίνακα 5 στο λήμμα «αριθμός» του ΛΝΕΓ (φωτ. 1).

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τα σύνθετα ρ. με α' συνθετικό τα εκατοντα-, εκατο-, (ε)κατοστ-, διακοσιο-, διακοσια-, διακοσ-, χιλι(ο)- και β' συνθετικό την κατάληξη -αρίζω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 276

Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού μελέτησαν ενδελεχώς τον πίνακα 5 στο λήμμα «αριθμός» του ΛΝΕΓ (βλ. φωτ. στο προηγούμενο ερώτημα Νο 275), από τον οποίο θεωρούν ότι εξακολουθούν να υφίστανται ασάφειες που χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων.

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τη φωτ. 1 στο προηγούμενο ερώτημα Νο 275 και στη συνέχεια να επιλέξετε μία προς μία τις λέξεις εκείνες που θεωρείτε ορθές και θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ. Σημειώνεται ότι έχετε και την επιλογή να πατήσετε στο κουμπί «όχι σε όλα».

Επιλέξτε ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ορθά: διάρης (διάρη, διάρηδες, διάρηδων), διαριά (διαριάς, διαριές, διαριών), δυαριάς, δυαριές, δυάρικο (δυάρικου, δυάρικα, δυάρικων), διάρα (διάρας, διάρες, διάρων), δυάκις, διάκις, μονάκις, μονάρης (μονάρη, μονάρηδες, μονάρηδων), μονάρα (μονάρας, μονάρες, μονάρων), μοναριά (μοναριάς, μοναριές, μοναριών), μονάρικο (μονάρικου, μονάρικα, μονάρικων), μονόμερα, μονοετία (μονοετίας, μονοετίες, μονοετιών), μονοετηρίδα (μονοετηρίδας, μονοετηρίδες, μονοετηρίδων), μονόχρονος -η -ο, μονόβαθμος -η -ο, μοναπλός -ή -ό, μονομηνίτικος -η -ο, ημίκιλος -η -ο, εννεάδα (εννεάδας, εννεάδες, εννεάδων), εννεάρα (εννεάρας, εννεάρες, εννεάρων), εννεάρης (εννεάρη, εννεάρηδες, εννεάρηδων), εννεάρι (εννεαριού, εννεάρια, εννεαριών), εννεαριάς, εννεαριές, εννεάρικο (εννεαρικού, εννεαρικά, εννεαρικών).

Εάν καμία από τις παραπάνω λέξεις δεν θεωρείτε ορθή, τότε σας παρακαλούμε να επιλέξετε το «όχι σε όλα».

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 277

Στο ερώτημα Νο 111 είχαμε εξετάσει ομαδοποιημένα σε επτά διαφορετικές περιπτώσεις χιλιάδες υπολήμματα (δηλαδή χωρίς κλιτικές πληροφορίες) του ΛΝΕΓ (Μπαμπ.). Στο παρόν ερώτημα θα ασχοληθούμε με μία ακόμη περίπτωση υπολημμάτων και θα σας αναλύσουμε την πρακτική που ακολουθεί για την κλίση τους το Τμήμα Λεξικού.

Στα υπολήμματα του ΛΝΕΓ που είναι ουσιαστικά, όταν αυτά λημματογραφούνται και στο ΛΚΝ (Τριαντ.) ως αυτούσια λήμματα, τότε ακολουθούμε τις κλιτικές υποδείξεις του ΛΚΝ με όλους τους κλιτικούς περιορισμούς που δίνονται στο ΛΚΝ (εκτός βέβαια κι αν σε κάποιο άλλο τρίτο λεξικό, π.χ. στο ΛΣΓ, δίνονται όλες οι πτώσεις) και ασχέτως του αν το κυρίως λήμμα στο ΛΝΕΓ κλίνεται ομαλά.

Παρατηρήστε, επί παραδείγματι, ένα μικρό μέρος από όλα αυτά τα υπολήμματα του ΛΝΕΓ στην παρακάτω φωτ. 1.

άρχοντας (ο) [αρχόντων], **αρχόντισσα** (η) [αρχοντίσσαν] 1. πρόσωπο που έχει την εξουσία (κυρ για παλαιότ. εποχές, όταν η εξουσία πήγαινε από την αριστοκρατική καταγωγή ή το βασιλικό αξίωμα ΣΥΝ εξουσιαστής, κυβερνήτης, προύχοντας ΦΡ **ο άρχοντας του σκότους** ο Σατανάς 2. **άρχοντες** (οι) πρόσωπα που ασκούν πολιτική εξουσία και ιδίως όσοι συμμετέχουν στην κυβέρνηση: οι ~ και οι **αρχόμενοι** || το ήθος και η κοινωνική ευαισθησία πρέπει να διακρίνει τους ~ 3. ΠΟΛΙΤ **ανώτατος άρχοντας** (του κράτους) πρόσωπο που κατέχει το υψηλότερο πολιτειακό αξίωμα (προκειμένου για την Ελλάδα, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και παλαιότ. ο βασιλιάς) 4. πρόσωπο αριστοκρατικής καταγωγής που έχει μεγάλη περιουσία και πολλούς ανθρώπους στη δούλεψη του: ο ~ του πύργου || μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας πλούσιος ~ ΣΥΝ κύριος, αφέντης 5. (μτφ.) πρόσωπο που κερδίζει τον σεβασμό των άλλων με την εξαιρετικά αξιοπρεπή συμπεριφορά του 6. (λαϊκ. ως χαρακτηρισμός) πρόσωπο που ζει μέσα στις ανέσεις, που μπορεί να έχει ό,τι επιθυμήσει: εδώ μέσα είσαι ~! Επίσης (λόγ.) **άρχων** [αρχ] | **άρχοντ-ος**, -α (σημ. 1-3) ~ **αρχοντιλίκι** (το)

αρχοντιλίκι το [arxondilíki] O44a : (προφ.) αρχοντιά, [αρχοντ(ας)-ιλίκι]

καθηγητής (ο) [~η κ. (λόγ.) -ού, κλητ. καθηγητά], **καθηγήτρια** (η) [1893] | **καθηγητριών** 1. πρόσωπο που διδάσκει στη μέση εκπαίδευση κατ' αντιδιαστολή προς τον διδάσκοντα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (τον δάσκαλο): ~ **γυμνασίου** / **λυκείου** || **μεταθέσεις** και **διορισμοί καθηγητών** 2. πρόσωπο που διδάσκει επαγγελματικά συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο είτε ως μέλος του διδακτικού προσωπικού σε εκπαιδευτήριο είτε ιδιαιτέρως, κατ' οίκον: ~ **με φροντιστηριακή πείρα** παραδίδει ιδιαίτερα μαθήματα φυσικής ~ **Ιταλικών** || **πεπειραμένος** ~ 3. (ειδικότ.) μέλος του διδακτικού προσωπικού ανώτερης ή ανώτατης σχολής, εκπαιδευτικού ιδρύματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημίου, πολυτεχνείου κ.λπ.): **Επίκουρος** / **τακτικός** ~, — (μειωτ.-είρων.) **καθηγητάκος** (ο), **καθηγητριούλα** (η), **καθηγητιλίκι** (το)

καθηγητιλίκι το [kathēgētilíki] O44a : (προφ. και συχνά πειραχτικά ή ειρ.) το επάγ.

καταδότης ο [katakóthi] O10 θηλ. καταδότρια η [katakóthria] O27 & (λαϊκότ.) καταδότρα [katakóthra] O25a :

θεριακλής (ο) [θερίακλῆδες], **θεριακλού** (η) [θεριακλούδες] (λαϊκ.) πρόσωπο που επιδίδεται με πάθος (σε κάτι, κυρ. στο κάπνισμα ή στην καφεποσία), — **θεριακλίκι** (το), **θεριακλήδικος**, -η, -ο.

θεριακλίκι το [theriaklíki] O44a : (οικ.) το πάθος που χαρακτηρίζει το θεριακλή [θεριακλ(ής)-ίκι¹, με επίδο.

απόνερα (τα) 1. τα υπολείμματα ήδη χρησιμοποιημένου νερού: τα ~ **της μπουγάδας** 2. τα νερά που απομένουν από τις χημικές κατεργασίες στις βιομηχανίες και που περιέχουν άχρηστα και χρήσιμα υλικά 3. τα ίχνη που αφήνει η αύλακα που σχηματίζει στη θάλασσα το πλοίο καθώς πλέει Επίσης **απονέρια** (σημ. 1).

απόνερα τα [apónera] O41 & απονέρια τα [aponéria] O44a : 1a. τα ακαθάρτα νε

άμυαλος, -η, -ο [μεσν.] (κακόσ.) αυτός που χαρακτηρίζεται από έλ-λειψη σύνεσης στις πράξεις και τη συμπεριφορά του ΣΥΝ άφρων, ασύνετος, απείσκαπτος ΑΝ1 μυαλωμένος, σόφρων, συνετός, γνωστι-κός, Επίσης (λαϊκ.) **ανέμυαλος**, — **άμυαλα** επίρρ., **αμυαλιά** κ. (λαϊκ.) **ανεμυαλιά** κ. **αμυαλοσύνη** (η), — ΣΧΟΛΙΟ λ. ανόητος.

αμυαλοσύνη η [amnalosini] O30a : (προφ.) η ιδιότητα του άμυαλου· αμυαλιά, [αμ

ασχημονώ ρ. αμετβ. [ασχημονείς... μόνο σε ενεστ. κ. παρ.α.] (λόγ.) διαπράττω απρέπειες, επιλήψιμες πράξεις, ασχημίες: όσοι ~ **εναντίον των συναδέλφων** τους μέσω του **τύπου** θα κληθούν στη **δικαιοσύνη** || **συνελήφθη** να ~ **μέσα στο λεωφορείο** ΦΡ **έξεστι Κλαζομενίους ασχη-μονείν** (έξεστι / εξέστω Κλαζομενίους ασχημονείν, Αιλιανού Ποικί-λη Ιστ. II 15) είναι αναμενόμενο να ασχημονούν οι Κλαζομενίοι για ανθρώπους οι οποίοι είναι αναμενόμενο να συμπεριφέρονται άσχη-μα. — **ασχημοσύνη** (η) [αρχ.λ.

ασχημοσύνη η [asximosini] O30a : η ασχημία. [λόγ. < αρχ. άσχημο

καταδότης (ο) [μεσν.] [καταδοτών], **καταδότρια** (η) [καταδο-τριών] πρόσωπο που καταδίδει (κάποιον): οι ~ **των Γερμανών** ΣΥΝ. **προδότης**, (λαϊκ.) **σπιούνος**, **χωιεύς**, — Επίσης **καταδότρα** (η), —

Για την κλίση των «υπολημμάτων» αρχοντιλίκι, απονέρια, ασχημοσύνη, καθηγητιλίκι, αμυαλοσύνη, καταδότρα, θεριακλίκι του ΛΝΕΓ και επειδή υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα στο ΛΚΝ, για το λόγο αυτόν ακολουθούμε τις κλιτικές υποδείξεις του ΛΚΝ. Συμφωνείτε με την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 278

Στο ΛΣΓ (Μπαμπ.), στο παράρτημα με τους πίνακες κλίσεως, βρίσκεται και το κλιτικό υπόδειγμα Ρ45 (είμαι). Στο γ' πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού εμφανίζεται η διτυπία ήταν(ε) / ήσαν. Στο ΛΚΝ (Τριαντ.) ληματογραφούνται τα ρ. μισοείμαι και παραείμαι. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

P45 είμαι							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	είμαι	είσαι	είναι	είμαστε	είστε / είσαστε	είναι
	ΜΤΧ.	όντας					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	ήμουν(α)	ήσουν(α)	ήταν(ε)	ήμαστε / ήμασταν	ήσαστε / ήσασταν	ήταν(ε) / ήσαν
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα είμαι	θα είσαι	θα είναι	θα είμαστε	θα είστε / είσαστε	θα είναι

μισο-¹ [miso] & μισό- [misó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & μισ-¹ [mis], συνήθ. όταν το β' συνθετικό αρχίζει από [a] : α' συνθετικό σε σύνθετες λέξεις. **1.** δηλώνει το ένα από τα δύο ίσα μέρη στα οποία χωρίζεται αυτό που εκφράζει ή συνεπάγεται το β' συνθετικό: -βάρελο, μισόκιλο· -τιμής. || -φρέγγαρο. || πολλές φορές εναλλάσσεται με το α' συνθετικό μεσο-1_β: -χείμωνο, -σαράκοστο, μισόστρατο· -καμπίζ, -στρατίς· -φόρι, μεσοφόρι. **2.** (σε σύνθετα επίθετα) δηλώνει την απουσία κάποιων από τα χαρακτηριστικά στοιχεία που συνεπάγεται αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό (πρβ. ημι-): -αδειανός, -γεμάτος, μισόγυμνος, -κακόμοιρος, -πάλαβος, μισότρελος, σχεδόν αδειος, γεμάτος κτλ. **3.** (σε σύνθετα ρήματα και τα παράγωγά τους) δηλώνει ότι το υποκείμενο του ρήματος κάνει ή υφίσταται την ενέργεια του ρήματος σε μικρό βαθμό, λίγο, ελαφρά: μισανοίγω, -κλείνω, -κοιμάμαι· -είμαι, -θέλω, είμαι

παραείμαι [paraíme] P (βλ. είμαι) : διαθέτω μια ιδιότητα, ένα χαρακτηριστικό σε βαθμό μεγαλύτερο από το συνηθισμένο, από το κανονικό: Παραείναι τίμιος / ευσυνειδητός / βλάκας / σχολαστικός / χοντρός / σπάταλος / τσιγκούνης.

Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ και οι λέξεις ΜΙΣΟΗΣΑΝ, ΜΙΣΟΗΣΑΝΕ, ΠΑΡΑΗΣΑΝ, ΠΑΡΑΗΣΑΝΕ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι σε όλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 279

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων ωδικός, ωθητικός, ωσμωτικός, ωστικός, ψαθυρός, ψαρωτικός, ψεκτός, ψευδός, τσευδός, ψελλός, ψιθυριστός, ψυκτικός, ψυχτικός, ψυχαγωγικός, ψυχραντικός, ψυχωτικός, ωραιοπαθής, χρειώδης, χνώδης, φωτοφανής, φωτογενής, φρενοπαθής, φρενοβλαβής, φιλαλήθης, υψιτενής, υποτυπώδης, υποτελής, υδατώδης, υδατοστεγής, υδαρής;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι στα ψευδότερος, -η, -ο, ψευδότατος, -η, -ο, ωραιοπαθέστερος, -η, -ο, ωραιοπαθέστατος, -η, -ο, χρειωδέστερος, -η, -ο,

χρειωδέστατος, -η, -ο, χαωδέστερος, -η, -ο, χαωδέστατος, -η, -ο, φωτογενέστερος, -η, -ο, φωτογενέστατος, -η, -ο, φιλαληθέστερος, -η, -ο, φιλαληθέστατος, -η, -ο, υποτυπωδέστερος, -η, -ο, υποτυπωδέστατος, -η, -ο, υποτελέστερος, -η, -ο, υποτελέστατος, -η, -ο, υδαρέστερος, -η, -ο, υδαρέστατος, -η, -ο. Όχι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 280

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων χωριστικός, χωνευτός, χωνευτικός, χυτός, χρωστικός, χρόνιος, χριστιανικός, χορευτικός, χοντρικός, χονδρικός, χλωρός, χλοερός, χλευαστικός, ελάχιστος, χθόνιος, χειριστικός, χαυνωτικός, χαρωπός, χαριστικός, χαοτικός, χαμογελαστός, φωτερός, φωναχτός, φτωχικός, φτυστός, φτενός, φονικός, φοβικός, φλεγματικός, φθαρτικός, φευκός, φατικός, φασιστικός; Σημ: τεκμαίρεται το ελαχιστότατος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι στα χωνευτικότερος, -η, -ο, χωνευτικότατος, -η, -ο, χρωστικότερος, -η, -ο, χρωστικότατος, -η, -ο, χρονιότερος, -η, -ο, χρονιότατος, -η, -ο, χριστιανικότερος, -η, -ο, χριστιανικότατος, -η, -ο, χορευτικότερος, -η, -ο, χορευτικότατος, -η, -ο, χλωρότερος, -η, -ο, χλωρότατος, -η, -ο, χλευαστικότερος, -η, -ο, χλευαστικότατος, -η, -ο, ελαχιστότερος, -η, -ο, χειριστικότερος, -η, -ο, χειριστικότατος, -η, -ο, φτωχικότερος, -η, -ο, φτωχικότατος, -η, -ο, φτενότερος, -η, -ο, φτενότατος, -η, -ο, φονικότερος, -η, -ο, φονικότατος, -η, -ο, φασιστικότερος, -η, -ο, φασιστικότατος, -η, -ο. Όχι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 281

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων φαρμακερός, φαρακλός, φαλακρός, φαινομενικός, φαιδρυντικός, φαγανός, ψωτικός, ύστερος, υστερικός, υποχωρητικός, υποχρεωτικός, υποχθόνιος, ύπουλος, υποτονικός, υποτιμητικός, υποταχτικός, υποτακτικός, υπομονητικός, υπομονετικός, υποκριτικός, υποβλητικός, υπεύθυνος, υπεροπτικός, υπερθετικός, υπερβολικός, υπαρκτός, υπακτικός, υπάκουος, υπαινικτικός, υμνητικός, υλιστικός, υδροπερατός, υδατοπερατός, υγραντικός, υγιεινός, υβριστικός; Σημ: τεκμαίρεται το υστερότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα φαρακλότερος, -η, -ο, φαρακλότατος, -η, -ο, φαινομενικότερος, -η, -ο, φαινομενικότατος, -η, -ο, φαιδρυντικότερος, -η, -ο, φαιδρυντικότατος, -η, -ο, ψωτικότερος, -η, -ο, ψωτικότατος, -η, -ο, υποχθονιότερος, -η, -ο, υποχθονιότατος, -η, -ο, υμνητικότερος, -η, -ο, υμνητικότατος, -η, -ο, υδροπερατότερος, -η, -ο, υδροπερατότατος, -η, -ο, υδατοπερατότερος, -η, -ο, υδατοπερατότατος, -η, -ο, φαγανότατος, -η, -ο. Ναι στα φαγανότερος, -η, -ο και σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 282

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων συγγενικός, συγκινητικός, συγκριτικός, σύγχρονος, συκοφαντικός, συλλογικός, συμβατικός, συμβατός, συμβολικός, συμμετοχικός, συμμετρικός, συμπαθητικός, συμπίεστικός, συμπίεστος, συμπονετικός, συμφερτικός, συμφορητικός, σύμφορος, συνδετικός, συνδυαστικός, συνειδητός, συνεκτικός, συνενωτικός, συνεργάσιμος, συνετός, συνθετικός, σύνθετος; Σημ: τεκμαίρονται τα συνεκτικότερος και συνθετότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα συγγενικότερος, -η, -ο, συγγενικότατος, -η, -ο, συγχρονότερος, -η, -ο, συγχρονότατος, -η, -ο, συμπίεστικότερος, -η, -ο, συμπίεστικότατος, -η, -ο, συμπίεστότερος, -η, -ο, συμπίεστότατος, -η, -ο, συνεργασιμότερος, -η, -ο, συνεργασιμότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 283

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων συνολικός, συνοπτικός, συντηρητικός, σύντονος, συντριπτικός, συντροφικός, συνωμοτικός, συσταλτικός, συσταλτός, συστηματικός, συσφιγκτικός, συφερτικός, σφαιρικός, σφαλέρως, σφιχτός, σφριγηλός, σχάσιμος, σχετικός, σχηματικός, σχισματικός, σκιστός, σχιστός, σχολαστικός, σωρευτικός, σωστικός, σωστός; Σημ: τεκμαίρονται τα συνολικότερος, συντηρητικότερος και σφιχτότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα συντονότερος, -η, -ο, συντονότατος, -η, -ο, συνωμοτικότερος, -η, -ο, συνωμοτικότατος, -η, -ο, συσταλτικότερος, -η, -ο, συσταλτικότατος, -η, -ο, συσταλτότερος, -η, -ο, συσταλτότατος, -η, -ο, σχασιμότερος, -η, -ο, σχασιμότατος, -η, -ο, σχηματικότερος, -η, -ο, σχηματικότατος, -η, -ο, σχισματικότερος, -η, -ο, σχισματικότατος, -η, -ο, σκιστότερος, -η, -ο, σκιστότατος, -η, -ο, σχιστότερος, -η, -ο, σχιστότατος, -η, -ο, σωστικότερος, -η, -ο, σωστικότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 284

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων σαρκώδης, σκανδαλώδης, σκιώδης, σκληρώδης, σομφώδης, στοιχειώδης, στομφώδης, συγγενής, συμφυής, συναφής, συνεχής, σχοινοτενής, σωματώδης, ραδινός, ράθυμος, ρευστός, ρητορικός, ριζικός, ρικνός, ρομαντικός (ρωμαντικός), ρυθμικός, ρυθμιστικός, ρυπαντικός, ρυπαρός;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα σαρκωδέστερος, -η, -ο, σαρκωδέστατος, -η, -ο, σκιωδέστερος, -η, -ο, σκιωδέστατος, -η, -ο, σκληρωδέστερος, -η, -ο,

σκληρωδέστατος, -η, -ο, σομφωδέστερος, -η, -ο, σομφωδέστατος, -η, -ο, στομφωδέστερος, -η, -ο, στομφωδέστατος, -η, -ο, συμφυέστερος, -η, -ο, συμφυέστατος, -η, -ο, συναφέστερος, -η, -ο, συναφέστατος, -η, -ο, συνεχέστερος, -η, -ο, συνεχέστατος, -η, -ο, ρυθμιστικότερος, -η, -ο, ρυθμιστικότατος, -η, -ο, ρυπαντικότερος, -η, -ο, ρυπαντικότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 285

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων παγερός, παθητικός, παιδικός, παλαβός, παλαιός, πανηγυρικός, παραβατικός, παραβλητός, παραγωγικός, παράδοξος, παραδοσιακός, παραινετικός, παρακλητικός, παραλυτικός, παραμικρός, παρανοϊκός, παραστατικός, παρδαλός, παρθενικός, παρθενωπός, παρλιακός, παρορμητικός, παστρικός, παχουλός, παχυλός, παχυντικός, παχύς, πεδινός, πειθήνιος, πειρακτικός, πειραχτικός, πειραματικός, πεισματικός; Σημ: τεκμαίρονται τα παλαιότερος, παραγωγικότερος, παραμικρότερος, παχύτερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα πανηγυρικότερος, -η, -ο, πανηγυρικότατος, -η, -ο, παραβλητότερος, -η, -ο, παραβλητότατος, -η, -ο, παραλυτικότερος, -η, -ο, παραλυτικότατος, -η, -ο, παραμικρότατος, -η, -ο, παρθενικότερος, -η, -ο, παρθενικότατος, -η, -ο, παρθενωπότερος, -η, -ο, παρθενωπότατος, -η, -ο, παρλιακότερος, -η, -ο, παρλιακότατος, -η, -ο, πειραματικότερος, -η, -ο, πειραματικότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 286

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων πελελός, πελιδνός, πενιχρός, περιγραφικός, περιεκτικός, περίεργος, περιθωριακός, περιοδικός, περίπλοκος, περιπτός, πεταχτός, πηκτικός, πηκτός, πηχτός, πιεστικός, πιεστός, πικραντικός, πικρός, πιστευτός, πλαγιαστός, πλάγιος, πλαδαρός, πλαϊνός, πλακουτσός, πλακουτσωτός, πλατσουκωτός, πλανερός, πλασματικός, πλαστικός, πλαστός, πλατύς, πλεοναστικός, πλεονεκτικός, πλευρικός; Σημ: τεκμαίρεται το πλατύτερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα πελελότερος, -η, -ο, πελελότατος, -η, -ο, περιεργότερος, -η, -ο, περιεργότατος, -η, -ο, περιθωριακότερος, -η, -ο, περιθωριακότατος, -η, -ο, περιπτότερος, -η, -ο, περιπτότατος, -η, -ο, πηχτότερος, -η, -ο, πηχτότατος, -η, -ο, πιεστότερος, -η, -ο, πιεστότατος, -η, -ο, πικραντικότερος, -η, -ο, πικραντικότατος, -η, -ο, πιστευτότερος, -η, -ο, πιστευτότατος, -η, -ο, πλαϊνότερος, -η, -ο, πλαϊνότατος, -η, -ο, πλακουτσότερος, -η, -ο, πλακουτσότατος, -η, -ο, πλακουτσωτότερος, -η, -ο, πλακουτσωτότατος, -η, -ο, πλατσουκωτότερος, -η, -ο, πλατσουκωτότατος, -η, -ο, πλανερότερος, -η, -ο, πλανερότατος, -η, -ο, πλαστότερος, -η, -ο, πλαστότατος, -η, -ο,

πλεοναστικότερος, -η, -ο, πλεοναστικότατος, -η, -ο, πλευρικότερος, -η, -ο, πλευρικότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 287

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων πλεύσιμος, πλευστός, πλήθιος, πληθωρικός, πληκτικός, πληχτικός, πλόιμος, πνευματικός, πνιγερός, πνιγηρός, πνικτικός, ποθεινός, ποθητός, ποθερός, ποικίλος, ποιοτικός, πολυγράφος, πολύτιμος, πονετικός, πονηρός, ποταπός, πραγματικός, πρακτικός, πραχτικός, πραύντικός, προβλεπτικός, πρόθυμος, προκλητικός, προληπτικός, προνοητικός, προνομιακός, προοδευτικός, προορατικός, προσβλητικός, προσεκτικός, προσεχτικός, προσιτός; Σημ: τεκμαίρονται τα πολυγραφότατος, πολυτιμότερος, προσεκτικότερος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα πλευσιμότερος, -η, -ο, πλευσιμότατος, -η, -ο, πλευστότερος, -η, -ο, πλευστότατος, -η, -ο, πληθιότερος, -η, -ο, πληθιότατος, -η, -ο, πλοϊμότερος, -η, -ο, πλοϊμότατος, -η, -ο, πνιγερότερος, -η, -ο, πνιγερότατος, -η, -ο, πνικτικότερος, -η, -ο, πνικτικότατος, -η, -ο, ποθεινότερος, -η, -ο, ποθεινότατος, -η, -ο, ποθερότερος, -η, -ο, ποθερότατος, -η, -ο. Ναι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 288

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό οι κλιτικοί τύποι που προκύπτουν από την πλήρη κλίση σε όλα τα γένη, τις πτώσεις και τους αριθμούς, των μονολεκτικών παραθετικών συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού των επιθέτων προστακτικός, πρόστυχος, προτρεπτικός, πρόχειρος, προχωρητικός, προωθητικός, πρωινός, πρωταρχικός, πτητικός, πτωτικός, πτωχικός, πτωχός, πυκνός, πυρωτικός, παιγνιώδης, παιδαριώδης, παλμώδης, πασιδηλος, πασιφανής, παταγώδης, πεισματώδης, περίνους, περιαιγής, περιδεής, περιλαμπής, περιχαρής, πνευματώδης, πομπώδης, πορώδης, πρανής, προπετής, προσηνής, πυρετώδης; Σημ: τεκμαίρονται τα πυκνότερος, περινούστατος.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα προστακτικότερος, -η, -ο, προστακτικότατος, -η, -ο, προτρεπτικότερος, -η, -ο, προτρεπτικότατος, -η, -ο, προχωρητικότερος, -η, -ο, προχωρητικότατος, -η, -ο, πτητικότερος, -η, -ο, πτητικότατος, -η, -ο, πτωτικότατος, -η, -ο, πυρωτικότερος, -η, -ο, πυρωτικότατος, -η, -ο, παλμωδέστερος, -η, -ο, παλμωδέστατος, -η, -ο, πασιδηλότερος, -η, -ο, πασιδηλότατος, -η, -ο, περιλαμπέστερος, -η, -ο, περιλαμπέστατος, -η, -ο, πορωδέστερος, -η, -ο, πρανέστερος, -η, -ο, πρανέστατος, -η, -ο, πυρετωδέστατος, -η, -ο. Ναι στα πτωτικότερος, -η, -ο, πορωδέστατος, -η, -ο, πυρετωδέστερος, -η, -ο και σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 289

Στο ΛΑΑ (Λεξικό Ακαδημίας Αθηνών) λημματογραφείται ως τριγενές επίθετο το λ. παρόλο(ν), -η, -ο (φωτ. 1).

παρόλο(ν), η, ο: βλ. τη ΦΡ. παρ' όλο(ν), η, ο στο λ. όλος.

~ες κι ~ες., όλους όσους & όλους όσοι/όλες όσες/ όλα όσα: όλους αυτούς οι οποίοι: Το βιβλίο απευθύνεται σε ~ ~ διδάσκουν μουσική. Όλα όσα πρέπει να ξέρετε για το αδυνάτισμα., παρ' όλο(ν), -η, -ο & παρόλο(ν), -η, -ο (επιτατ.): για να δηλωθεί αντίθεση, εναντίωση: Έχασαν παρ' όλες τις προσπάθειές τους. Βγήκα, παρόλο (= παρά) το κρύο., τα δίνω όλα (για όλα) (προφ.-επιτατ.): προσφέρω τον καλύτερό μου εαυτό, τα πάντα: Τα δίνει

Το Τμήμα Λεξικού έχει προς το παρόν καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ όλους τους τύπους της αιτιατικής (παρόλο, παρόλον, παρόλη, παρόλους, παρόλες, παρόλα), όχι όμως και τους τύπους των υπόλοιπων πτώσεων (παρόλος, παρόλου, παρόλε, παρόλοι, παρόλης). Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι παρόλος, παρόλου, παρόλε, παρόλοι, παρόλης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 290

Στο ΛΑΑ λημματογραφείται το ρ. ράνω, που συνοδεύεται από την επισήμανση «μόνο στη φράση κάνω, ράνω» (φωτ. 1).

ράνω ρά-νω ρ.: μόνο στη • ΦΡ.: **κάνω, ράνω** (προφ.-επιτατ.): **Δουλεύω, τρέχω, ~ ~, δεν ξεκουράζομαι καθόλου.**

Σημειώνεται εδώ ότι οι κλιτικοί τύποι ΡΑΝ-Ω, -ΕΙΣ, -ΕΙ, -Ο(Υ)ΜΕ, -ΕΤΕ, -ΟΥΝ(Ε) είναι αποδεκτοί ως υποτακτική αορίστου του ρ. ραίνω. Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτά σ' αυτό α) η μετοχή ράνοντας και β) η προστακτική ράντε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στο PANONTΑΣ. Όχι και στο PANTE.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 291

Στο ΛΝΕΓ (Μπαμπ.), στη σελ. 627, όπου βρίσκεται ο αποδεκτός πίνακας παλαιότερων δανείων που εξελληνίστηκαν, λημματογραφείται και το αρσενικό ουσιαστικό τζελάτης (φωτ. 1).

Παλαιότερο δάνειο	Σημασία	Ετυμολογία
ταϊφάς	«πλήρωμα πλοίου»	< τουρκ. tayfa
τάμπια/ντάπια	«οχυρό»	< τουρκ. tabya
τάρα	«απόβαρο»	< ιταλ. tara
ταρατόρι	«είδος σάλτσας»	< τουρκ. tarator
τεμπίχι	«νουθεσία, προειδοποίηση»	< τουρκ. tembih
τερζής	«ράφτης»	< τουρκ. terzi
τεσκερές	«κοινοποίηση - άδεια»	< τουρκ. tezkere
τζανφές	«μεταξωτό ύφασμα»	< τουρκ. canfes
τζασίτης	«κατάσκοπος»	< τουρκ. casit
τζατμάς	«σκελετός κτηρίου»	< τουρκ. calma
τζελάτης	«δήμιος»	< τουρκ. cellat
τζελέπη	«ζωέμπορος»	< τουρκ. celep
τζεπχανές	«πολεμοφόδια»	< τουρκ. cephane
τζιλβές	«ακκισμός, νάζι»	< τουρκ. cilve
τιτίζος	«λεπτολόγος»	< τουρκ. titiz

Πώς ακριβώς σχηματίζονται οι τύποι του πληθυντικού; Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό α) οι τύποι τζελάτες – τζελατών, β) οι τύποι τζελάτηδες – τζελάτηδων ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω, ήτοι τζελάτες, τζελατών, τζελάτηδες, τζελάτηδων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι στα ΤΖΕΛΑΤΕΣ, ΤΖΕΛΑΤΩΝ. Ναι στα ΤΖΕΛΑΤΗΔΕΣ, ΤΖΕΛΑΤΗΔΩΝ.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 292

Στο ΛΝΕΓ (Μπαμπ.) λημματογραφούνται και τα αρχαιοπρεπή ρ. υποτρέμω και υποτρίζω. Αμφότερα συνοδεύονται από την επισήμανση «μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.» (φωτ. 1).

υποτρέμω ρ. αμετβ. [ἀρχ.] {μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.} (αρχαιοπρ.) σιγοτρέμω.

υποτρίζω ρ. αμετβ. [μτγν.] {μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.} (αρχαιοπρ.) σιγοτρίζω. — **υποτριγμός** (ο) [1895].

Σας παρακαλούμε να επιλέξετε μία μόνο απάντηση για το καθένα από τα δύο παρακάτω υποερωτήματα:

A. Θεωρείτε ορθούς τους τύπους του παρατατικού α) με εσωτερική αύξηση ΥΠΕΤΡΕΜ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ, β) χωρίς εσωτερική αύξηση ΥΠΟΤΡΕΜ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω;

B. Θεωρείτε ορθούς τους τύπους του παρατατικού α) με εσωτερική αύξηση ΥΠΕΤΡΙΖ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ, β) χωρίς εσωτερική αύξηση ΥΠΟΤΡΙΖ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: μόνο με εσωτερική αύξηση (ΥΠΕΤΡΕΜ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ), Β: μόνο με εσωτερική αύξηση (ΥΠΕΤΡΙΖ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΝ).

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 293

Στο ΛΚΝ (Τριαντ.) στο ρ. παραλέω παρατηρούμε ότι στον αόριστο υφίσταται διτυπία (παραείπα και παράπα) αλλά στον παρατατικό μόνον ο τύπος παραέλεγα. Στο ΛΝΕΓ (Μπαμπ.) δεν δίδεται καν παρατατικός. Στο ΛΑΑ (Ακαδ. Αθηνών) ομοίως, δεν δίδεται καν παρατατικός. Στο ΛΣΓ (λεξικό για το σχολείο και το γραφείο Μπαμπινιώτη) παρέχεται στον παρατατικό μόνον ο τύπος παραέλεγα. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

ΛΚΝ

παραλέω [paraλέo] Ρ (βλ. και λέω) πρτ. παραέλεγα, αόρ. παραείπα και (προφ.) παράπα, απαρέμφ. παραπεί : κυρίως στην έκφραση τα -, λέω υπερβολές, μιλώ με υπερβολή για κτ., το μεγαλοποιώ: Δε σου φαίνεται πως τα παραλές; Τα παραείπε λίγο, για να μας εντυπωσιάσει.

ΛΝΕΓ

παραλέω ρ. μετβ. {παραείπα} λέω περισσότερο (πράγματα)· στη ΦΡ. τα παραλέω μιλώ με υπερβολικό τρόπο, υπερβάλλω σε αυτά που λέω: τα παραλές· δεν έκανα παρά μόνο το καθήκον μου.

ΛΑΑ

παραλέω πα-ρα-λέ-ω ρ. (μετβ.) {παραείπα}: κυρ. στη • ΦΡ.: τα παραλέω (προφ.): υπερβάλλω: Τα παραλές, δεν είναι τόσο τραγικά τα πράγματα.

ΛΣΓ

πα|ρα|λέ|ω Ρ {βλ. λέω, παραλέ-ω, -ς, -ει, -με, -τε, -ν(ε), παρατ. παραέλεγα, αόρ. παραείπα} υπερβάλλω σε αυτά που λέω· στη ΦΡ. τα παραλέω: τα παραλές· δεν έκανα παρά μόνο το καθήκον μου.

Θεωρείτε ότι από τα ανωτέρω τεκμαίρονται και κατά συνέπεια θα πρέπει να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι τύποι παράλεγα και παράλεγες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 294

Στο ΛΑΑ (Ακ. Αθ.) λημματογραφείται και το θηλυκό ουσιαστικό δούμα (με πεζό το πρώτο γράμμα), στο οποίο όμως αμέσως μετά εμφανίζεται η επισήμανση «με κεφαλαίο Δ» (φωτ. 1).

δούμα δού-μα ουσ. (θηλ.) (με κεφαλ. Δ): η κάτω
Βουλή του ρωσικού κοινοβουλίου (από το 1993).
[< ρωσ. *dúma*, γαλλ. *douma*]

Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού, αδυνατώντας να ερμηνεύσουν το αν το λήμμα αυτό εν τέλει γράφεται με πεζό ή με κεφαλαίο, δεν έχουν προς το παρόν καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2 – 15 γραμμάτων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τους τέσσερις κλιτικούς τύπους της λέξης αυτής. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους με μικρό (πεζό) το πρώτο γράμμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 295

Στο ΛΑΑ (Ακ. Αθ.) λημματογραφείται το τριγενές επίθετο «ο πλακάτο, η πλακάτη, το πλακάτο» , το οποίο επιπροσθέτως ο συντάκτης το παρουσιάζει και ως ουδέτερο ουσιαστικό (φωτ. 1).

πλακάτο, η, ο πλα-κά-το επίθ./ουσ. (το): ΤΥΠΟΓΡ.
ατόφιο χρώμα που εκτυπώνεται ομοιόμορφα.
[< ιταλ. *placcato*]

Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού έχουν αμφιβολίες για το εάν πρόκειται για τυπογραφικό λάθος (οπότε στην πραγματικότητα το αρσενικό είναι ο πλακάτος) ή εάν όντως το αρσενικό είναι ο πλακάτο. Κατά συνέπεια, το ΤΛ δεν έχει προς το παρόν καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2 – 15 γραμμάτων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ τους τύπους ΠΛΑΚΑΤΟΣ, ΠΛΑΚΑΤΕ, ΠΛΑΚΑΤΟΙ, ΠΛΑΚΑΤΟΥΣ. Θεωρείτε ορθούς και αποδεκτούς τους τύπους αυτούς;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 296

Στο ΛΝΕΓ (Μπ.) λημματογραφείται το ρ. έχομαι. Στο ερμήνευμα βλέπουμε δύο φράσεις χωρίς έντονους χαρακτήρες (bold), ήτοι «έχεται των παραδόσεων» και «εχόμενος υγιών αρχών» (φωτ. 1).

έχομαι ρ. (αρχαιοπρ. + γεν.) διέπομαι, ακολουθώ σταθερά: *έχεται των παραδόσεων || εχόμενος υγιών αρχών.*
[ΕΤΥΜ. αρχ., μέσος τ. τού ἔχω (βλ.λ.), με βασικές σημ. «συνδέομαι στενά, ακολουθώ εκ τού σύνεγγυς»].

Σύμφωνα με τους όρους αποδοχής λέξεων, από τα λεξικά Μπαμπινιώτη αποδεκτές λέξεις είναι μόνον οι τύποι με έντονους χαρακτήρες (bold). Θεωρείτε, ωστόσο, ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και όλοι οι τύποι της τριγενούς μετοχής εχόμενος, -η, -ο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 297

Στο ΛΑΑ (Ακ. Αθ.) λημματογραφείται το επιφώνημα τραλαλά & τρα λα λα. Στο ερμήνευμα, στην πρώτη σημασία, εμφανίζεται το σύμπλεγμα ~ τραλαλό, δηλαδή τραλαλά τραλαλό. Βλέπουμε επίσης ότι ετυμολογικά το λήμμα προέρχεται από το γαλλικό tralala (φωτ. 1).

τραλαλά & τρα λα λα επιφών. (προφ.) **1.** (κυρ. σε επανάληψη) για να δηλωθεί χαρά: ~ τραλαλό.
~ ~ όλα είναι τέλεια! Πβ. γιούπι, ζήτω. || (ως ουσ.)
Το έχει ρίξει στο ~ (: στον χαβαλέ). **2.** λέγεται τραγουδιστά στην περίπτωση που δεν θυμάται κάποιος τους στίχους τραγουδιού ή δεν θέλει να τους αναφέρει. **3.** (ως ουσ.) κλονισμός, σύγχυση, αναταραχή: Είναι στα πρόθυρα νευρικού ~. Έπαθε ψυχικό/ψυχολογικό ~ (πβ. πατατράκ, ταράκουλο). **4.** (ως επίθ.) τρελός, αλλόκοτος: πολύ ~ δίσκος.
Κυριαρχεί ένα κλίμα ~, χαζοχαρούμενο. || Ο κόσμος είναι ~. [< γαλλ. tralala]

Το Τμήμα Λεξικού προβληματίζεται γύρω από το αν θα πρέπει να θεωρηθεί αποδεκτή η λέξη τραλαλό, διότι σύμφωνα με τους όρους αποδοχής λέξεων «Δεν είναι αποδεκτοί οι ξενικοί άκλιτοι τύποι που υπάρχουν ως ένα λήμμα και απαρτίζονται από δύο ή περισσότερες λέξεις. π.χ. ΕΡ ΚΟΝΤΙΣΙΟΝ, ΖΙΠ ΚΙΛΟΤ. Αντιθέτως, είναι δεκτοί όταν δίδονται ως μια λέξη π.χ. ΠΙΚΝΙΚ. ή όταν είναι ηχομιμητικά (είτε ξενικά, είτε όχι), λ.χ. ΖΙΚ ΖΑΚ». Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και το τραλαλό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 298

Στο ΛΚΝ (Τριαντ.), στο ερμήνευμα του λήμματος «ισο- & ισό-» βρίσκουμε και τη λέξη ισάγγελος (φωτ. 1).

ισο- [iso] & ισό- [isó], όταν κατά τη σύνθεση ο τόνος ανεβαίνει στο α' συνθετικό & ισ- [is] σε παλαιότερη σύνθεση, όταν το β' συνθετικό άρχιζε από φωνήεν : το επίθ. *ίσος* ως α' συνθετικό σε σύνθετα ονόματα και τα παράγωγά τους. 1. συνήθως δηλώνει ή προσδιορίζει: α. αυτόν που είναι ίσος ή ίδιος με κπ. άλλο, ως προς αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό: *ισόβαθος, ισόβαρος, -δύναμος, -μεγέθους, -πέταλος, ισόχρονος, -βαθμία, -δυναμία, -δυναμώ.* β. αυτόν που χαρακτηρίζεται από την ισότητα ή ομοιότητα των στοιχείων του τα οποία δίνονται με το β' συνθετικό: *-γώνιος, ισόπλευρος, -σκελής, -σκελίζω, -σταθμίζω, -στάθμιση.* γ. αυτόν που θεωρείται ίσος με αυτό που εκφράζει το β' συνθετικό: *ισάγγελος, ισάδελφος, ισάποστολος, ισόθεος.* 2. (χημ.) *-μέρεια, -μερής, -μερισμός* (με αναφορά στο φαινόμενο της ισομέρειας) *-ισότοπος.*

[λόγ. < αρχ. *ισ(ο)-* θ. του επιθ. *ισο(ς)* ως α' συνθ.: αρχ. *ισό-πλευρος, ισ-άριθμος* & διεθ. *iso-* (επιστ.) < αρχ. *ισο-*: *ισό-τοπο* < διεθ. *isotope, ισο-μέρεια* < γαλλ. *isométrie* & μτφρδ. γαλλ. *équì-, mème*: *ισο-βάθμιος* < γαλλ. *du même grade, ισο-ρροπιστής* < γαλλ. *équilibriste*]

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι δεν είναι σαφές για τον αναγνώστη το αν ο ισάγγελος είναι αρσενικό ουσιαστικό ή τριγενές επίθετο και κατά συνέπεια έχει προς το παρόν καταχωρίσει στην ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2 – 15 γραμμάτων μόνον τους τύπους του αρσενικού. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και οι τύποι ισάγγελη, ισάγγελης, ισάγγελες, ισάγγελα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 299

Στο ΛΑΑ (Ακ. Αθ.) λημματογραφείται το ουδ. ουσ. υποπόδιο {-ίου κ. (σπάν) -ου} (φωτ. 1).

ΥΠΟΠΟΔΙΟ [ύποπόδιο] υ-πο-πό-δι-ο ουσ. (ουδ.) {-ίου (σπάν.) -ου} (λόγ.): ειδική κατασκευή, εξάρτημα πάνω στο οποίο πατά κάποιος, όταν κάθεται, για να στηρίξει ή να ξεκουράσει τα πόδια του: αλουμινένιο ~. ~ οδηγού (αυτοκινήτου). ~α γραφείου. Πολυθρόνα με ~. || ~ κιθάρας. [< μτγν. ύποπόδιον 'σκαμνί']

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο συντάκτης του λήμματος παρέχει στον αναγνώστη την παροξύτονη γενική ενικού υποποδίου και τη (σπάνια) προπαροξύτονη γενική ενικού υποπόδιου. Θεωρεί δηλαδή ότι δεν υφίσταται η γενική του υποπόδου. Δεν μπορεί να εξαφανίζεται ο χαρακτήρας του θέματος (δηλαδή το γιώτα). Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 300

Στο ΛΑΑ (Ακ. Αθ.) λημματογραφείται το θηλυκό ουσιαστικό τρίγλη (φωτ. 1).

τρίγλη τρί-γλη ουσ. (θηλ.) (αρχαιοπρ.): ΙΧΘΥΟΛ. μπαρμπούνι. [< αρχ. τρίγλη, γαλλ. trigle]

Δεδομένου ότι – πέραν της ονομαστικής ενικού – ο λεξικογράφος δεν μας δίνει τις υπόλοιπες πτώσεις, το Τμήμα Λεξικού συμβουλευτήκε και το (μη αποδεκτό) lexicogram, όπου δίδονται οι τύποι τρίγλη, τρίγλης, τρίγλες, τριγλών (φωτ. 2).

Λέξη: τρίγλη (Κλιτικό Νέας)

Δείτε και: Κλίση Αρχαίας LSJ Συνώνυμα - Σημασία Ομόρριζα

Ετυμολογία: τρίγλη < αρχ. και τρίζω < αρχ.

λήμμα	μέρος	γένος	αριθμός	πτώση
τρίγλη	ουσιαστικό	θηλυκό	ενικός	ονομαστική αιτιατική κλητική

Γένος	η τρίγλα / τρίγλη
θηλυκό	της τρίγλας / τρίγλης
	την τρίγλα / τρίγλη την τρίγλην (λόγ.)
	τρίγλα / τρίγλη
	οι τρίγλες αι τρίγλαι (λόγ.)
	των τριγλών
	τις τρίγλες τας τρίγλας (λόγ.)
	τρίγλες τρίγλαι (λόγ.)
	μέρος γένος
	ουσιαστικό θηλυκό

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό α) οι τύποι τρίγλης, τρίγλες, τριγλών, β) οι τύποι τρίγλεως, τρίγλεις, τρίγλεων ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω, ήτοι τρίγλης, τρίγλες, τριγλών, τρίγλεως, τρίγλεις, τρίγλεων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: μόνον τα τρίγλης, τρίγλες, τριγλών.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 301

Στο ΛΝΕΓ (Μπ.) λημματογραφείται και το ρ. επιλύω. Στο κάτω μέρος του ερμηνεύματος δίδεται ως υπολήμμα και το ρ. επιλύνω. Όπως έχουμε δει και σε προηγούμενα ερωτήματα, στο συγκεκριμένο λεξικό τα υπολήμματα δεν συνοδεύονται από κλιτικές πληροφορίες. Στο ΛΣΓ (Μπ.) το ρ. επιλύνω συνοδεύεται από τα κλιτικά υποδείγματα Ρ12 (ντύνω, -ομαι) και Ρ41 (σύνθετα του βάλλω -ομαι με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνέν της αύξησης: απο-, ανα-, κατα-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-). Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

επιλύω ρ. μετβ. [αρχ.] [επέλυσα, επιλύ-θηκα, -μένος] δίνω οριστική λύση σε (κάτι): ~ ένα πρόβλημα / θέμα || προσπάθησε να επιλύσει τις μακροχρόνιες διαφορές τους. Επίσης **επιλύνω**.

επιλύω (έπιλύω) P1, P41 κ. **επιλύνω** P12, P41 δίνω οριστική λύση: ~ διένεξη / θέμα. ➡ λύνω.

P41a σύνθετα του βάλλω [με προθέσεις που χάνουν το τελικό τους φωνήεν μπροστά από το φωνήεν της αύξησης: απο-, ανα-, κατα-, παρα-, μετα-, δια-, αντι-, επι-, υπο-. ΣΗΜ.: για τους τύπους του Μέλλοντα βλ. P40]							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ.	κατα-βάλλω (ομοίως: απο- / ανα- / παρα- / μετα- / δια- αντι- / επι- / υπο-βάλλω)	κατα-βάλλεις	κατα-βάλλει	κατα-βάλλουμε	κατα-βάλλετε	κατα-βάλλουν(ε)
	ΠΑΡΑΤ.	κατ-έβαλλα	κατ-έβαλλες	κατ-έβαλλε	κατα-βάλλαμε	κατα-βάλλατε	κατ-έβαλλαν / κατα-βάλλανε
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	κατ-έβαλα	κατ-έβαλες	κατ-έβαλε	κατα-βάλαμε	κατα-βάλατε	κατ-έβαλαν / κατα-βάλανε
	ΥΠΟΤ.	κατα-βάλω	κατα-βάλεις	κατα-βάλει	κατα-βάλουμε	κατα-βάλετε	κατα-βάλουν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		κατά-βαλε			κατα-βάλετε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω κατα-βάλει	έχεις κατα-βάλει	έχει κατα-βάλει	έχουμε κατα-βάλει	έχετε κατα-βάλει	έχουν(ε) κατα-βάλει
	ΜΤΧ.	έχοντας κατα-βάλει					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα κατα-βάλει	είχες κατα-βάλει	είχε κατα-βάλει	είχαμε κατα-βάλει	είχατε κατα-βάλει	είχαν(ε) κατα-βάλει

Με βάση τις κλιτικές οδηγίες που μας δίνει ο λεξικογράφος, το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο παρατατικός του ρ. επιλύνω είναι επέλυνα, επέλυνες κλπ. (με εσωτερική αύξηση) και όχι επίλυνα, επίλυνες κλπ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 302

Στο ΛΝΕΓ, στο ρ. εμφανίω γράφει «μόνο στον ενεστ.». Στο ΛΚΝ όμως γράφει «μόνο στο ενεστ. θ.», άρα υφίσταται και ο παρατατικός. Στο ΛΑΑ γράφει «κυρ. στον ενεστ.». Στο ΛΣΓ γράφει P14α (= κρίνω) και «μόνο ενεστ.». Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

εμφαίνω ρ. μετβ. {μόνο στον ενεστ.} (αρχαιοπρ.) προβαίνω στη δήλωση, φανερώνω: απαιτείται βεβαίωση που να *εμφαίνει* σε ποιον ανήκει η κυριότητα τού οικοπέδου ΣΥΝ. δηλώνω, δείχνω. ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. απόφαση.

[ΕΤΥΜ. αρχ. < ἐν- + φαίνω / -ομαι].

εμφαίνω [emfáno] -ομαι Ρ {μόνο στο ενεστ. θ.} : (λόγ.) εκθέτω κτ. για να γίνει φανερό, το παρουσιάζω, το δείχνω, το φανερώνω. || (έκφρ.) *εμφαίνεται ότι*~, γίνεται φανερό, φαίνεται, προκύπτει.

[Λόγ. < αρχ. ἐμφαίνω]

εμφαίνει [ἐμφαίνει] εμ-φαί-νει ρ. (μτβ.) {κυρ. στον ενεστ.} (απαιτ. λεξιλόγ.): φανερώνει: *Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα ~ (= δείχνει, δηλώνει) ένδεια ιδεών. Βάσει των πρακτικών ~εται (= είναι φανερό, προκύπτει) ότι ...* [< αρχ. ἐμφαίνω]

εμ|φαίνω (ἐμφαίνω) Ρ14α {μόνο ενεστ.} (λόγ.) φανερώνω: η βεβαίωση *εμφαίνει* σε ποιον ανήκει η κυριότητα του οικοπέδου. ➡ *απαρέμφατο, απόφαση.*

Επικουρικά συμβουλευόμαστε και το μη αποδεκτό lexigram (φωτ. 2).

Λέξη: εμφανίω (Κλιτικό Νέας)

Δείτε και: **Κλίση Αρχαίας LSJ** **Συνώνυμα - Σημασία** **Ομόρριζα**

Ετυμολογία: **φαίνω** < αρχ. < ΙΕ bha- "λάμπω"

λήμμα	μέρος φωνή	χρόνος	έγκλιση	αριθμός	πρόσωπο
εμφαίνω	ρήμα	ενεργητική	ενεστώτας	οριστική	ενικός
			υποτακτική		πρώτο

Ενεργητική	↑	ενέφαινα	ενέφαινον (λόγ.)
Παθητική	↓	ενέφαινες	
Οριστική	↑	ενέφαινε	
ενεστώτας			
παρατατικός		εμφαίναμε	ενεφαίνομεν (λόγ.)
εξακολουθητικός μέλλοντα		εμφαίνατε	ενεφαίνετε (λόγ.)
Υποτακτική		ενέφαιναν	ενέφαινον (λόγ.)
ενεστώτας			
Προστακτική			
ενεστώτας			
Απαρέμφατο			
Μετοχές			
ενεστώτας			
ενεστώτας - αρσενικό			
ενεστώτας - θηλυκό			
ενεστώτας - ουδέτερο			

ΧΡΟΝ. ΑΝΤ. & ΑΡΧ. ΧΡΟΝΟΙ

ΝΕΑ ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΚΛΙΣΗ

ΘΕΩΡΙΑ ΓΡΑΜΜ.

μέρος	φωνή	χρόνος	έγκλιση
ρήμα	ενεργητική	παρατατικός	οριστική

Τα πάντα για τα αρχαία

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ, ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο παρατατικός του ρ. εμφανίω είναι ενέφαινα, ενέφαινες κλπ. (με εσωτερική αύξηση) και όχι έμφαινα, έμφαινες κλπ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 303

Στο ΛΝΕΓ, λημματογραφείται και το ρ. εγχέω. Στο κάτω μέρος του ερμηνεύματος δίδεται ως υπολήμμα και το ρ. εγχύνω. Όπως έχουμε δει και σε προηγούμενα ερωτήματα, στο συγκεκριμένο λεξικό τα υπολήμματα δεν συνοδεύονται από κλιτικές πληροφορίες. Στο ΛΑΑ δεν δίδεται ο παρατατικός του ρ. εγχύνω. Στο ΛΚΝ και στο ΛΣΓ δεν υπάρχει ρ. εγχύνω. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

ΕΥΧΕΩ ρ. μετβ. [ἐνέχυσά, ἐγχύθηκα, ἐγκεχυμένος] (αρχαιοπρ.) χύνω (υγρό) μέσα σε (κάτι) ΑΝΤ. εκκέω, εκχύνω. ξεχύνω. Επίσης **ΕΥΧΥΝΩ**. ΣΧΟΛΙΟ λ. ένεση.
[ΙΕΓΥΜ. αρχ. < ἐγ- (< ἐν-) + χέω «χύνω»].

ΕΥΧΥΝΩ βλ. **ΕΥΧΕΩ**

ΕΥΧΕΩ [ἐγχείω] εγ-χέ-ω ρ. (μετβ.) [ἐνέχυ-σε, ἐγχύ-σει, -θηκε, -θεί, συνήθ. στο γ' πρόσ.] (επιστ.):
βάζω υγρό μέσα σε κάτι: Ο γιατρός ~ει ουσία/
φάρμακο με ένεση στον οργανισμό. Το δηλητήριο
των εντόμων ~εται στο δέρμα. Βλ. εισρέει. ΑΝΤ.
εκκέω [< αρχ. ἐγχείω]

Επικουρικά συμβουλευόμαστε και το μη αποδεκτό lexigram (φωτ. 2).

Λέξη: **εγχύνω** (Κλιτικό Νέας)

Δείτε και: **Κλίση Αρχαίας LSJ** **Συνώνυμα - Σημασία** **Ομόρριζα**

Ετυμολογία: **χέω** < αρχ. < IE gheu- | ghu- "χύνω"

λήμμα μέρος φωνή χρόνος έγκλιση αριθμός πρόσωπο

εγχύνω ρήμα ενεργητική ενεστώτας οριστική ενικός πρώτο υποτακτική

Ενεργητική	↑	ενέχυνα		
Παθητική	↓	ενέχυνες		
Οριστική	↑	ενέχυνε		
ενεστώτας				
παρατατικός		εγχύναμε		
αόριστος		εγχύνατε		
παρακείμενος		ενέχυναν		
υπερσυντέλικος		εγχύναν / εγχύνανε (προφ.)		
συντελεσμένος μέλλοντα				
εξακολουθητικός μέλλοντα				
συνοπτικός μέλλοντα				
Υποτακτική				
ενεστώτας				
αόριστος				
παρακείμενος				
Προστακτική				
ενεστώτας				
αόριστος				
Απαρέμφατο				
αόριστος				
Μετοχές				
ενεστώτας				

ΧΡΟΝ. ΑΝΤ. & ΑΡΧ. ΧΡΟΝΟΙ

ΝΕΑ ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΚΛΙΣΗ

ΘΕΩΡΙΑ ΓΡΑΜΜ.

μέρος	φωνή	χρόνος	έγκλιση
ρήμα	ενεργητική	παρατατικός	οριστική

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο παρατατικός του ρ. εγχύνω είναι ενέχυνα, ενέχυνες κλπ. (με εσωτερική αύξηση) και όχι έγχυνα, έγχυνες κλπ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 304

Όλα τα αποδεκτά μας λεξικά συμπεριλαμβάνουν στο ληματολόγιό τους και το ρ. επιχαίρω (φωτ. 1).

επιχαίρω ρ. αμτβ. [αρχ.] {επέχαιρα} (λόγ.) αισθάνομαι χαρά, βιώνω ικανοποίηση, κυρ. για δυσάρεστη εξέλιξη, που πλήττει αντίπαλο, πρόσωπο εχθρικό ή αντιπαθητικό: ~ για την αποτυχία των ανταγωνιστών μου ΣΥΝ. χαιρεκακώ ΑΝΤ. συμπονώ. συμπάσχω.

ε|πι|χαί|ρω (ἐπιχαίρω) P14a, P41a {επιχάρηκα, να/θα επιχαρώ} (λόγ.) αισθάνομαι χαρά, κυρ. για το κακό που πλήττει άλλον: ~ για την αποτυχία του.

επιχαίρω [ἐπιχαίρω] ε-πι-χαί-ρω ρ. (αμτβ.) {επέχαιρ-ε, επιχαίρ-οντας} (απαιτ. λεξιλόγ.): χαίρομαι, κυρ. για κάτι κακό: ~ουν για τα αντεργατικά μέτρα. Ας μην ~ουν μερικοί. Δεν ~ουμε (= δεν είμαστε χαιρέκακοι). ~ε για τα λάθη των άλλων. [**< αρχ. ἐπιχαίρω**]

επιχαίρω [epixáiro] P (μόνο στο ενεστ. θ.): (λόγ.) χαίρομαι για ορισμένο κακό που συμβαίνει ιδίως σε κπ. [λόγ. < αρχ. ἐπιχαίρω]

Τα περισσότερα δίνουν στον αναγνώστη και τον παρατατικό επέχαιρα, επέχαιρε κλπ. Το ΛΚΝ (Τριαντ.) γράφει «μόνο στο ενεστ. θ.» χωρίς βέβαια και να μας δίνει τον παρατατικό. Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο παρατατικός του ρ. επιχαίρω είναι επέχαιρα, επέχαιρες κλπ. (με εσωτερική αύξηση) και όχι επίχαιρα, επίχαιρες κλπ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 305

Στο ΛΝΕΓ το ρ. ανελίσσομαι είναι υπολήμμα και ως εκ τούτου δεν συνοδεύεται από καμία κλιτική πληροφορία (φωτ. 1).

ἀνέλιξη (ἡ) {-ης κ. -ίξεως | -ίξεις, -ίξεων} (λόγ.) **1.** (κυριολ.) η κίνηση με διαδοχικές περιστροφές, ελικοειδής κίνηση **2.** (μτφ.) η ανοδική πορεία. η βαθμιαία μετάβαση σε ανώτερη βαθμίδα: η ἀνέλιξή του στην ηγεσία τού κόμματος έγινε αθόρυβα. — **ανελικτικός**, -ή. -ό [μτγν], **ανελίσσομαι** ρ. [μτγν.]. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. εξελίσσω.
[ΕΙΓΜ < μτγν. ἀνέλιξις < αρχ. ἀνελίσσω < ἄν(α)- + ἐλίσσω].

Στο ΛΑΑ δίδεται ο αόριστος ανελίχθηκα (φωτ. 2).

ανελίσσομαι [ἀνελίσσομαι] α-νε-λίσ-σο-μαι ρ.
{ανελί-χθηκε} (λόγ.) 1. αναπτύσσομαι, εξελίσσομαι
βαθμιαία και διαρκώς: Η κοινωνία/η τεχνολογία ~εται. (ΛΟΓΟΤ.) Ιστορίες που ~ονται γραμμικά/παράλληλα. || ~ επαγγελματικά/ιεραρχικά/κοινωνικά/μισθολογικά/οικονομικά. Κατάφερε να ~χθεί στα αξιώματα/στην εξουσία/στη θέση του

Στο ΛΚΝ δεν λημματογραφείται το ρ. ανελίσσομαι. Στο ΛΣΓ παρατηρούμε ότι το ρ. ανελίσσομαι συνοδεύεται μεν από το κλιτικό υπόδειγμα Ρ9β (κηρύσσομαι, κηρυσσόμενος, κηρυσσόμουν(α), κηρύχθ(τ)ηκα, κηρυχθ(τ)ώ, κηρυγμένος), ωστόσο αμέσως μετά την ένδειξη Ρ9β δίδεται επί τούτου ο αόριστος ανελίχθηκα (φωτ. 3).

ανέλιξη (άνέλιξη) Ο2Ο (λόγ.) η ανοδική πορεία: η ανέλιξη κάποιου στην ηγεσία ενός κόμματος. — **ανελικτικός** Ε1, **ανελίσσομαι** Ρ9β {ανελίχθηκα}. ➡ **εξελίσσω**.

Ρ9β κηρύσσομαι							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	κηρύσσομαι	κηρύσσεισαι	κηρύσσεται	κηρύσσομαστε	κηρύσσετε / κηρύσσοσάστε	κηρύσσονται
	ΠΡΟΣΤ.		—			κηρύσσετε	
	ΜΤΧ.	κηρύσσόμενος, κηρύσσόμενη, κηρύσσόμενο					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	κηρύσσομουν(α)	κηρύσσοσουν(α)	κηρύσσταν(ε)	κηρύσσομαστε / κηρύσσομασταν	κηρύσσοσάστε / κηρύσσοσάσταν	κηρύσσονταν / κηρύσσόντουσαν
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κηρύσομαι	θα κηρύσεισαι	θα κηρύσσεται	θα κηρύσσομαστε	θα κηρύσσετε	θα κηρύσσονται
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κηρυχθ(τ)ώ	θα κηρυχθ(τ)είς	θα κηρυχθ(τ)εί	θα κηρυχθ(τ)ούμε	θα κηρυχθ(τ)είτε	θα κηρυχθ(τ)ούν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω κηρυχθ(τ)εί	θα έχεις κηρυχθ(τ)εί	θα έχει κηρυχθ(τ)εί	θα έχουμε κηρυχθ(τ)εί	θα έχετε κηρυχθ(τ)εί	θα έχουν(ε) κηρυχθ(τ)εί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	κηρύχθ(τ)ηκα	κηρύχθ(τ)ηκες	κηρύχθ(τ)ηκε	κηρυχθ(τ)ήκαμε	κηρυχθ(τ)ήκατε	κηρύχθ(τ)ηκαν / κηρυχθήκανε
	ΥΠΟΤ.	κηρυχθ(τ)ώ	κηρυχθ(τ)είς	κηρυχθ(τ)εί	κηρυχθ(τ)ούμε	κηρυχθ(τ)είτε	κηρυχθούν / κηρυχτούν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		κηρύξου			κηρυχθ(τ)είτε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω κηρυχθ(τ)εί	έχεις κηρυχθ(τ)εί	έχει κηρυχθ(τ)εί	έχουμε κηρυχθ(τ)εί	έχετε κηρυχθ(τ)εί	έχουν(ε) κηρυχθ(τ)εί
	ΜΤΧ.	κηρυγμένος, κηρυγμένη, κηρυγμένο					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα κηρυχθ(τ)εί	είχες κηρυχθ(τ)εί	είχε κηρυχθ(τ)εί	είχαμε κηρυχθ(τ)εί	είχατε κηρυχθ(τ)εί	είχαν(ε) κηρυχθ(τ)εί

Συνεπώς, το Τμήμα Λεξικού συμπεραίνει ότι δεν υφίσταται ο αόριστος ανελίχθηκα, να ανελιχτώ. Συμφωνείτε με το Τμήμα Λεξικού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 306

Στο ΛΣΓ, το ρ. πλήττω συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα Ρ9, δηλαδή κηρύσσω – κηρύσσομαι, κηρύχθ(τ)ηκα, κηρυχθ(τ)ώ, ωστόσο αμέσως μετά ακολουθεί η επισήμανση «λόγ. επλήγην Ρ39, να/θα πληγώ» (φωτ. 1).

πλήττω P9 {(λόγ.) επλήγην P39, να/θα πληγώ} **1** (λόγ.) καταφέρω πλήγμα εναντίον κάποιου: συμμαχικά πυροβόλα έπληξαν εχθρικούς στόχους || (η μτχ. **πληγείς** M8) οι πληγέντες από τους σεισμούς **2** (μτφ.) βλάπτω, ζημιώνω κάποιον: τα νέα οικονομικά μέτρα πλήττουν τους συνταξιούχους **3** {μόνο ενεργ. φωνή} αισθάνομαι πληγή, βαριέμαι: ~ αφόρητα σ' αυτό το μέρος.

P39 φθείρομαι							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	εφθάρην	εφθάρης	εφθάρη	εφθάρημεν	εφθάρητε	εφθάρσαν
	ΥΠΟΤ.	φθαρώ	φθαρείς	φθαρεί	φθαρούμε	φθαρείτε	φθαρού(ε)
	ΜΤΧ.	φθαρείς, φθαρείσα, φθαρέν					
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έγω φθαρεί	έχεις φθαρεί	έχει φθαρεί	έκαμε φθαρεί	έχετε φθαρεί	έκουν(ε) φθαρεί
	ΜΤΧ.	φθαρμένος, φθαρμένη, φθαρμένο / (δι-εφθαρμένος, δι-εφθαρμένη, δι-εφθαρμένο)					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είκα φθαρεί	είαες φθαρεί	είκε φθαρεί	είκαμε φθαρεί	είκατε φθαρεί	είκαν(ε) φθαρεί

P9β κηρύσσομαι							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	κηρύσσομαι	κηρύσσεσαι	κηρύσσεται	κηρύσσομαστε	κηρύσσεσθε / κηρύσσασθε	κηρύσσονται
	ΠΡΟΣΤ.		-			κηρύσσεσθε	
	ΜΤΧ.	κηρύσσόμενος, κηρύσσόμενη, κηρύσσόμενο					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	κηρύσσουμαι(α)	κηρύσσουσιν(α)	κηρύσσεται(ε)	κηρύσσομασθε / κηρύσσασταν	κηρύσσεσθε / κηρύσσασταν	κηρύσσονται / κηρύσσοντασαν
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κηρύσσομαι	θα κηρύσσεισαι	θα κηρύσσεται	θα κηρύσσομασθε	θα κηρύσσεσθε	θα κηρύσσονται
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα κηρυθ(τ)ώ	θα κηρυθ(τ)είς	θα κηρυθ(τ)εί	θα κηρυθ(τ)ούμε	θα κηρυθ(τ)είτε	θα κηρυθ(τ)ούν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έγω κηρυθ(τ)εί	θα έκαις κηρυθ(τ)εί	θα έκει κηρυθ(τ)εί	θα έκαμε κηρυθ(τ)εί	θα έκατε κηρυθ(τ)εί	θα έκουν(ε) κηρυθ(τ)εί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	κηρύθ(τ)ηκα	κηρύθ(τ)ηκας	κηρύθ(τ)ηκε	κηρυθ(τ)ήκαμε	κηρυθ(τ)ήκατε	κηρυθ(τ)ηκαν / κηρυθ(τ)ηκαν
	ΥΠΟΤ.	κηρυθ(τ)ώ	κηρυθ(τ)είς	κηρυθ(τ)εί	κηρυθ(τ)ούμε	κηρυθ(τ)είτε	κηρυθ(τ)ούν / κηρυθ(τ)ούν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		κηρύξου			κηρυθ(τ)είτε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έγω κηρυθ(τ)εί	έκαις κηρυθ(τ)εί	έκει κηρυθ(τ)εί	έκαμε κηρυθ(τ)εί	έκατε κηρυθ(τ)εί	έκουν(ε) κηρυθ(τ)εί
	ΜΤΧ.	κηρυγμένος, κηρυγμένη, κηρυγμένο					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είκα κηρυθ(τ)εί	είαες κηρυθ(τ)εί	είκε κηρυθ(τ)εί	είκαμε κηρυθ(τ)εί	είκατε κηρυθ(τ)εί	είκαν(ε) κηρυθ(τ)εί

Όπως παρατηρείτε, στη φωτ. 1 παρατίθενται και το κλιτικό υπόδειγμα Ρ39 (φθείρομαι) και το κλιτικό υπόδειγμα Ρ9β (κηρύσσομαι). Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού προβληματίζονται σχετικά με το αν ο λόγιος παθ. αόριστος επλήγην, να πληγώ αποτελεί τον μοναδικό παθ. αόριστο του πλήττομαι ή εάν αυτός υφίσταται επιπροσθέτως των τύπων που προκύπτουν από την εφαρμογή του Ρ9. Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι ΠΛΗΧΤΗΚ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΜΕ, -ΑΤΕ, -ΑΝ(Ε), ΠΛΗΧΤ-Ω, -ΕΙΣ, -ΕΙ, -ΟΥΜΕ, -ΕΙΤΕ, -ΟΥΝ(Ε), ΠΛΗΧΘΗΚ-Α, -ΕΣ, -Ε, -ΑΜΕ, -ΑΤΕ, -ΑΝ(Ε), ΠΛΗΧΘ-Ω, -ΕΙΣ, -ΕΙ, -ΟΥΜΕ, -ΕΙΤΕ, -ΟΥΝ(Ε) ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 307

Σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφείται και το ρ. κατάσχω -ομαι. Πιο αναλυτικά, μπορείτε να δείτε αυτό το λήμμα στο ΛΝΕΓ (φωτ. 1),

ΚΟΤΆΣΧΩ ρ. μετβ. [1833] {κατάσχε-σα (κ. κατέσχεσα). -θηκα} κάνω κα-
τάσχεση (βλ.λ.).

[ΕΤΥΜ. Από την υποτ. αορ. β' (κατάσχω – κατέσχον) τού αρχ. κατέχω, η οποία χρησιμοποιήθηκε ως οριστική ενεστώτα. Ως νομ. όρ. η λ. απο-
δίδει το γαλλ. saisir].

στο ΛΚΝ (φωτ. 2),

κατάσχω [katásxo] -ομαι Ρ αόρ. κατάσχεσα και κατέσχεσα, απαρέμφ. κατασχέσει, παθ. αόρ. κατασχέθηκα, απαρέμφ. κατασχεθεί : κάνω κατάσχεση, δεσμεύω κάποιο περιουσιακό στοιχείο οφειλέτη: Κατασχέθηκε η περιουσία του για χρέη προς το δημόσιο / προς ιδιώτες. Δεν έχει δικαίωμα να του κατασχέσει το μισθό. Τα λαθραία κατάσχονται από τις τελωνειακές αρχές. || για δικαστική ή άλλη αρχή που δεσμεύει κτ. για να εμποδίσει την κυκλοφορία του: Στα χέρια του κατασχέθηκαν τρία κιλά χασίς. Η αστυνομία θα κατάσχει όσα έντυπα κρίνονται ως άσεμνα.

[λόγ. < αρχ. κατασχ- (συνοπτ. θ. του ρ. κατέχω στη σημ.: 'αρπάζω') -ω απόδ. γαλλ. saisir]

στο ΛΑΑ (φωτ. 3)

κατάσχω κα-τά-σχω ρ. (μτβ.) {κατέσχε-σε (προφ.)
κατάσχε-σε, κατασχές-σει, -θηκε (λόγ. κατεσχέθ-
η, -ησαν), -θεί, μτχ. (λόγ.) -θείς, -θείσα, -θέν,
-μένος (λόγ.) κατεσχημένος, κατάσχ-οντας}:
κάνω κατάσχεση: (ΝΟΜ.) ~θέντα: σκαφή/τσιγά-
ρα. ~μένη: περιουσία. ~μένα: αυτοκίνητα. || ~θηκε
μεγάλη ποσότητα ηρωίνης. Αλλοιωμένα τρόφιμα
~θηκαν από τον ΕΦΕΤ. Πβ. δεσμεύω. [< αρχ. κατά-
σχω, γαλλ. saisir]

και στο ΛΣΓ (φωτ. 4).

κα|τά|σχω Ρ {αόρ. κατάσχεσα κ. κατέσχεσα, να κατασχέσω κ. να κατάσχω, μεσοπαθ. ενεστ. κατάσχομαι, αόρ. κατασχέθηκα κ. κατεσχέθην Ρ39, να κατασχεθώ} κάνω κατάσχεση.

κατάσχω – κατασχέσω. Προέρχεται από την υποτακτική του αρχ. αορίστου β' κατέσχον του ρ. κατέχω, με αποτέλεσμα να προκαλείται δυσκολία στον σχηματισμό των χρόνων. Συνήθως χρησιμοποιούνται οι τύποι **κατάσχεσα / κατέσχεσα** και **θα κατάσχω / θα κατασχέσω**, αλλά η αβεβαιότητα σχετικά με την καταλληλότητα των παραπάνω τύπων έχει οδηγήσει αρκετούς ομιλητές να προτιμούν τις περιφράσεις **κάνω / προβαίνω σε / προχωρώ σε κατάσχεση** (π.χ. Αν οι τόκοι δεν πληρωθούν, η τράπεζα θα προχωρήσει σε κατάσχεση περιουσιακών σας στοιχείων μέχρι του οφειλομένου ποσού). Ας σημειωθεί ότι στο ίδιο ρήμα (κατέχω) ανάγεται επίσης το αρχ. ουσ. **κατοχή**, το οποίο δηλώνει «μόνιμη κτήση» (π.χ. Ο φορολογούμενος πρέπει να δηλώσει τα ακίνητα που βρίσκονται στην κατοχή του), ενώ η **κατάσχεση** αναφέρεται κυρίως στην πράξη απόκτησης ενός πράγματος, η οποία έχει καταναγκαστικό χαρακτήρα.

Όπως παρατηρείτε, ο παρατατικός δυστυχώς δεν εμφανίζεται σε κανένα από τα τέσσερα αυτά λεξικά. Στο δε ΛΣΓ (φωτ. 4) μπορείτε να δείτε και ένα έγχρωμο πλαίσιο με σχόλιο, όπου ο λεξικογράφος μάς λέει ότι «...προκαλείται δυσκολία στον σχηματισμό των χρόνων. Συνήθως χρησιμοποιούνται οι τύποι κατάσχεσα / κατέσχεσα και θα κατάσχω / θα κατασχέσω...». Το Τμήμα Λεξικού συμβουλεύτηκε και το μη αποδεκτό

lexigram, όπου (όπως θα δείτε στα αριστερά) δεν υπάρχει καθόλου παρατατικός (φωτ. 5).

Λέξη: κατάσχω (Κλιτικό Νέας)

Δείτε και: **Κλίση Αρχαίας** **LSJ** **Συνώνυμα - Σημασία** **Ομόρριζα** **Λεξικά Δημοτικού**

Ετυμολογία: **έχω** < αρχ. έχω < σεχ->έχ- ΙΕ *segh "κρατώ, αποκτώ"

λήμμα μέρος φωνή χρόνος έγκλιση αριθμός πρόσωπο

κατάσχω ρήμα ενεργητική ενεστώτας οριστική ενικός πρώτο υποτακτική

Ενεργητική	κατάσχω
Παθητική	κατάσχεις
Οριστική	κατάσχει
ενεστώτας	
αόριστος	κατάσχομε / κατάσχουμε κατάσχομεν (λόγ.)
αόριστος β	κατάσχετε
παρακείμενος	κατάσχουν
υπερσυντέλικος	κατάσχουσι / κατάσχουσιν (λόγ.)
συντελεσμένος μέλλοντας	
εξακολουθητικός μέλλοντας	
συνοπτικός μέλλοντας	
Υποτακτική	
ενεστώτας	
αόριστος	
παρακείμενος	
Προστακτική	
ενεστώτας	
αόριστος	
Απαρέμφατο	
αόριστος	
Μετοχές	
ενεστώτας	
ενεστώτας - αρσενικό	
ενεστώτας - θηλυκό	
ενεστώτας - ουδέτερο	
αόριστος - αρσενικό	
αόριστος - θηλυκό	
αόριστος - ουδέτερο	

ΧΡΟΝ. ΑΝΤ. & ΑΡΧ. ΧΡΟΝΟΙ ΝΕΑ ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΗ ΚΛΙΣΗ ΘΕΩΡΙΑ ΓΡΑΜΜ.

μέρος φωνή χρόνος έγκλιση

ρήμα ενεργητική ενεστώτας οριστική

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι ΚΑΤΑΣΧΑ, ΚΑΤΑΣΧΕΣ, ΚΑΤΑΣΧΑΜΕ, ΚΑΤΑΣΧΑΤΕ, ΚΑΤΑΣΧΑΝ(Ε) ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 308

Σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά ληματογραφείται και το ρ. κερδίζω -ομαι. Παρατηρούμε ότι στον παθητικό αόριστο υφίσταται διτυπία, ήτοι και κερδίστηκα και κερδήθηκα (φωτ. 1).

κερδίζω ρ. μετβ. κ. αμετβ. [μτγν.] {κέρδ-ισα, -ίστηκα κ. -ήθηκα. -ισμέ-
νος} ♦ (μετβ.) **1.** έχω όφελος. κέρδος από κάτι: κέρδισε μεγάλη δόξα
από τον πόλεμο || τι θα κερδίσεις αν αρνηθείς; || βγαίνω κερδισμένος

κερδίζω [ετδίζο] -ομαι P2.1 παθ. αόρ. κερδήθηκα, απαρέμφ. κερδηθεί : 1α. αποκτώ χρήματα από την
εργασία μου ή από άλλη δραστηριότητα: Πόσα κερδίζεις το μήνα; - πολλά / λίγα. Θα κερδίσω καθαρά
εκατό χιλιάδες. Πώς κερδίζει τη ζωή του; πώς εξασφαλίζει τα αναγκαία; (έκφρ.) - το ψωμί* μου / τα

κερδίζω κερ-δί-ζω ρ. (μτβ. κ. αμτβ.) {κέρδ-ισα,
-ίσει, -ήθηκε, -ηθεί, κερδίζ-οντας, κερδ-ισμένος}
1. αναδεικνύομαι νικητής, νικώ: ~ισε την αγωγή/

κερ|δί|ζω P11 {κερδήθηκα, να/θα κερδηθώ, κερδισμέ-
νος} **1** εισπράττω αμοιβή (για την εργασία μου): πόσα
κερδίζει απ' τη δουλειά του; **2** (α) βγαίνω νικητής σε
αναμέτρηση: ~ τον πόλεμο || η Μίλαν κέρδισε την Ίντερ
ΣΥΝ. νικώ ANT. ηττώμαι (β) (σε αγώνα) προηγούμαι: -

Θεωρείτε ορθό να υφίσταται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτή σ'
αυτό και η προστακτική αορίστου κερδήσου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 309

Σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφείται και το ρ. επιτίθεμαι (φωτ. 1).

επιτίθεμαι ρ. αμτβ. αποθ. |επιτίθε-σαι. -ται, -μεθα, -σθε, -νται | πα-
ρατ. επετιθ-έμην. -εσο. -ετο, -έμεθα, -εσθε, -εντο | επιτέθηκα (λόγ. επε-
τέθη. -ης, -η..., μτχ. επιτεθείς, -θείσα, -θέν) (+ γεν. / +σε +αιτιατ.) 1.
ΣΤΡΑΤ. ενεργώ επίθεση εναντίον εχθρικής δυνάμεως, κράτους κ.λπ.:

επιτίθεμαι [epitíthe] Ρ επιτίθεσαι, επιτίθεται, επιτιθέμεθα, επιτίθεστε, επιτιθενται, αόφ. επιτέθηκα
και γ' πρόσ. (λόγ.) και επετέθη, επετέθησαν, απαρέμφ. επιτεθεί: κάνω επίθεση. 1α. μετακινούμαι, συνήθ.
ορμητικά, εναντίον κάποιου άλλου: Τον επιτέθηκε με γροθιές και κλοτσιές / με μαχαίρι. Της επιτέθηκε

επιτίθεμαι [ἐπιτίθεμαι] ε-πι-τί-θε-μαι ρ. (αμτβ.)

{επιτίθε-σαι, -ται, -μεθα, -σθε, -νται | επετίθ-
ετο, -εντο | επιτέ-θηκα (λόγ. επετέ-θη, σπάν.
μτχ. επιτεθείς, -θείσα, -θέν), επιτε-θει, επιτιθέ-
μενος} (+ γεν./+σε + αιτ.) 1. κατευθύνομαι με
ορμή, εχθρική διάθεση προς κάποιον/κάτι, κάνω

ε|πι|τί|θε|μαι (ἐπιτίθεμαι) Ρ34β, Ρ41β {ενεστ. μόνο επι-
τίθεμαι (όχι: επιθέτομαι), παρατ. μόνο επετιθέμην (όχι:
επιθετόμουν), κ. (λόγ.) επετέθη Ρ39} (+γεν. / +σε +αι-
τιατ.) 1 (α) ορμώ εναντίον κάποιου με εχθρική διάθε-

Ρ34β τίθεμαι

ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	(προσ)-τίθεμαι / ((προσ)- θέτομαι)	-τίθεσαι / (-θέτεις)	-τιθεται / (-θέτεται)	-τιθέμεθα	-τίθεσθε / (-θέτεστε)	-τιθενται / (-θέτονται)
	ΠΡΟΣΤ.		-			(προσ)-τίθεσθε	
	ΜΤΧ.	(προσ)-τιθέμενος, -τιθεμένη, -τιθέμενο					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	(προσ)-επιθέμην / (προσ)- θετόμουν(α)	-ετίθεσο / (-θετόσουν(α))	-ετίθετο / (-θετόταν(ε))	-επιθέμεθα / (-θετόμαστε / -θετόμασταν)	-ετίθεσθε / (-θετόσαστε / -θετόσασταν)	-ετίθεντο / (-θέτονταν)
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα (προσ)-τίθεμαι	θα -τίθεσαι	θα -τιθεται / (-θέτεται)	θα -τιθέμεθα	θα -τίθεσθε / (-θέτεστε)	θα -τιθενται / (-θέτονται)
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα (προσ)-τεθώ	θα -τεθείς	θα -τεθεί	θα -τεθούμε	θα -τεθείτε	θα -τεθούν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω (προσ)-τεθεί	θα έχεις -τεθεί	θα έχει -τεθεί	θα έχουμε -τεθεί	θα έχετε -τεθεί	θα έχουν(ε) -τεθεί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	(προσ)-τέθηκα / (προσ)-ετέθη	-τέθηκες / -ετέθης	-τέθηκε / -ετέθη	-τεθήκαμε / -ετέθημεν	-τεθήκατε / -ετέθητε	-τέθηκαν / -τεθήκανε / -ετέθησαν
	ΥΠΟΤ.	(προσ)-τεθώ	-τεθείς	-τεθεί	-τεθούμε	-τεθείτε	-τεθούν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		(προσ)-θέσου			-τεθείτε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω (προσ)-τεθεί	έχεις -τεθεί	έχει -τεθεί	έχουμε -τεθεί	έχετε -τεθεί	έχουν(ε) -τεθεί
	ΜΤΧ.	(προσ)-τεθειμένος, -τεθειμένη, -τεθειμένο					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα (προσ)-τεθεί	είχες -τεθεί	είχε -τεθεί	είχαμε -τεθεί	είκατε -τεθεί	είχαν(ε) -τεθεί

Επίσης, λημματογραφείται και το ρ. επιθέτω, αλλά μόνο στην ενεργητική φωνή. Θεωρείτε ορθό να υφίσταται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτή σ' αυτό και η προστακτική αορίστου επιθέσου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 310

Σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφείται και το ρ. βρίσκομαι (φωτ. 1).

βρίσκομαι ρ αμετβ̣ {βρέθηκα (λόγ. ευρέθην, -ης, -η . . μτχ ευρεθείς, -είσα, -έν)} **1.** (α) ανακαλύπτομαι βρέθηκε το φάρμακο για μια σο-

βρίσκω [vrisko] -ομαι Ρ αόρ. βρήκα και (λαϊκότρ.) ήβρα, προστ. βρες, απαρέμφ. βρει, παθ. αόρ. βρέθηκα, απαρέμφ. βρεθεί : **1.** ανακαλύπτω κτ. που ήταν χαμένο, εξαφανισμένο ή κτ. που χάθηκε, που εξαφανίστηκε: Βρήκε ένα πορτοφόλι και το παρέδωσε στην αστυνομία. Βρήκα τα κλειδιά που είχα χάσει. Βρέθηκε το

βρίσκομαι βρί-σκο-μαι ρ. (αμτβ.) {βρέθηκα (λόγ. ευρέθη, -ησαν, μτχ. ευρεθείς, -είσα, -έν), βρεθώ, βρεθεί, βρισκ-όμενος} **1.** είμαι σε ορισμένο χώρο,

βρίσκομαι Ρ7β {βρέθηκα, κ. (λόγ.) ευρέθην Ρ39, να/θα βρεθώ} **1** (α) είμαι σε συγκεκριμένο τόπο: η Κνωσός βρίσκεται στην Κρήτη· **ΦΡ. βρίσκομαι (με κάποιον)**

Ρ39 φθείρομαι							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	εφθάρην	εφθάρης	εφθάρη	εφθάρημεν	εφθάρητε	εφθάρησαν
	ΥΠΟΤ.	φθαρώ	φθαρείς	φθαρεί	φθαρούμε	φθαρείτε	φθαρούν(ε)
	ΜΤΧ.	φθαρείς, φθαρείσα, φθαρέν					
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω φθαρεί	έχεις φθαρεί	έχει φθαρεί	έχουμε φθαρεί	έχετε φθαρεί	έχουν(ε) φθαρεί
	ΜΤΧ.	φθαρμένος, φθαρμένη, φθαρμένο / (δι-εφθαρμένος, δι-εφθαρμένη, δι-εφθαρμένο)					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα φθαρεί	είκες φθαρεί	είχε φθαρεί	είχαμε φθαρεί	είκατε φθαρεί	είκαν(ε) φθαρεί

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τη φωτ. 1 και να απαντήσετε στα παρακάτω δύο υποερωτήματα:

A. Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι της υποτακτικής του λόγιου αορίστου να / θα ευρεθώ, ευρεθείς, ευρεθεί, ευρεθούμε, ευρεθείτε, ευρεθούν(ε) ;

B. Θεωρείτε ορθό να υφίσταται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτός σ' αυτό και ο κλιτικός τύπος της προστακτικής αορίστου ευρέσου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Όχι, B: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 311

Σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφείται και το ρ. βρίσκω (φωτ. 1).

βρίσκω ρ μετβ κ αμετβ. {βρήκα (να/θα βρω). βρέθηκα (να/θα βρεθώ)} ♦ (μετβ) **1.** ανακαλύπτω (κάτι που έχω χάσει) ευτυχώς, βρήκα τα κλειδιά μου εγκαίρως. πριν φωνάξω τον κλειδαρά! || δεν μπορώ να βρίσκω [vɾisko] -ομαι Ρ αόρ. βρήκα και (λαϊκότρ.) ήβρα, προστ. βρες, απαρέμφ. βρει, παθ. αόρ. βρέθηκα, απαρέμφ. βρεθεί : **1.** ανακαλύπτω κτ. που ήταν χαμένο, εξαφανισμένο ή κπ. που χάθηκε, που εξαφανίστηκε: Βρήκε ένα πορτοφόλι και το παρέδωσε στην αστυνομία. Βρήκα τα κλειδιά που είχα χάσει. Βρέθηκε το

βρίσκω βρί-σκω ρ. (μτβ. κ. αμτβ.) {βρήκα, (λαϊκό) ήβρα, βρω, βρει, προστ. βρες, βρίσκ-οντας} & (λόγ.) ευρίσκω **1.** εντοπίζω τυχαία ή μετά από

βρίσκω Ρ7α {βρήκα, να/θα βρω} **1** ανακαλύπτω κάτι που ψάχνω ή που χρειάζομαι: τα βρήκες τα κλειδιά σου;

Ρ7α διδάσκω							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	διδάσκω	διδάσκεις	διδάσκει	διδάσκουμε	διδάσκετε	διδάσκουν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		δίδασκε			διδάσκετε	
	ΜΤΧ.	διδάσκοντας					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	δίδασκα	δίδασκες	δίδασκε	διδάσαμε	διδάκατε	δίδασκαν / διδάσκανε
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα διδάσκω	θα διδάσκεις	θα διδάσκει	θα διδάσκουμε	θα διδάσκετε	θα διδάσκουν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα διδάξω	θα διδάξεις	θα διδάξει	θα διδάξουμε	θα διδάξετε	θα διδάξουν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα έχω διδάξει	θα έχεις διδάξει	θα έχει διδάξει	θα έχουμε διδάξει	θα έχετε διδάξει	θα έχουν(ε) διδάξει
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	δίδαξα	δίδαξες	δίδαξε	δίδαξαμε	δίδαξατε	δίδαξαν / διδάξανε
	ΥΠΟΤ.	διδάξω	διδάξεις	διδάξει	διδάξουμε	διδάξετε	διδάξουν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		δίδαξε			διδάξετε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω διδάξει	έχεις διδάξει	έχει διδάξει	έχουμε διδάξει	έχετε διδάξει	έχουν(ε) διδάξει
	ΜΤΧ.	έχοντας διδάξει					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα διδάξει	είχες διδάξει	είχε διδάξει	είχαμε διδάξει	είκατε διδάξει	είχαν(ε) διδάξει

Το αυτό συμβαίνει και με το ρ. βγαίνω (φωτ. 2).

βγαίνω ρ. αμετβ {βγήκα (να/θα βγω, προστ βγες κ. (λαϊκ) έβγα, βγείτε κ. (λαϊκ.) βγάτε, βγαλμένος} **1.** κινούμαι προς τα έξω (από κάπου), πηγαίνω έξω. έρχομαι έξω ~ (έξω) να πάρω λίγο αέρα || ~ από το σπί-

βγαίνω [νέπο] Ρ αόρ. βγήκα, προστ. βγες και έβγα, απαρέμφ. βγει, μππ. βγαλμένος : **1.** μετακινούμαι από ένα (κλειστό, εσωτερικό) χώρο σε έναν άλλο (ανοιχτό, εξωτερικό). ΑΝΤ μπαίνω: Άνοιξε εκνευρισμένος την πόρτα και βγήκε έξω. Βγήκα έξω να πάρω λίγο αέρα. Ο διαρρήκτης μπήκε και βγήκε απ' το

βγαίνω βγαί-νω ρ. (αμτβ.) {βγήκα, βγω, προστ. βγες (λαϊκό) έβγα, βγείτε (λαϊκό) (ε)βγάτε, βγαίν-οντας, βγαλμένος} **1.** μετακινούμαι προς

βγαίνω Ρ16α {βγήκα, να/θα βγω, βγεις..., βγες / έβγα, βγείτε, κ. βγαλμένος} **1** (για μετακίνηση από μέσα προς τα έξω) (α) πηγαίνω/έρχομαι έξω: ~ να πάρω λίγο

Στη μικρή Γραμματική Τριανταφυλλίδη (2002), σελ. 181, § 255 «ανωμαλίες στο σχηματισμό των εγκλίσεων του άσιγμου αορίστου», βλέπουμε την προστακτική αορίστου βρες, βρείτε και την προστακτική αορίστου βγες, βγείτε (φωτ. 3).

βγαίνω	βγήκα	να βγω ή νά βγω	βγες (έβγα) βγείτε	βγει
μπαίνω	μπήκα	να μπω ή νά μπω	μπες (έμπα) μπείτε	μπει
βρίσκω	βρήκα	να βρω ή νά βρω	βρες βρείτε	βρει
βλέπω	είδα	(ι)δω	(ι)δές δείτε, δέ(σ)τε	(ι)δεί
λέ(γ)ω	είπα	(ει)πώ	πες πείτε, πέστε	(ει)πεί
πίνω	ήπια	πιω	πιες (πие) πιείτε, πιέ(σ)τε	πιει

Το Τμήμα Λεξικού θεωρεί ότι ο πληθυντικός της προστακτικής αορίστου των ρ. βρίσκω, βγαίνω, ξεβγαίνω είναι αυτός που τεκμαίρεται, δηλαδή βρείτε, βγείτε, ξεβγείτε. Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτές σ' αυτό και οι προστακτικές αορίστου βρέστε, βγέστε, ξεβγέστε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 312

Στο ερώτημα αυτό θα ασχοληθούμε με την κλίση του ενεστώτα της ενεργητικής φωνής των ρημάτων της πρώτης τάξης της δεύτερης συζυγίας, δηλαδή συνηρημένα οξύτονα σε -ώ (και ασυναίρετα σε -άω). Στην παρακάτω φωτ. 1 έχουμε συγκεντρώσει αποσπάσματα που αναφέρονται στην κλίση του ρ. αγαπώ (και αγαπάω). Πάνω πάνω βλέπετε το κλιτικό υπόδειγμα Ρ10.1α του Λεξικού του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη. Στη μέση (με μπλε χρώμα) βλέπετε σχετικό πίνακα από τη Γραμματική Μπαμπινιώτη. Κάτω κάτω βλέπετε τον αντίστοιχο πίνακα από τη Γραμματική Τριανταφυλλίδη.

P10.1α Ενεργητική φωνή

ΕΝΕΣΤ.	οριστ. / υποτ.	αγαπώ, -άω	αγαπάς	αγαπά(ει)
		αγαπούμε, -άμε	αγαπάτε	αγαπούν, -άν

	ΤΡΟΠΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ	ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ
ΕΝΙΚΟΣ	(να /θα /ας)	-άω / -ώ	αγαπ-άω / -ώ
	(να /θα /ας)	-άς	αγαπ-άς
	(να /θα /ας)	-άει / -ά	αγαπ-άει / -ά
ΠΛΗΘΥΝΤ.	(να /θα /ας)	-άμε / -ούμε	αγαπ-άμε / -ούμε
	(να /θα /ας)	-άτε	αγαπ-άτε
	(να /θα /ας)	-άνε / -ούν	αγαπ-άνε / -ούν

ΧΡΟΝΟΙ	Οριστική	Υποτακτική (να, όταν, για να κτλ.)	Προστακτική	Απαρίμφοτο	Μετοχή	ΧΡΟΝΟΙ	Οριστική
Ενεστώτας	αγαπώ αγαπάς αγαπά ¹ αγαπούμε ² αγαπάτε αγαπούν ³	αγαπώ αγαπάς αγαπά ¹ αγαπούμε ² αγαπάτε αγαπούν ³	αγάπα αγαπάτε		αγαπώντας	Παρατατικός	αγαπούσα αγαπούσες αγαπούσε αγαπούσαμε αγαπούσατε αγαπούσαν
Λόγιος	αγάπησα αγάπησες αγάπησε αγαπήσαμε αγαπήσατε αγάπησαν	αγαπήσω αγαπήσεις αγαπήσει αγαπήσουμε, -ομε αγαπήσετε αγαπήσουν	αγάπησε αγαπήστε	αγαπήσει			
Περίφραστικοί χρόνοι	Οριστική				Υποτακτική		
	Εξακολουθητικός μέλλοντας: θ' αγαπώ, θ' αγαπάς, θ' αγαπά κτλ. Στιγματικός μέλλοντας: θ' αγαπήσω, θ' αγαπήσεις, θ' αγαπήσει κτλ. Παρακείμενος: έχω αγαπήσει (ή έχω αγαπημένο κτλ.) Υπερσυντέλικος: είχα αγαπήσει (ή είχα αγαπημένο κτλ.) Συντελ. μέλλ.: θα έχω αγαπήσει (ή θα έχω αγαπημένο κτλ.)				Παρακείμενος: να έχω αγαπήσει, να έχεις αγα- πήσει, να έχει αγαπήσει (ή να έχω αγαπημένο κτλ.)		

1. Και αγαπάει. 2. Και αγαπάμε. 3. Και αγαπάνε(ε).

Όπως σίγουρα θα γνωρίζετε, όλα αυτά τα ρήματα χωρίζονται με τη σειρά τους σε τρεις ομάδες.

Στην πρώτη ομάδα (που είναι και η μεγαλύτερη από τις άλλες δύο) ανήκουν τα περισσότερα από αυτά τα ρήματα. Πρόκειται για τα ρήματα εκείνα που

λεξικογραφούνται ταυτοχρόνως και ως συνηρημένα και ως ασυναίρετα (π.χ. αγαπώ και αγαπάω, ακουμπώ και ακουμπάω, βαστώ και βαστάω, ορμώ και ορμάω, πετώ και πετάω, φυσώ και φυσάω κ.ά.).

Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν τα ρήματα εκείνα που λεξικογραφούνται αποκλειστικά και μόνον ως συνηρημένα (π.χ. αναριγώ, εκζητώ, εκκινώ, επιζητώ, ζηγώ, πεθυμώ, σκαριφώ κ.ά.).

Στην τρίτη ομάδα ανήκουν τα ρήματα εκείνα που λεξικογραφούνται αποκλειστικά και μόνον ως ασυναίρετα (π.χ. συνηθάω, μουρμουράω, φωτάω κ.ά.).

Το Τμήμα Λεξικού της ΠΕΣ, που επιμελείται τη δημιουργία ψηφιακής βάσης όλων των αποδεκτών κλιτικών τύπων 2 – 15 γραμμάτων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ, ερμηνεύοντας και τις οδηγίες που μας δίνουν τα ίδια τα επίσημα βοηθήματα της Νεοελληνικής Γραμματικής, ακολουθεί μία συγκεκριμένη πρακτική για την κλίση του ενεργητικού ενεστώτα όλων αυτών των ρημάτων. Πιο αναλυτικά:

A. Για τα ρήματα της πρώτης ομάδας έχουν καταχωριστεί σε όλα τα πρόσωπα (πλην του β' ενικού και του β' πληθυντικού) διπλοί κλιτικοί τύποι. Π.χ. αγαπώ και αγαπάω, αγαπάς, αγαπά και αγαπάει, αγαπούμε και αγαπάμε, αγαπάτε, αγαπούν(ε) και αγαπάν(ε) κ.τ.ό. Συμφωνείτε με την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού;

B. Για τα ρήματα της δεύτερης ομάδας έχουν καταχωριστεί μόνον οι τύποι σε -ώ, -άς, -ά, -ούμε, -άτε, -ούν(ε). Π.χ. αναριγώ, αναριγάς, αναριγά, αναριγούμε, αναριγάτε, αναριγούν(ε). Δηλαδή όχι τα αναριγάω, αναριγάει, αναριγάμε, αναριγάν(ε) κ.τ.ό. Συμφωνείτε με την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού;

Γ. Για τα ρήματα της τρίτης ομάδας έχουν καταχωριστεί μόνον οι τύποι σε -άω, -άς, -άει, -άμε, -άτε, -άν(ε). Π.χ. συνηθάω, συνηθάς, συνηθάει, συνηθάμε, συνηθάτε, συνηθάν(ε). Δηλαδή όχι τα συνηθώ, συνηθά (*), συνηθούμε, συνηθούν(ε) κ.τ.ό. Συμφωνείτε με την πρακτική που ακολουθεί το Τμήμα Λεξικού;

(*) Υπογραμμίζεται όμως ότι με αναβιβασμό του τόνου στην παραλήγουσα προκύπτουν οι αποδεκτοί τύποι της προστακτικής (κατά το αγάπα) συνήθα, μουρμούρα, φώτα κ.ά.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Ναι, Β: Ναι, Γ: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 313

Στο ΛΝΕΓ λημματογραφούνται τα λ. οπαλίνα (η), οπάλλιο (το) και οπαλλιοειδής, -ής, -ές (φωτ. 1).

οπαλίνα (η) [χώρ. γεν. πληθ.] **1.** αδιαφανές γυαλί ή κρύσταλλο με αποχρώσεις οπαλλίου, από το οποίο κατασκευάζονται διάφορα διακοσμητικά αντικείμενα • **2.** λεπτοϋφαντο ύφασμα με ιριδισμούς.
[ΕΤΥΜ. < γαλλ. *opaline* < λατ. *opalus*, βλ. λ. *οπάλλιο*].

οπάλλιο (το) {οπαλλί-ου | -ων} ορυκτό από πυριτικά οξέα, το οποίο χρησιμοποιείται στην κοσμηματοποιία ως πολύτιμος λίθος ημιδιαφανής ως διαφανής, κυρ. λόγω τού γαλακτώδους μεταβαλλόμενου ιριδισμού του.

[ΕΤΥΜ. < μτγν. *ὀπάλλιος* (ὁ) < σανσκρ. *ūpalaḥ* «πέτρα». από όπου και το λατ. *opalus* (η ελλην. και η λατ. λ. φαίνεται να αποτελούν ανεξάρτητα παράλληλα δάνεια)].

οπαλλιοειδής, -ής, -ές {οπαλλιοειδ-ούς | -είς (ουδ. -ή)} αυτός που μοιάζει με οπάλλιο στο χρώμα ή στους ιριδισμούς. ❖ ΣΧΟΛΙΟ λ. -ής, -ης, -ες.

Στο ΛΚΝ τα λ. οπάλι (το), οπαλίνα (η), οπάλιος (ο) και οπάλιο (το) (φωτ. 2).

οπάλι το [opáli] Q44 : (προφ.) οπάλιο.

[μεταπλ. του ελνστ. *ὀπάλλιος* σε ουδ. με βάση την αιτ. και αποφυγή της χασμ. (ορθογρ. απλοπ.)]

οπαλίνα η [opalına] Q25 : είδος αδιαφανούς γυαλιού που μοιάζει με οπάλιο και χρησιμοποιείται στην κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων.

[λόγ. < γαλλ. *opaline* ή μέσω του ιταλ. *opalina* (δες στο *οπάλιος*)]

οπάλιος ο [opálios] Q19 & οπάλιο το [opálio] Q40 : ορυκτό του οποίου ορισμένες ποικιλίες χρησιμοποιούνται ως πολύτιμοι λίθοι.

[λόγ. < ελνστ. *ὀπάλλιος* (ορθογρ. απλοπ.)· λόγ. επίδρ. στο οπάλι]

Στο ΛΑΑ τα λ. οπαλίνα (η), οπάλιο (το), οπάλι (το) και οπάλιος (ο) (φωτ. 3).

οπαλίνα [ὀπαλίνα] ο-πα-λί-να ουσ. (θηλ.) 1. αδιαφανές, γαλακτώδες γυαλί που χρησιμοποιείται κυρ. στην κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων και κοσμημάτων: κόκκινη/μπλε ~. Λάμπα από ~. Βιτρό από γαλάζια ~ και κρύσταλλο.

2. ιριδίζον ύφασμα. [< γαλλ. opaline]

οπάλιο [ὀπάλιο] ο-πά-λι-ο ουσ. (ουδ.) {οπαλί-ου} & οπάλι(το) & οπάλιος (ο): ΟΡΥΚΤ. ορυκτό, ένυδρο διοξειδίο του πυριτίου, του οποίου οι ημιδιάφανες, ιριδίζουσες ποικιλίες αποτελούν πολύτιμους λίθους και χρησιμοποιούνται κυρ. στην κοσμηματοποιία: λευκό/μαύρο ~. ~ της φαιτιάς. Μενταγιόν από ~. [< μτγν. ὀπάλλιος, γαλλ. opale, αγγλ. opal]

Στο ΛΣΓ τα λ. οπαλίνα (η) και οπάλλιο (το) (φωτ. 4).

ο|πα|λί|να (ὀπαλίνα) Ο4 αδιαφανές γυαλί ή κρύσταλλο με αποχρώσεις οπαλλίου, για την κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων.

ο|πά|λ|λι|ο (ὀπάλλιο) Ο28 ΟΡΥΚΤ. πολύτιμο πετράδι μεταβλητού χρώματος, που είναι στερεοποιημένο «ζελέ» οξειδίου του πυριτίου και χρησιμοποιείται στην κοσμηματοποιία, τη βιομηχανία λειαντικών και φίλτρων, την κεραμική κ.α.

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τις φωτ. 1, φωτ. 2, φωτ. 3, φωτ. 4 (όλα τα λήμματα, τα ερμηνεύματα και τις ετυμολογίες) και ακολούθως να παρατηρήσετε

προσεκτικά και το εδάφιο Ε4 των όρων αποδοχής λέξεων περί διπλής ορθογραφίας (φωτ. 5).

4. Όταν μια λέξη έχει διπλή ορθογραφία (λ.χ. αυγό και αβγό), αυτή η διπλή ορθογραφία γίνεται δεκτή και σε όλους τους τύπους που παράγονται από τη λέξη αυτή, ακόμη κι αν δεν υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα και με τις δύο γραφές. (αυγίλα και αβγίλα, αυγούλι και αβγούλι). Διευκρινίζεται ότι η διπλή ορθογραφία αφορά λέξεις ομόηχες και ομόσημες, λ.χ. αητός και αίτός, όχι όμως αετός.

Π.χ. επειδή η λέξη πίτα λημματογραφείται με τριπλή ορθογραφία (πίτα, πίττα, πήτα), για τον λόγο αυτόν και όλες οι λέξεις που παράγονται από την πίτα (π.χ. τυρόπιτα, τυροπιτάκι, σπανακόπιτα, πιτάκι, πιτούλα, πιτόγυρο κλπ.) βάσει του σκραμπλικού κανονισμού γράφονται επίσης με τριπλή ορθογραφία και είναι αποδεκτές στο σκραμπλ, ασχέτως του αν τα παράγωγα αυτά λεξικογραφούνται και με τις τρεις γραφές. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει επ' ουδενί ότι καθίσταται αποδεκτή και η ορθογραφία πήττα, ούτε βέβαια και τα παράγωγά της.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι το μεν οπάλιο (το) λεξικογραφείται με διπλή ορθογραφία (και με ένα λάμδα και με δύο λάμδα: οπάλλιο), τα δε οπάλι (το), οπάλιος (ο), οπαλίνα (η) και οπαλλιοειδής, -ής, -ές με μονή ορθογραφία. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα τέσσερα παρακάτω υποερωτήματα, επιλέγοντας τέσσερις ξεχωριστές απαντήσεις.

Α. Θεωρείτε ότι το οπάλι αποτελεί παράγωγο της λέξης οπάλιο / οπάλλιο; Και κατά συνέπεια, θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος ΟΠΑΛΛΙ;

Β. Θεωρείτε ότι ο οπάλιος αποτελεί παράγωγο της λέξης οπάλιο / οπάλλιο; Και κατά συνέπεια, θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και οι κλιτικοί τύποι ΟΠΑΛΛΙΟΣ, ΟΠΑΛΛΙΕ, ΟΠΑΛΛΙΟΙ, ΟΠΑΛΛΙΟΥΣ;

Γ. Θεωρείτε ότι η οπαλίνα αποτελεί παράγωγο της λέξης οπάλιο / οπάλλιο; Και κατά συνέπεια, θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και οι κλιτικοί τύποι ΟΠΑΛΛΙΝΑ, ΟΠΑΛΛΙΝΑΣ, ΟΠΑΛΛΙΝΕΣ, ΟΠΑΛΛΙΝΩΝ;

Δ. Θεωρείτε ότι το επίθετο οπαλλιοειδής, – ής, – ές αποτελεί παράγωγο της λέξης οπάλιο / οπάλλιο; Και κατά συνέπεια, θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και οι κλιτικοί τύποι ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΗΣ, ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΗ, ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΕΙΣ, ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΩΝ, ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΕΣ, ΟΠΑΛΙΟΕΙΔΟΥΣ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Όχι, Β: Όχι, Γ: Όχι, Δ: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 314

Στο ΛΝΕΓ λημματογραφούνται το ρ. μηκώμαι και το ρ. μυκώμαι. Στο ΛΚΝ μόνον το ρ. μυκώμαι. Και στο ΛΣΓ μόνον το ρ. μυκώμαι, το οποίο συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα Ρ25β (διασπώμαι) και την επισήμανση «μόνο ενεστ. κ. παρατ.». Στο ΛΑΑ

δεν υπάρχουν ούτε το μηκώμαι, ούτε το μυκώμαι. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

μηκώμαι ρ. αμετβ. {μηκάσαι... μόνο σε ενεστ.} (αρχαιοπρ.) (για αιγο-πρόβατα) μουγγρίζω, βελάζω.
|ΕΤΥΜ. < αρχ. *μηκώμαι* (-άω-) (αρχαιότεροι οι *μηχ.* τύποι *μεμηκώς* / *μακών*), ονοματοποιημένη λ. που βασίζεται στον ήχο του βελάσματος *μη-* < I.E. *mē-, πβ. σανσκριτ. *makamāyate* «βελάζω», *meka* «τράγος», αρμ. *mak'ı* «πρόβατο», ρωσ. *mekaty* «βελάζω», λατ. *miccīō* κ.ά.].

μυκώμαι ρ. αμετβ. αποθ. {μυκάσαι... μόνο στον ενεστ.} (αρχαιοπρ.) **1.** (κυρ. για βοοειδή) βγάζω δυνατή και παρατεταμένη κραυγή: οι *αγελάδες μυκώνται* ΣΥΝ. *μουκανίζω* **2.** (σπάν. για στοιχεία της φύσεως) βγάζω δυνατό, παρατεταμένο και υπόκοφο ήχο ΣΥΝ. *βοώ*, *βροντώ*. ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. *αποθετικός*.
|ΕΤΥΜ. < αρχ. *μυκώμαι* (-άω-) < *mū-k-, παρεκτεταμένη μορφή του I.E. *mū- (μύ), ονοματοποιημένη ρίζα, που δήλωνε τη θέση των χειλιών όταν ρουφούν ή μουρμουρίζουν. πβ. αρχ. σλαβ. *mykŭ* «μυκηθμός, μούγκρισμα», λιθ. *mūkiū* «μουγκρίζω», ρωσ. *myčati*, μέσ. γερμ. *mūhen* / *mūgen* κ.ά., λατ. *muŕio* (> γαλλ. *muŕir*) κ.ά. Ομόρρ. *μυ-ώ*, *μύ-ζω*, *μύ-οψ*, *μύ-σ-της*, *μυ-στικός*, *μυστήριον*), *πιθ.* κ. *μύθος* κ.ά.].

μυκώμαι [mikóme] P11 (μόνο στο ενεστ. θ.): (λόγ.) μουγκρίζω, συνήθ. για βοοειδή.

[λόγ. < αρχ. *μυκώμαι*]

μυκώμαι (μυκῶμαι) P25β {μόνο ενεστ. κ. παρατ.} (λόγ.) (κυρ. για βοοειδή) βγάζω μυκηθμό ΣΥΝ. *μουκανίζω*. ➡ *μυώ*.

P25β διασώματα		ΠΡΟΣΩΠΟ					
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	διασώματα	διασώσαι	διασώσαι	διασώμεθα / διασώμασε	διασώσθε / διασώσατε	διασώνται
	ΠΡΟΣΤ.		-			διασώσθε	
	ΜΤΧ.	διασώμενος, διασώμενη, διασώμενο					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	(διασώμεν(α))	(διασώμεν(α))	(διασώμεν(α)) / διασώτο	(διασώμασε / διασώμασιν)	(διασώσατε / διασώσατε)	(διασώνται) / διασώντο
ΜΕΛΛ. ΕΣΑΚ.	ΟΡΙΣΤ.	θα διασώμαι	θα διασώσαι	θα διασώσαι	θα διασώμεθα / διασώμασε	θα διασώσθε / διασώσατε	θα διασώνται
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΟΡΙΣΤ.	θα διασώσ(θ)ῶ	θα διασώσ(θ)ῇς	θα διασώσ(θ)ῃ	θα διασώσ(θ)ῶμε	θα διασώσ(θ)ῆτε	θα διασώσ(θ)ῶν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΟΡΙΣΤ.	θα ἴω διασώσ(θ)ῇ	θα ἴης διασώσ(θ)ῇ	θα ἴει διασώσ(θ)ῇ	θα ἴοιμε διασώσ(θ)ῇ	θα ἴετε διασώσ(θ)ῇ	θα ἴουν(ε) διασώσ(θ)ῇ
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	διασώσ(θ)ῃκα	διασώσ(θ)ῃκαις	διασώσ(θ)ῃκε	διασώσ(θ)ῃκαμε	διασώσ(θ)ῃκατε	διασώσ(θ)ῃκαν / διασώσ(θ)ῃκατε
	ΥΠΟΤ.	διασώσ(θ)ῶ	διασώσ(θ)ῇς	διασώσ(θ)ῃ	διασώσ(θ)ῶμε	διασώσ(θ)ῆτε	διασώσ(θ)ῶν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		διασώσου			διασώσ(θ)ῆτε	
	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	ἴω	ἴης	ἴει διασώ-	ἴοιμε	ἴετε	ἴουν(ε)

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά στη φωτ. 1 τα ρήματα *μηκώμαι* και *μυκώμαι*, τα ερμηνεύματα και τις ετυμολογίες τους.

Αν θεωρείτε ότι πρόκειται για δύο διαφορετικά ρήματα, τότε παρακαλούμε να επιλέξετε την απάντηση «Α: είναι δύο διαφορετικά ρήματα». Αν θεωρείτε ότι πρόκειται για το ίδιο ακριβώς ρήμα με διπλή ορθογραφία, οπότε θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις αποδεκτές λέξεις και ο παρατατικός *μηκόμουν(α)*, *μηκόσουν(α)* κλπ. συν οι μετοχές ενεστώτα *μηκόμενος*, *-η*, *-ο* κλπ., τότε σας παρακαλούμε να επιλέξετε την απάντηση «Β: είναι το ίδιο ρήμα με διπλή γραφή».

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: είναι δύο διαφορετικά ρήματα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 315

Στο ΛΝΕΓ (Μπ.) λημματογραφούνται αυτόνομα τα ρ. *παραπηγαίνω* κ. *παραπάω* και τα ρ. *πολυπηγαίνω* κ. *πολυπάω*. Επίσης, το ρ. *πολυέρχομαι* στο υποσέλιδο της σελ. 1443 ρήματα με α' συνθετικό το *πολυ-* και τα ρ. *πρωτοήλθα* και *πρωτοπήγα* στο υποσέλιδο της σελ. 1509 ρήματα με α' συνθετικό το *πρωτο-*. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

παραπηγαίνω ρ. αμετβ. {παραπήγα (να/θα παραπάει)} πηγαίνω συχνότερα από το κανονικό (κάπου): *τώρα τελευταία παραπηγαίνει στον γιατρό, συμβαίνει τίποτα: || (μτφ.) παραπήγε άσχημα στις εξετάσεις· ΦΡ. αυτό παραπάει! για κάτι απαράδεκτο, που ξεπερνά τα όρια, που είναι η τελευταία σταγόνα στο ποτήρι: είπαμε να ανεχθούμε τις ιδιοτροπίες του, αλλά ~. Επίσης παραπάω.*

πολυπηγαίνω κ. **πολυπάω** ρ. αμετβ. κ. μετβ. (με άρνηση) ♦ 1. (αμετβ.) (α) πηγαίνω συχνά κάπου: *δεν ~ σινεμά (β) ταιριάζω αρκετά: αυτό το παντελόνι δεν πολυπηγαίνει με το σακάκι σου* ♦ 2. (μετβ.) συμπαθώ, εκτιμώ (κάποιον) (κυρ. στον τ. **πολυπώω**): *αυτό τον τύπο δεν τον ~.*

πολυ- α' συνθετικό (ουνήθ. + δεν / μην)

πολυ-ακούω ρ.

πολυ-δυσκολεύω ρ.

πολυ-αλευρώνω ρ.

πολυ-ενδιαφέρομαι ρ.

πολυ-ανακατεύομαι ρ.

πολυ-έρχομαι ρ.

πρωτο-δικηγόρησα ρ.

πρωτο-κλάδεψα ρ.

πρωτο-πήγα ρ.

πρωτο-διόρισα ρ.

πρωτό-κλαψα ρ.

πρωτο-πήρα ρ.

πρωτο-δίψασα ρ.

πρωτο-κοιμήθηκα ρ.

πρωτό-πιασα ρ.

πρωτο-δοκίμασα ρ.

πρωτο-κοίταξα ρ.

πρωτο-πίστεψα ρ.

πρωτο-δούλεψα ρ.

πρωτο-κολύμπησα ρ.

πρωτο-πλήρωσα ρ.

πρωτο-δραπέτευσα ρ.

πρωτο-κουβέντισα ρ.

πρωτο-πολέμησα ρ.

πρωτο-δρόσισε ρ.

πρωτο-κράτησα ρ.

πρωτο-πόνεσα ρ.

πρωτό-δωσα ρ.

πρωτο-κρύωσα ρ.

πρωτο-πούλησα ρ.

πρωτο-έγραψα ρ.

πρωτο-κυβέρνησα ρ.

πρωτο-ρίζωσα ρ.

πρωτο-εγχειρίστηκα ρ.

πρωτο-κυριάρχησα ρ.

πρωτο-ρώτησα ρ.

πρωτο-είδα ρ.

πρωτο-λειτούργησα ρ.

πρωτο-σήκωσα ρ.

πρωτο-έκαψα ρ.

πρωτο-μαγείρεψα ρ.

πρωτο-σκέφθηκα ρ.

πρωτο-εκλέχτηκα ρ.

πρωτο-μάγεψα ρ.

πρωτο-σκίρτησα ρ.

πρωτο-εμφάνισα ρ.

πρωτο-μάλωσα ρ.

πρωτό-σπειρα ρ.

πρωτο-επιτέθηκα ρ.

πρωτο-μέθυσα ρ.

πρωτο-σπούδασα ρ.

πρωτο-ερωτεύτηκα ρ.

πρωτο-μελέτησα ρ.

πρωτο-στάθηκα ρ.

πρωτο-έστειλα ρ.

πρωτο-μπήκα ρ.

πρωτο-στόλισα ρ.

πρωτό-ζησα ρ.

πρωτο-νήστεψα ρ.

πρωτο-συλλάβισα ρ.

πρωτο-ζήτησα ρ.

πρωτό-νιωσα ρ.

πρωτο-συλλογίστηκα ρ.

πρωτο-ζύμωσα ρ.

πρωτο-νοίκιασα ρ.

πρωτο-συνάντησα ρ.

πρωτο-ζωγράφισα ρ.

πρωτο-νοστάλησα ρ.

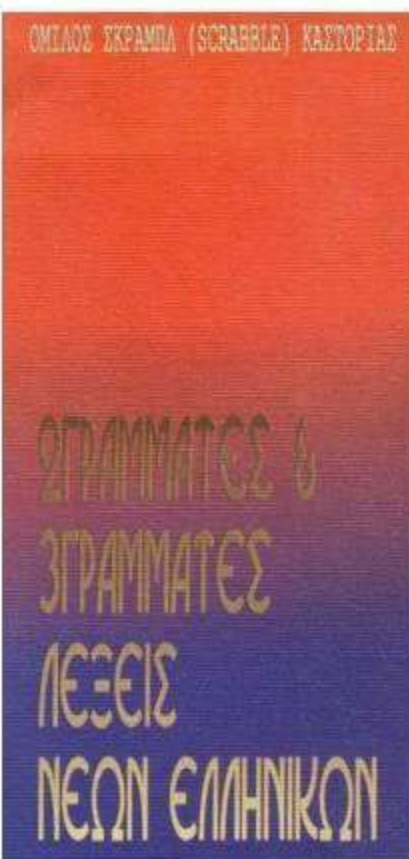
πρωτο-συνεδρίασα ρ.

πρωτο-ήλθα ρ.

πρωτό-ντυσα ρ.

πρωτο-σχεδίασα ρ.

Στα αποδεκτά βοηθήματα συμπεριλαμβάνεται και το βιβλίο «2γράμματα και 3γράμματα λέξεις νέων ελληνικών», Όμιλος Σκραμπλ Καστοριάς, 2006, και οι παράγωγοι τύποι από την κλίση τους. Στο βιβλίο αυτό έχουν καταχωριστεί και πολλές λέξεις από τα λεξικά Δημητράκου, Ανδριώτη, Κριαρά, Νόμπελ, Πάπυρος – Λαρούς (φωτ. 2).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. "Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσας", Δ. Δημητράκου, 1953.
2. "Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής" Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη, 1998
3. "Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας" Γ. Μπαμπινιώτη, 1998, αναθεωρημένη έκδοση 2005
4. "Ετυμολογικό λεξικό της κοινής Νεοελληνικής" Ν. Ανδριώτη, Γ' έκδοση 2001.
5. "Επιτομή του λεξικού της μεσαιωνικής ελληνικής δημώδους γραμματείας 1100-1669 Ε. Κριαρά", τόμοι Ι, ΙΙ, (εκδ. 2001-2004).
6. "Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής", Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη, 2002.
7. "Λεξικό της εγκυκλοπαιδείας ΠΑΠΥΡΟΣ-ΛΑΡΟΥΣ-ΜΠΡΙΤΤΑΝΙΚΑ" (έκδοση 1996)
8. "Επίτομον Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσας", εγκυκλοπαίδεια ΝΟΜΠΕΛ, 1969.

Μία από αυτές τις λέξεις (δηλαδή εκτός Μπαμπινιώτη και Τριανταφυλλίδη) είναι και η προστακτική «πάε».

Για την κλίση των ρ. που βρίσκονται στα υποσέλιδα των σελ. 1443 κ. 1509 υπάρχει ήδη γνωμοδότηση του Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας με αρ. πρωτ. 244 / 07.04.2021, ερωτήματα Νο 119 Ζ και Νο 119 Η.

Σας παρακαλούμε πρώτα να παρατηρήσετε τις φωτ. 1 και φωτ. 2, έπειτα να διαβάσετε τη γνωμοδότηση του ΤΕΓ (ερωτήματα Νο 119 Ζ και 119 Η) και στη συνέχεια να απαντήσετε στα πέντε παρακάτω υποερωτήματα:

Α. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος «παραπάε» ;

Β. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος «πολυπάε» ;

Γ. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος «πρωτοπάε» ;

Δ. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος «πρωτοέλα» ;

Ε. Το ρ. πολυέρχομαι (σύμφωνα με τη γνωμοδότηση) κλίνεται μόνο στο ενεστωτικό θέμα. Θεωρείτε ορθό να συμπεριλαμβάνεται στις αποδεκτές λέξεις και ο κλιτικός τύπος «πολυέλα» ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Όχι, Β: Όχι, Γ: Όχι, Δ: Όχι, Ε: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 316

Είχαμε εξετάσει στο ερώτημα Νο 119 Η εκατόν ενενήντα τέσσερα (194) σύνθετα ρήματα με α' συνθετικό το παραγωγικό πρόθημα πρωτο-, που βρίσκονται στο ΛΝΕΓ, Β' έκδοση (Μπ.), στο υποσέλιδο της σελ. 1509 (φωτ. 1).

πρωτο- α' συνθετικό (συνήθ. στον αορίστο)

πρωτ-αρχινίζω ρ.
πρωτο-αγάπησα ρ.
πρωτ(ο)-αγγίξα ρ.
πρωτ(ο)-αγωνιάστηκα ρ.
πρωτο-αισθάνθηκα ρ.
πρωτ(ο)-άκουσα ρ.
πρωτο-ανακάλυψα ρ.
πρωτο-ανέχτηκα ρ.
πρωτο-ανήγγειλα ρ.
πρωτ(ο)-άνοιξα ρ.
πρωτο-αντέδρασα ρ.
πρωτ(ο)-αντίκρισα ρ.
πρωτο-αντιμετώπισα ρ.
πρωτο-άντλησα ρ.
πρωτο-απάντησα ρ.
πρωτο-απήγγειλα ρ.
πρωτο-αποκάλυψα ρ.
πρωτο-αποφάσισα ρ.
πρωτο-αρθρογράφησα ρ.
πρωτ(ο)-άρπαξα ρ.
πρωτο-αρραβωνιάστηκα ρ.
πρωτ(ο)-αρρώστησα ρ.
πρωτ(ο)-άρχισα ρ.
πρωτο-άσκησα ρ.
πρωτο-ασχολήθηκα ρ.
πρωτ(ο)-βαλα ρ.
πρωτ(ο)-βαψα ρ.
πρωτ(ο)-βγαλα ρ.
πρωτο-βγήκα ρ.
πρωτ(ο)-βιήξα ρ.
πρωτο-βούτηξα ρ.
πρωτ(ο)-βρεξα ρ.
πρωτο-βρήκα ρ.
πρωτο-βύζαξα ρ.
πρωτο-γέλασα ρ.
πρωτο-γέμισα ρ.
πρωτ(ο)-γινα ρ.
πρωτο-γίνηκα ρ.
πρωτο-γιόρτασα ρ.
πρωτο-γλέντησα ρ.

πρωτο-γλίστρησα ρ.
πρωτο-γγώρισα ρ.
πρωτ(ο)-γραψα ρ.
πρωτο-γυμνάστηκα ρ.
πρωτο-θανείστηκα ρ.
πρωτ(ο)-δειξα ρ.
πρωτ(ο)-δειρα ρ.
πρωτο-δέχθηκα ρ.
πρωτο-δήλωσα ρ.
πρωτο-δημιούργησα ρ.
πρωτο-δημοσείευσα ρ.
πρωτο-δημοσιογράφησα ρ.
πρωτο-διόβασα ρ.
πρωτο-διάβηκα ρ.
πρωτο-διδαξα ρ.
πρωτο-δικηγόρησα ρ.
πρωτο-διόρισα ρ.
πρωτο-διψασα ρ.
πρωτο-δοκίμασα ρ.
πρωτο-δούλεψα ρ.
πρωτο-δραπέτευσα ρ.
πρωτο-δρόσισε ρ.
πρωτ(ο)-δωσα ρ.
πρωτο-έγραψα ρ.
πρωτο-εγχειρίστηκα ρ.
πρωτο-είδα ρ.
πρωτο-έκαψα ρ.
πρωτο-εκλέχτηκα ρ.
πρωτο-εμφάνισα ρ.
πρωτο-επιτέθηκα ρ.
πρωτο-ερωτεύτηκα ρ.
πρωτο-έστειλα ρ.
πρωτο-ζήησα ρ.
πρωτο-ζήτησα ρ.
πρωτο-ζήμωσα ρ.
πρωτο-ζωγράφισα ρ.
πρωτο-ήλθα ρ.
πρωτο-ήπια ρ.
πρωτο-ήχησα ρ.
πρωτο-ηχογράφησα ρ.

πρωτο-θαύμασα ρ.
πρωτο-θυμάμαι ρ.
πρωτο-θυμήθηκα ρ.
πρωτο-θύμισα ρ.
πρωτο-θύμωσα ρ.
πρωτο-ιδρύσα ρ.
πρωτο-καβάλησα ρ.
πρωτο-καθίερωσα ρ.
πρωτο-καλλιέργησα ρ.
πρωτο-κάπνισα ρ.
πρωτο-καταδικάστηκα ρ.
πρωτο-κατήγγειλα ρ.
πρωτο-κατοίκισα ρ.
πρωτο-κελάηδησα ρ.
πρωτο-κήρυξα ρ.
πρωτο-κλάδεψα ρ.
πρωτ(ο)-κλαψα ρ.
πρωτο-κοιμήθηκα ρ.
πρωτο-κοίταξα ρ.
πρωτο-κολύπησα ρ.
πρωτο-κουβέντισα ρ.
πρωτο-κρέτησα ρ.
πρωτο-κρύωσα ρ.
πρωτο-κυβέρνησα ρ.
πρωτο-κυριάρχησα ρ.
πρωτο-λειτούργησα ρ.
πρωτο-μαγείρεψα ρ.
πρωτο-μάγεψα ρ.
πρωτο-μάλωσα ρ.
πρωτο-μέθυσα ρ.
πρωτο-μελέτησα ρ.
πρωτο-μπήκα ρ.
πρωτο-νήστεψα ρ.
πρωτ(ο)-νίωσα ρ.
πρωτο-νοίκιασα ρ.
πρωτο-νοστάλησα ρ.
πρωτ(ο)-ντυσα ρ.
πρωτο-ξεκίνησα ρ.
πρωτο-ξενητεύτηκα ρ.
πρωτο-ξενηύτησα ρ.

πρωτο-ξόδεψα ρ.
πρωτο-ξύπνησα ρ.
πρωτ(ο)-οδήγησα ρ.
πρωτ(ο)-ονόμασα ρ.
πρωτ(ο)-οργάνωσα ρ.
πρωτ(ο)-όργωσα ρ.
πρωτ(ο)-παιξα ρ.
πρωτο-παντρεύτηκα ρ.
πρωτο-παράφέρθηκα ρ.
πρωτο-παρουσίασα ρ.
πρωτο-πάτησα ρ.
πρωτο-πέρασα ρ.
πρωτο-περιπάτησα ρ.
πρωτ(ο)-πεσα ρ.
πρωτο-πέρασα ρ.
πρωτο-πήγα ρ.
πρωτο-πήρα ρ.
πρωτ(ο)-πισα ρ.
πρωτο-πίστεψα ρ.
πρωτο-πλήρωσα ρ.
πρωτο-πολέμησα ρ.
πρωτο-πόνεσα ρ.
πρωτο-πούλησα ρ.
πρωτο-ρίζωσα ρ.
πρωτο-ρώτησα ρ.
πρωτο-σήκωσα ρ.
πρωτο-σκέφθηκα ρ.
πρωτο-σكىήτησα ρ.
πρωτ(ο)-σπειρα ρ.
πρωτο-σπούδασα ρ.
πρωτο-στόθηκα ρ.
πρωτο-στόλισα ρ.
πρωτο-συλλάβισα ρ.
πρωτο-συλλαγίστηκα ρ.
πρωτο-συνάντησα ρ.
πρωτο-συνεδρίασα ρ.
πρωτο-αχεδιάσα ρ.
πρωτο-ταξίδεψα ρ.
πρωτο-τάλημωσα ρ.
πρωτο-τραγούδησα ρ.

πρωτο-τραυματίστηκα ρ.
πρωτο-τύπωσα ρ.
πρωτο-ύμνησα ρ.
πρωτο-ύπηρετησα ρ.
πρωτο-υποπτεύτηκα ρ.
πρωτο-υποψιάστηκα ρ.
πρωτο-φαγα ρ.
πρωτο-φανέρωσα ρ.
πρωτο-φάνηκα ρ.
πρωτο-φερα ρ.
πρωτο-φίλησα ρ.
πρωτο-φοβήθηκα ρ.
πρωτο-φοίτησα ρ.
πρωτο-φόρεσα ρ.
πρωτο-φτεαξα ρ.
πρωτο-φύτεψα ρ.
πρωτο-φώναξα ρ.
πρωτο-χαίρετησα ρ.
πρωτο-χάλασα ρ.
πρωτο-χάρηκα ρ.
πρωτο-χειρίστηκα ρ.
πρωτο-χειρουργήθηκα ρ.
πρωτο-χίρρεψα ρ.
πρωτο-χιόνισε ρ.
πρωτο-χόρεψα ρ.
πρωτο-χρειάστηκα ρ.
πρωτο-χρησιμοποίησα ρ.
πρωτ(ο)-ψαλα ρ.
πρωτο-ψάρεψα ρ.
πρωτο-ψέλλισα ρ.
πρωτ(ο)-ψησα ρ.
πρωτο-ψηφισα ρ.
πρωτο-ψιθύρισα ρ.
πρωτο-ψώνισα ρ.

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα δύο παρακάτω υποερωτήματα:

Α. Θεωρείτε ορθό να υφίσταται η υποτακτική αορίστου σε όλα τα ρ. της φωτ. 1;

Β. Θεωρείτε ορθό να υφίσταται η προστακτική αορίστου σε όλα τα ρ. της φωτ. 1;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Ναι, Β: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 317

Είχαμε εξετάσει στο ερώτημα Νο 217 κάποια παραθετικά των επιθέτων χονδρός και χοντρός. Είχαμε πει ότι στα λεξικά τεκμαίρονται ήδη οι τύποι χοντρότερος και χοντρώτερος. Βάσει της ετυμολογίας σας, εγκρίθηκαν και πλέον θεωρούνται αποδεκτοί στο σκραμπλ και οι τύποι χονδρότερος, χονδρότατος και χοντρότατος, ενώ απορρίφθηκε ο τύπος χοντρώτατος.

Θεωρείτε ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι χονδρότερος και χονδρώτατος;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 318

Στο ΛΝΕΓ, στο ρ. γράφω, δίδεται και η μετοχή ενεστώτα γράφων, γράφουσα. Στο ΛΚΝ λημματογραφούνται ως αυτόνομα λήμματα ο γράφων και η γράφουσα, τα οποία συνοδεύονται από τις ενδείξεις Ο (ουσιαστικό) και βλ. Ε12 (δηλαδή το επίθετο ο τρέχων, η τρέχουσα, το τρέχον). Στο ΛΑΑ λημματογραφούνται επίσης ως ουσιαστικά ο γράφων και η γράφουσα. Τέλος, στο ΛΑΑ, στο ρ. γράφω δίδεται και η μετοχή αορίστου πληθυντικού ουδετέρου τα γραφέντα (άρα αποδεκτή και η γενική πληθυντικού των γραφέντων). Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στην παρακάτω φωτ. 1.

γράφω ρ. μετβ. κ. αμετβ {μτχ ενεστ. γράφων. -ουσα | έγγραψα, γράφ(τ)ηκα, γραμμένος} ♦ (μετβ) 1. σχηματίζω γράμματα πάνω σε επιφάνεια χρησιμοποιώντας γραφική ύλη (μολύβι, στυλό, πένα, κιμωλία κ.λπ.): ~

γράφων ο [γτάfon] θηλ. γράφουσα [γτάfusa] Ο (βλ. Ε12) : 1. (λόγ.) αυτός που γράφει κτ. 2. σε γραπτό λόγο, τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας ενός κειμένου αναφέρεται στον εαυτό του.

[λόγ. < αρχ. γράφων, γράφουσα μεε. του γράφω]

γράφων γρά-φων ουσ. (αρσ.) {γράφ-όντος | -οντες}, γράφουσα (η) (επίσ.): συντάκτης ή συγγραφέας ενός κειμένου (με αναφορά σε τρίτο πρόσωπο ή στον ίδιο του τον εαυτό): Κατά τον ~οντα, ... Η ~ουσα υποστήριξε ότι ... Πβ. υπογρά-

γράφω γρά-φω ρ. (μτβ. κ. αμτβ.) {έγρα-ψα, γρά-φ(τ)ηκα (λόγ. εγράφ-η, -ησαν, μτχ. πληθ. ουδ. γραφ-έντα), γρα-φ(τ)εί, -μμένος, γράφ-οντας, -όμενος} 1. σχηματίζω σύμβολα γραφής (γράμματα, αριθμούς, νότες): ~ αργά/γρήγορα/ευανά-

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα τρία παρακάτω υποερωτήματα:

A. Θεωρείτε ότι τεκμαίρεται και ότι είναι ορθό να υφίσταται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτή σ' αυτό και η ουδέτερη μετοχή ενεστώτα το γράφον;

B. Θεωρείτε ότι τεκμαίρονται και ότι είναι ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι της μετοχής αορίστου ενικού ουδετέρου το γραφέν, του γραφέντος;

Γ. Θεωρείτε ότι τεκμαίρονται και ότι είναι ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι της μετοχής αορίστου του αρσενικού ο γραφείς και του θηλυκού η γραφείσα, δηλαδή οι τύποι του γραφέντος, τον γραφέντα, οι γραφέντες, η γραφείσα, της γραφείσας / της γραφείσης, οι γραφείσες, των γραφεισών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: A: Όχι, B: Ναι, Γ: Όχι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 319

Το ρ. αποκαίω λημματογραφείται μόνο στο ΛΝΕΓ (Μπαμπ.) και στο ΛΚΝ (Τριαντ.). Αμφότερα τα λεξικά δίνουν διπλό αόριστο, ήτοι απόκαψα και απέκαψα (φωτ. 1).

αποκαίω ρ. μετβ. [αρχ.] {αποκαί-ζ, -ει, -μέ, -τε, -νέ | απόκαψα κ απέκαψα, αποκάηκα, αποκαμένος} **1.** καίω (κάτι) εντελώς **2.** (μεσοπαθ **αποκαίγομαι**) (για φυτά) παγώνω εντελώς. καταστρέφομαι από την παγωνιά.

αποκαίω [αροκέο] -ομαι & αποκαίγω [αροκέγο] -ομαι Ρ (βλ. καίω) αόρ. απέκαψα και απόκαψα, απαρέμφ. αποκάψει : καίω κτ. εντελώς· κατακαίω: Η πυρκαγιά απέκαψε όλο το δάσος της περιοχής. || (οικ.): Αφού αποκάηκαν τα ξύλα, έμεινε η καρβουνιά. ΠΑΡ Όταν αποκαεί το σπίτι, όλοι φέρνουν νερό, αφού γίνει η καταστροφή όλοι λένε πως ήταν πρόθυμοι να βοηθήσουν. [αρχ. ἀποκαίω· μsn. *αποκαίγω (πρβ. μsn. αποκαίγομαι) με ανάπτ. μεσοφ. [γ] για αποφυγή της χασμ. κατά το καίω > καίγω]

Επομένως, σύμφωνα και με τους όρους αποδοχής λέξεων, «...Ο παρατατικός ακολουθεί τον αόριστο, δηλ. εάν το ρήμα παίρνει εσωτερική εμφανή αύξηση στον αόριστο, τότε παίρνει υποχρεωτικά και στον παρατατικό...». Εντούτοις, σε κανένα λεξικό δεν δίνεται ο παρατατικός, ούτε βέβαια και η προστακτική ενεστώτα. Σας παρακαλούμε να επιλέξετε μία απάντηση για το καθένα από τα δύο παρακάτω υποερωτήματα:

A: Πώς ακριβώς σχηματίζεται ο παρατατικός, α) με χαρακτήρα του θέματος το γάμα (απόκαιγα και απέκαιγα, απόκαιγες και απέκαιγες, απόκαιγε και απέκαιγε, αποκαίγαμε, αποκαίγατε, απόκαιγαν και αποκαίγανε και απέκαιγαν), β) χωρίς την εμφάνιση του γάμα (απόκαια και απέκαια, απόκαιες και απέκαιες, απόκαιε και απέκαιε, αποκαίαμε,

αποκαίετε, απόκαιαν και αποκαίανε και απέκαιαν) ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω (και με γάμα και χωρίς γάμα) ;

Β: Πώς ακριβώς σχηματίζεται η προστακτική ενεστώτα, α) με χαρακτήρα του θέματος το γάμα (απόκαιγε – αποκαίγετε), β) χωρίς την εμφάνιση του γάμα (απόκαιε – αποκαίετε) ή γ) όλα μαζί τα ανωτέρω (και με γάμα και χωρίς γάμα) ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: και με γάμα και χωρίς γάμα, Β: και με γάμα και χωρίς γάμα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 320

Στα αποδεκτά μας βοηθήματα λεξικογραφούνται κάποια ουδέτερα προπαροξύτονα ουσιαστικά με κατάληξη -ι. Δυστυχώς όμως, το πρόβλημα εντοπίζεται στα εξής σημεία: πρώτον δεν υπάρχει κάποιο κλιτικό υπόδειγμα στα λεξικά ή έστω στις αποδεκτές μας Γραμματικές για την κλίση αυτών των ουσιαστικών, δεύτερον η μορφολογία τους (η κλίση τους) δεν αντιμετωπίζεται από τους λεξικογράφους με κάποια ενιαία πρακτική και τρίτον σε αρκετά από αυτά δεν δίδονται καθόλου ή δίδονται ελλιπείς κλιτικές πληροφορίες.

Στο ερώτημα αυτό θα εξετάσουμε προσεκτικά ένα – ένα τα εξής 8 προπαροξύτονα ουδέτερα ουσιαστικά: άκαρι, κιννάβαρι, πέπερι, σάμαλι, σέλερι, σέσελι, υδρόμελι, χούμελι και στη συνέχεια παρακαλούμε να απαντήσετε στα ακόλουθα 14 υποερωτήματα.

320 Α (ΑΚΑΡΙ). Στα λεξικά δίδονται οι εξής τύποι: το άκαρι, του ακάρεως, τα ακάρεα, των ακάρεων (φωτ. 1).

άκαρι (το) {ακάρ-εως | -εα, -εων} ΖΩΟΛ. καθέν'α από μια ομάδα ζωυφίων (όπως ο σκόρος, το τσιμπούρι), τα οποία έχουν τη μορφή μικροσκοπικής αράχνης και ζουν είτε ελεύθερα, τρεφόμενα με οργανικά υπολείμματα, είτε ως παράσιτα των φυτών, των ζώων και του ανθρώπου (συχνά μεταδίδοντάς τους ασθένειες) το ~ βρίσκεται στη σκόνη τού σπιτιού || ψωρικό ~ (που προκαλεί την ψώρα) (πβ. κ. λ. τσιμπούρι).

[ΕΤΥΜ < αρχ. ἄκαρι / ἄκαρι, από συμφυρμό των λ. ἀκαρής «μικροσκοπικός, συντομότατος» + κόρις «κοριός»].

άκαρι το [ákarɪ] Ο γεν. ακάρεως, πληθ. ακάρεα : (ζωολ.) ζώυφιο που ζει παρασιτικά σε ζώα και σε φυτά: Το ~ της ψώρας, που παρασιτεί στον άνθρωπο.

[λόγ. < αρχ. ἄκαρι 'μικροσκοπικό έντομο' σημδ. νλατ. acarus (στη νέα σημ.) < αρχ. ἄκαρι]

ακάρεα [ἀκάρεα] ἁ-κά-ρε-α ουσ. (ουδ.) (τα) {σπανιότ. στον εν. άκαρ-ι, ακάρ-εως}: ΖΩΟΛ. ομάδα μικροσκοπικών αραχνοειδών ζωυφίων (π.χ. σκόρος, τσιμπούρι) που ζουν κυρ. παρασιτικά, συχνά ως φορείς ασθενειών: αλλεργιογόνα/σαπροφυτικά/φυτοφάγα ~. ~ δέντρων/σκόνης/σκουριάς. ~ στην επιφάνεια του δέρματος/στο υπνοδωμάτιο. Το ~ι προσβάλλει τις καλλιέργειες. [< αρχ. ἄκαρι, νεολατ. acarus, γαλλ. acariens]

άκαρι (το) (ákarɪ) Ο {εν. γεν. ακάρε-ως, πληθ. ονομ. -α, γεν. -ων} ΖΩΟΛ. ζώυφιο (όπως το τσιμπούρι) με μορφή μικροσκοπικής αράχνης που ζει είτε ελεύθερο είτε ως παράσιτο των φυτών, των ζώων και του ανθρώπου (συχνά μεταδίδοντας ασθένειες): ψωρικό ~ (που προκαλεί την ψώρα) (πβ. κ. λ. τσιμπούρι). ➡ ακαριαίος.

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τέσσερις αυτούς τύπους (άκαρι, ακάρεως, ακάρεα, ακάρεων) και θεωρεί ότι εδώ δεν υπάρχει κάποια ασάφεια. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Β (ΚΙΝΝΑΒΑΡΙ). Στα λεξικά δίδονται οι εξής τύποι: κιννάβαρι, κινναβάρεως. Το ΛΝΕΓ αποκλείει τον πληθυντικό. Το ίδιο κάνει και ο διευθυντής του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη με γνωμοδότησή του (αρ. πρωτ. 180 / 29.06.2020, ερώτημα Νο 14). Το ΛΑΑ δεν αποκλείει τον πληθυντικό. Όλα αυτά μαζί μπορείτε να τα δείτε στη φωτ. 2.

κιννάβαρι (τὸ) {κινναβάρεως | χωρ. πλήθ.} ΟΡΥΚΤ. θειούχο ορυκτό τού υδραργύρου, που είναι το σπουδαιότερο από τα μεταλλεύματά του, έχει καστανό έως κόκκινο χρώμα και απαντά συνήθ. κοντά σε ηφαιστειακά πετρώματα. Επίσης **κινναβαρίτης** (ο).
[ΕΤΥΜ. αρχ., αγν. ετύμου. δάνειο ανατολικής προελ.].

κιννάβαρι το [κῑνάvari] Ο γεν. κινναβάρεως : (ορυκτ.) θειούχο ορυκτό του υδραργύρου. [λόγ. < αρχ. κιννάβαρι]

κιννάβαρι κιν-νά-βα-ρι ουσ. (ουδ.) {κινναβάρεως}:
ΟΡΥΚΤ. θειούχο ορυκτό του υδραργύρου με ζωηρό κόκκινο χρώμα· συνεκδ. η εξαγόμενη από αυτό ερυθρά μελάνη. [< αρχ. κιννάβαρι, αγγλ. cinnabar, γαλλ. cinabre]

Πώς σχηματίζεται ο πληθυντικός στο ουσιαστικό κιννάβαρι (γεν. κινναβάρεως); Θεωρούνται γραμματικώς ορθοί οι κλιτικοί τύποι κινναβάρεα και κινναβάρεων κατά το άκαρι, ακάρεως, ακάρεα, ακάρεων;

Για τους ίδιους λόγους θα θεωρούσα και εδώ νεοελληνικούς μόνο τους τύπους που δίνει το ΛΚΝ.

Υποερώτημα **320 Β1**: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει και τον πληθυντικό κινναβάρεα, κινναβάρεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι.

Υποερώτημα **320 Β2**: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους κινναβαριού, κιννάβαρια, κινναβαριών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Γ (ΠΕΠΕΡΙ). Εμφανίζεται μόνο στο ΛΑΑ. Δίδεται μόνον η ονομαστική ενικού πέπερι, αλλά δεν αποκλείονται άλλες πτώσεις, ούτε σημαίνεται ως άκλιτο (φωτ. 3).

πέπερι πέ-πε-ρι ουσ. (ουδ.): ΒΟΤ. αγγειόσπερμο, αναρριχητικό, αυτοφυές φυτό των τροπικών περιοχών, με πλατιά στιλπνά φύλλα και μικρούς στρογγυλούς καρπούς· σημαντικότερο είδος είναι το μαύρο (επιστ. ονομασ. *Piper nigrum*), από το οποίο λαμβάνεται το πιπέρι. [< αρχ. πέπερι]

Υποερώτημα 320 Γ1: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους πέπερι, πεπεριού, πέπερια, πεπεριών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

Υποερώτημα 320 Γ2: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους πεπέρεως, πεπέρεα, πεπέρεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Δ (ΣΑΜΑΛΙ). Στα λεξικά δίδεται μόνον η ονομαστική ενικού σάμαλι. Στο ΛΑΑ δεν αποκλείονται άλλες πτώσεις, ούτε σημαίνεται ως άκλιτο (φωτ. 4).

σάμαλι (το) [χωρ. γεν. κ. πληθ.] γλυκό που παρασκευάζεται με σιμιγδάλι και ζάχαρη. ψήνεται στον φούρνο και διαποτίζεται με σιρόπι. [ΕΤΥΜ. < τουρκ. şamali].

σάμαλι το [sámali] Ο (μόνο στην ονομ. και αιτ. εν.): είδος σιροπιαστού γλυκίσματος.

[τουρκ. şamali 'από κερί' (από τα αραβ.).]

σάμαλι σά-μα-λι ουσ. (ουδ.): ΖΑΧΑΡ. σιροπιαστό γλυκό που φτιάχνεται με σιμιγδάλι, ζάχαρη και αβγά και ψήνεται στον φούρνο: πολίτικο ~. Παραδοσιακό ~ με μαστίχα. Βλ. ραβανί. [< τουρκ. şamali]

σά|μα|λι (το) Ο {μόνο ονομ. κ. αιτ. εν.} σιροπιαστό γλυκό από σιμιγδάλι και ζάχαρη.

Υποερώτημα **320 Δ1**: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους σάμαλι, σαμαλιού, σάμαλια, σαμαλιών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

Υποερώτημα **320 Δ2**: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους σαμάλεως, σαμάλεα, σαμάλεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Ε (ΣΕΛΕΡΙ). Εμφανίζεται μόνο στο ΛΑΑ. Δίδεται μόνον η ονομαστική ενικού σέλερι, αλλά δεν αποκλείονται άλλες πτώσεις, ούτε σημαίνεται ως άκλιτο (φωτ. 5).

σέλερι σέ-λε-ρι ουσ. (ούδ.): ΒΟΤ. ποικιλία σέλινου.
[< αγγλ. celery]

Υποερώτημα **320 Ε1**: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους σέλερι, σελεριού, σέλερια, σελεριών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

Υποερώτημα **320 Ε2**: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους σελέρεως, σελέρεα, σελέρεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Ζ (ΣΕΣΕΛΙ). Εμφανίζεται μόνο στο ΛΝΕΓ. Δίδονται οι εξής τύποι: σέσελι και σεσέλεως, ενώ γράφει και «χωρ. γεν. πληθ.». Σύμφωνα με γνωμοδότηση του ΤΕΓ (αρ. πρωτ. 240 / 25.02.2021, ερώτημα Νο 99 Α), η ονομαστική πληθυντικού είναι σεσέλεα (φωτ. 6).

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 99

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στα 5 (πέντε) παρακάτω υποερωτήματα.

99 Α. Στο ΛΝΕΓ (Μπ.) λημματογραφείται το ουδέτερο ουσιαστικό σέσελι (το), του σεσέλεως, χωρ. γεν. πληθ. (φωτ. 1).

σέσελι (το) {σεσέλεως | χωρ. γεν. πληθ.} αυτοφυές ποώδες φυτό.
[ΕΤΥΜ. αρχ.. αγν. ετύμου, δάνειο (πβ. κ. πέπερι, σίναπι). πιθ. αιγυπτ. αρχής (όπως συμβαίνει και με το ίδιο το φυτό)].

Η ονομαστική πληθυντικού είναι τα σέσελια ή τα σεσέλεα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: 99 Α: σεσέλεα.

Το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους σέσελι, σεσέλεως, σεσέλεα και θεωρεί ότι εδώ δεν υπάρχει κάποια ασάφεια. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Η (ΥΔΡΟΜΕΛΙ). Στα λεξικά δίδονται οι εξής τύποι: υδρόμελι, υδρομέλι, υδρομελιού. Στο ΛΑΑ για το υδρόμελι και για το υδρομέλι δεν αποκλείονται άλλες πτώσεις, ούτε σημαίνονται ως άκλιτα (φωτ. 7).

υδρόμελι (το) [μτγν.] {υδρομελιού | χωρ. πληθ.} ποτό που παρασκευάζεται από την αλκοολική ζύμωση μείγματος μελιού και νερού.

υδρόμελο [ύδρoμέλο] ὕ-δρo-μέ-λο ουσ. (ουδ.) & υδρόμελι & υδρομέλι: ΤΕΧΝΟΛ. ΤΡΟΦ. αλκοολούχο ποτό που προκύπτει από τη ζύμωση μελιού με νερό. Βλ. -μελο. [< μτγν. ὕδρoμέλι γαλλ.-αγγλ. hydromel]

υδρόμελι (το) (ὕδρoμέλι) Ο {εν. γεν. υδρομελιού, χωρ. πληθ.} ποτό που παρασκευάζεται από την αλκοολική ζύμωση μείγματος μελιού και νερού.

Υποερώτημα **320 Η1**: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει και τον πληθυντικό υδρόμελια (υδρομέλια), υδρομελιών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

Υποερώτημα **320 Η2**: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους υδρομέλεως, υδρομέλεα, υδρομέλεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

320 Θ (ΧΟΥΜΕΛΙ). Εμφανίζεται μόνο στο ΛΝΕΓ και δη στον αποδεκτό πίνακα παλαιότερων δανείων που εξελληνίστηκαν (φωτ. 8).

χαντούμης
χαραμής
χάψη
χούμελι

«ευνούχος»
«ληστής»
«φυλακή»
«υδρόμελι»

< τουρκ. hadım
< τουρκ. harami
< τουρκ. hapıs
< σλαβ. hmel

Υποερώτημα **320 Θ1**: το Τμήμα Λεξικού έχει καταχωρίσει τους τύπους χούμελι, χουμελιού, χούμελια, χουμελιών. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

Υποερώτημα **320 Θ2**: το Τμήμα Λεξικού δεν έχει καταχωρίσει τους τύπους χουμέλεως, χουμέλεα, χουμέλεων. Συμφωνείτε με το ΤΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 321

Στα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφούνται αρκετά σύνθετα (εμπρόθετα) ρ. με β' συνθετικό το -άγω (-άγομαι). Στο ερώτημα αυτό θα εξετάσουμε προσεκτικά ένα – ένα τα ρ. άγω, ανάγω, απάγω, εισάγω, ενάγω, εξάγω, επάγω, μετάγω, παράγω, περιάγω, προάγω, προσάγω, συνάγω, υπάγω, αναπαράγω, διεξάγω, παρεισάγω, περισυνάγω. Δεν θα ασχοληθούμε καθόλου με το ρ. διάγω (το οποίο δεν έχει παθητική φωνή) και με το ρ. κατάγομαι (το οποίο κλίνεται μόνο στο ενεστωτικό θέμα, ήτοι ενεστώτα και παρατατικό).

Τα μέλη του Τμήματος Λεξικού, που επιμελούνται και ολοκληρώνουν προσεχώς μία ψηφιακή βάση αποδεκτών λέξεων 2 – 15 γραμμάτων του ελληνικού αγωνιστικού σκραμπλ, έχουν προς το παρόν καταχωρίσει σ' αυτήν όλους τους κλιτικούς τύπους που τεκμαίρονται έστω και σε ένα από τα αποδεκτά μας λεξικά. Οι περισσότεροι κλιτικοί τύποι τεκμαίρονται αμέσως μετά την κεφαλή του λήμματος, ενώ υπάρχουν και κάποιοι που εμφανίζονται μόνο στον αποδεκτό «πίνακα ανωμάτων ρημάτων» του ΛΝΕΓ, λ.χ. άχθηκα, συναγμένος (φωτ. 1).

ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ «ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ» ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ: «ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ»					
Ο πίνακας περιλαμβάνει ρήματα που σχηματίζονται σε έναν ή σε περισσότερους χρόνους της ενεργητικής ή/και της μεσοπαθητικής φωνής με διαφορετικό τρόπο από ό,τι τα συνήθη αντίστοιχα ρήματα («κανονικά» ή «ομαλά»).					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ / ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΑΟΡΙΣΤΟΥ / ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ
αγγέλλω (αν-, απ-, εξ-, κατ-, προ- κ.ά.)	άγγειλα / (λόγ.) ήγγειλα	να/θα αγγεΐλω	αγγέλθηκα / (λόγ.) ηγγέλθην (μτχ. αγγέλθ-εις, -είσα, -έν)	να/θα αγγεΐθω	αγγελμένος
άγω (αν-, διεξ-, εισ-, εν-, εξ-, παρ-, προ-, προσ-, υπ- κ.ά.)	ήγαγα	« αγάγω	άχθηκα / (λόγ.) (διεξ-)ήχθην (μτχ. αχθ-εις, -είσα, -έν)	« αχθώ	(συν-)αγμένος / (λόγ.) (προ-)ηγμένος
αιρώ (αφ-, δι-, εξ-, καθ-, συν- κ.ά.)	(αφ-)αίρεσα / (λόγ.) (δι-)ήρεσα	« (εξ-)αιρέσω	(αφ-)αιρέθηκα (λόγ. μτχ. εξ αιρεθ-εις, -είσα, -έν)	« (καθ-)αιρεθώ	(δι-)αιρεμένος / (λόγ.) (συν-)ηρημένος

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τις παρακάτω φωτ. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, στις οποίες μπορείτε να δείτε το πώς ακριβώς συντάσσονται τα εν λόγω ρήματα σε όλα τα αποδεκτά μας λεξικά.

άγω ρ. μετβ. {παράτ. ήγα, -ες..., αόρ. ήγαγα κ. (λόγ.) ήγαγον. -ες, -ε... , να/θα (εισ)αγάγω, -εις .. έχω/είχα αγάγει, παθ. αόρ. ήχθην, -ης. -η..., μετχ. αχθείς, -είσα. -έν κ. -άχθηκα. (προ)ηγμένος} 1. (αρχαιοπρ.) οδηγώ, φέρνω. κατευθύνω (συνηθέστ μεσοπαθ **άγομαι**) οδηγούμαι αναγκα-

άγω [άγο] -ομαι Ρ (μόνο στον ενεστ.): (λόγ.) οδηγώ κτ. (έκφρ.) – και φέρω* κτ. άγεται και φέρεται*.

[λόγ. < αρχ. άγω]

άγω [άγω] ά-γω ρ. (μετβ.) {συνήθ. μεσοπαθ. ενεστ.) (επίσ.): οδηγώ, κατευθύνω: (ΦΥΣ.) Διάλυμα/δίοδος που άγει ηλεκτρικό ρεύμα. || (για δικαστικές αποφάσεις) Το Δικαστήριο άγεται στην κρίση/στο συμπέρασμα ότι ... Βλ. αν~, δι~, εισ~, εξ~, μετ~, παρ~, περι~, προ~, προσ~, συν~. • ΦΡ.: **άγεται και φέρεται**: κατευθύνεται, εξαρτάται απόλυτα ή γί-

άγω (άγω) Ρ43 (λόγ.) οδηγώ· (συνήθ. μεσοπαθ. **άγομαι**)

οδηγούμαι χωρίς τη θέλησή μου: ~ σε συμβιβασμό· **ΦΡ.** **άγομαι και φέρομαι** για άβουλο άνθρωπο, που τον κάνουν οι άλλοι ό,τι θέλουν.

ανάγω ρ. μετβ {πάρατ. ανήγα, ανήγαγα (να/θα αναγάγω). (λόγ.) ανήχθην, -ης, -η .. (να/θα αναχθώ)} **1.** αποδίδω σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο ή αρχική αιτία: σύγχρονοι μελετητές ανάγουν τον θεσμό αυτόν στα χρόνια της Τουρκοκρατίας || η τελευταία εξήγηση που δόθηκε ανάγει την έχθρα τους στις έντονα ανταγωνιστικές τους σχέσεις από την παιδική τους ήδη ηλικία **2.** (μεσοπαθ. **ανάγομαι**) προσδιορί-

ανάγω [anágo] -ομαι Ρ ποτ. ανήγα, αόρ. ανήγαγα, απαρέμφ. αναγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) ανάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και ανήχθη, ανήχθησαν, απαρέμφ. αναχθεί : (λόγ.) **1α.** προσδιορίζω χρονικά την αρχή, την καταγωγή ενός πράγματος: Ανάγει την καταγωγή του στο Βυζάντιο, έλκει την καταγωγή του από®

ανάγω [ανάγω] α-νά-γω ρ. (μτβ.) {αόρ. ανήγαγε, ανάγεται, (λόγ.) ανήχθη, αναγ-όμενος}

1. (απαιτ. λεξιλόγ.) αποδίδω κάτι σε συγκεκριμένη αιτία: Όλα ~ονται στην αδιαλλαξία τους.

2. (επιστ.) μετατρέπω σε κάτι ισοδύναμο: ~ καθαρό ποσό σε ακαθάριστο. Πβ. μετασχηματίζω.

• Παθ.: **ανάγεται 1.** χρονολογείται, τοποθετεί-

α|νά|γω (ανάγω) P43 **1** συνδέω κάτι με το χρονικό σημείο ή το γεγονός από το οποίο ξεκίνησε: το έθιμο αυτό ανάγεται στα χρόνια του Βυζαντίου || η έχθρα τους ανάγεται σε προσωπικά αίτια **2** μετατρέπω (κάτι) σε άλλο ισοδύναμο: το κλάσμα $\frac{4}{8}$ μπορεί να αναχθεί στο απλούστερο $\frac{1}{2}$. ➡ άγω.

απάγω ρ μέτβ. {εύχρ. κυρ. ο αόρ.: απήγαγα, απήχθην, -ης, -η... (μτχ. απαχθείς, -είσα, -έν)} **1.** αρπάζω βίαια (κάποιον), συνήθ. με σκοπό τον εκβιασμό: απήγαγαν τον γυιο του και ζήτησαν λύτρα 20 000.000 || οι τρομοκράτες απήγαγαν τρεις βουλευτές και τους κρατούν ως ομήρους **2.** (μτφ.) αναγκάζω (κάποιον) χωρίς βία να μείνει μαζί μου για κάποιο διάστημα: οι δημοσιογράφοι απήγαγαν την ηθοποιό μόλις βγήκε από τη λιμουζίνα και της υπέβαλλαν συνεχώς ερωτήσεις **3.** (η αρχ. προστ **άπαγε**) βλ.λ. ➡ ΣΧΟΛΙΟ λ. άγω.
[ETYM αρχ. < άπ(ο)- + άγω]

απάγω [αράγο] -ομαι Ρ πρτ. απήγα, αόρ. απήγαγα, απαρέμφ. απαγάγει, παθ. αόρ. γ' πρόσ. (λόγ.) απήχθη, απήχθησαν, απαρέμφ. απαχθεί : αρπάζω διά της βίας και κρύβω κτ. σε μέρος μυστικό, απαιτώντας ανταλλάγματα για την απελευθέρωσή του: Τρομοκράτες απήγαγαν γνωστό βιομήχανο. || για ερωτικούς

απάγω [ἀπάγω] α-πά-γω ρ. (μτβ.) {εύχρ. κυρ. ο αόρ.: απήγαγα, απαγάγει, απήχθη, απαχθεί, (μτχ. απα-χθείς, -χθείσα, -χθέν), κυρ. στο γ' πρόσ.} **1.** κάνω απαγωγή: Τον απήγαγαν με τη βία/με την απειλή όπλου και ζητούν λύτρα. Απήχθη από συμμορία. Δημοσιογράφοι έχουν απαχθεί

α|πά|γω (ἀπάγω) Ρ43 διαπράττω απαγωγή (βλ.λ.): απήγαγαν τον γιο επιχειρηματία. ➡ άγω.

εισάγω ρ. μετβ. | αρχ. | {εισ-ήγαγα (να/θα εισαγάγω). -ήχθηκα (λόγ. εισήχθην. -ης, -η... μτχ. εισαχθείς, -είσα. -έν). -ηγμένος} **1.** βάζω, τοποθετώ μέσα: ~ τον ασθενή στο χειρουργείο **2.** (για προϊόντα, εμπορεύματα) φέρνω από ξένη χώρα: ~ αυτοκίνητα από τη Γερμανία || ~ πρώτες ύλες / ρούχα / πετρέλαιο / φυσικό αέριο **ΛΝΤ** εξάγω **3.** (η μτχ. **εισαγόμενος**, -η, -ο) αυτός που δεν αποτελεί προϊόν εγχώριας παραγωγής

εισάγω [iságo] -ομαι Ρ πρτ. εισήγα, αόρ. εισήγαγα, απαρέμφ. εισαγάγει, παθ. αόρ. εισάχθηκα και εισήχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και εισήχθη, εισήχθησαν, απαρέμφ. εισαχθεί, μππ. εισηγμένος*: **1.** (για οικονομικά αγαθά, προϊόντα, εμπορεύματα κτλ.) φέρνω κτ. από άλλο κράτος στο δικό μου, κάνω εισαγωγή προϊόντος κτλ. **ΑΝΤ** εξάγω: Η χώρα μας εισάγει πετρέλαιο από τις αραβικές χώρες. Το προηγούμενο έτος η εταιρεία μας εισήγαγε δέκα χιλιάδες ηλεκτρικές συσκευές. Το προηγούμενο εξάμηνο εισήχθησαν δέκα χιλιάδες αυτοκίνητα. **Εισαγόμενα** είδη / προϊόντα και ως ουσ. τα εισαγόμενα. || ~

εισάγω [εισάγω] ει-σά-γω ρ. (μτβ.) {εισήγα-γε, εισαγάγει, εισήχθηκε (προφ.) εισάχθηκε (λόγ. εισήχθη, μτχ. εισαχθείς, -είσα, -έν), εισαχθεί, εισηγμένος, εισαγόμενος} **1.** φέρνω από το εξωτερικό, κυρ. προϊόντα, υλικά αγαθά: ~ει πρώτες ύλες/φάρμακα (= κάνει εισαγωγές). ~ονται μηχανήματα. Προσπάθησε να εισαγάγει (εσφαλμ. ~ει)

ει|σά|γω (είσάγω) Ρ43 **1.** βάζω, τοποθετώ μέσα: ~ τον ασθενή στο χειρουργείο **2** (για προϊόντα, εμπορεύματα) φέρνω από ξένη χώρα: ~ τυριά || εισαγόμενα ρούχα **ΑΝΤ.** εξάγω **3** (μτφ.) μυώ, διδάσκω: ~ τους φοιτητές

ενάγω ρ. μετβ. {ενήγαγα (να/θα εναγάγω), ενήχθην, -ης, -η...} NOM. 1. ασκώ αγωγή 2. (α) **ενάγων** (ο) {ενάγοντ-ος, -α | -όντων} / **ενάγουσα** (η) {-ας κ. -ούσης | -ουσών} διάδικος που ασκεί την αγωγή (β) **πολιτικώς ενάγων** αυτός που αξιώνει αποζημίωση από τον κατηγορούμενο σε ποινική δίκη 3. **εναγόμενος** (ο) / **εναγομένη** (η) διάδικος εναντίον

ενάγω [enágo] -ομαι P (παθ. μόνο στο ενεστ. θ.) πρτ. ενήγα, αόρ. ενήγαγα, απαρέμφ. εναγάγει: (λόγ., νομ.) εγκαλώ κτ. σε δίκη με αγωγή· κάνω αγωγή σε κτ.: - κτ. ποινικώς / πολιτικώς. || (μεε. ως ουσ.) ο ενάγων*. || (μπε. ως ουσ.) ο εναγόμενος*.

ενάγῳ [ἐνάγῳ] ε-νά-γω ρ. (μετβ.) {αόρ. ενήγαγε, εναγάγει, (σπάν.) ενήχθη}: NOM. κάνω αγωγή σε κάποιον: ~εται ενώπιον δικαστηρίου/ποινικώς.

ε|νά|γω (ἐνάγω) P43 NOM. ασκώ αγωγή. ➡ άγω.

εξάγω ρ. μετβ. {αρχ. | παρατ. εξήγα | εξήγαγα (να/θα εξαγάγω). εξήχθην, -ης, -η... (να/θα εξαχθώ. μετχ. εξαχθείς, -είσα. -έν). εξηγμένος} 1. πουλώ στο εξωτερικό: ~ γεωργικά προϊόντα ΣΥΝ. στέλνω έξω, κάνω

εξάγω [ekságo] -ομαι P πρτ. εξήγα, αόρ. εξήγαγα, απαρέμφ. εξαγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) εξάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και εξήχθη, εξήχθησαν, απαρέμφ. εξαχθεί: 1. κάνω εξαγωγή. ANT εισάγω. α. (για εμπόρευμα) διαθέτω στην αγορά του εξωτερικού: Η Ελλάδα εξαγει κυρίως γεωργικά προϊόντα. || Φτωχή χώρα που

εξάγω [ἐξάγω] ε-ξά-γω ρ. (μετβ.) {παρατ. εξήγα, αόρ. εξήγαγα, εξαγάγει, εξά-χθηκε (λόγ. εξήχθη, μετχ. εξαχθείς), -χθεί, εξαγ-όμενος, εξάγ-οντας} 1. (για προϊόντα) πουλώ στο εξωτερικό· (για αγα-

ε|ξά|γω (ἐξάγω) P43 1 (α) πουλώ στο εξωτερικό: ~ γεωργικά προϊόντα ANT. εισάγω (β) (ειδικότ.) βγάζω κάτι

επάγεται, επάγονται ρ. τριτοπρόσ. {μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.} **1.** (λόγ.) συνεπάγεται: το αδίκημα του βιασμού σε όλες τις χώρες ~ βαριά καταδικαστική ποινή **2.** έπεται, προκύπτει, συνάγεται: από τα λό-

επάγω [εράγο] -ομαι Ρ αόρ. επήγαγα, απαρέμφ. επαγάγει, παθ. αόρ. γ' πρόσ. (λόγ.) επήχθη, επήχθησαν, απαρέμφ. επαχθεί: (σπάν.) κάνω επαγωγή ¹.

επάγει [ἐπάγει] ε-πά-γει ρ. (μτβ.) {επαγάγει}
(σπάν.-λόγ.): προκαλεί, επιφέρει: Παράγοντας που ~ τον κυτταρικό πολλαπλασιασμό. • Παθ.: **επάγεται:** συνεπάγεται: Ως εκ τούτου άμεσα ~ ότι ... (= εξάγεται, προκύπτει, συνάγεται). Διακριτικά γνωρίσματα που ~ονται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου., **επάγομαι:** επικαλούμαι: (NOM.) ~ τα ακόλουθα ... [< αρχ. ἐπάγω]

ε|πά|γε|ται (ἐπάγεται), **επάγονται** Ρ τριτοπρόσ. {μόνο ενεστ. κ. παρατ. επαγόταν, επάγονταν} (λόγ.) **1** συνεπάγεται: το αδίκημα του βιασμού ~ βαριά ποινή **2** προκύπτει, συνάγεται: από τα λόγια του υπουργού ~ ότι οι τιμές δεν θα συγκρατηθούν. ➡ άγω.

μετάγω ρ. μετβ. {αρχ.} {παρ.ατ. μετήγα, αόρ. μετήγαγα, μετήχθην, -ης, -η... (να/θα μεταχθώ)} (λόγ.) μεταφέρω από έναν τόπο σε άλλον. μεταβιβάζω.

μετάγω [metágo] -ομαι Ρ πρτ. μετήγα, αόρ. μετήγαγα, απαρέμφ. μεταγάγει, παθ. αόρ. γ' πρόσ. (λόγ.) μετήχθη, μετήχθησαν, απαρέμφ. μεταχθεί : (λόγ.) μεταφέρω κπ. από ένα μέρος σε ένα άλλο: Μετήχθη από την Ασφάλεια στις φυλακές της Κέρκυρας.

μετάγω μέ-τά-γω ρ. (μτβ.) {μετήγαγε, (θα/να) μεταγάγει, μετήχθ-η, -ησαν, (θα/να) μεταχθ-εί, μεταγ-όμενος} (επίσ.): μεταφέρω κάποιον ή κάτι

με|τά|γω P43 (λόγ.) μεταφέρω από έναν τόπο σε άλλον, μεταβιβάζω. ➡ άγω.

παράγω ρ. μετβ. {παρ.ατ. παρήγα, παρή-γαγα (να/θα παραγάγω), -χθην, -ης, -η... (μτχ. παραχθείς, -είσα, -έν), -γμένος} 1. δημιουργώ (προϊόν). κυρ. σε μεγάλες ποσότητες: το εργοστάσιό μας παράγει

παράγω [pa rágo] -ομαι Ρ πρτ. παρήγα, αόρ. παρήγαγα, απαρέμφ. παραγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) παράχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και παρήχθη, παρήχθησαν, απαρέμφ. παραχθεί : 1. αποτελώ την αιτία ύπαρξης, κάνω κτ. να υπάρξει, προκαλώ, δημιουργώ. α. (για φυσικά φαινόμενα): Η τριβή παράγει

παράγω πα-ρά-γω ρ. (μτβ.) {παρ.ατ. παρήγε, αόρ. παρήγαγε, παραγάγει, παρά-χθηκε (συνήθ. λόγ. παρή-χθη, -χθησαν, παρα-χθείς, -χθείσα, -χθέν), -χθεί, παράγ-οντας, -όμενος, (σπανιότ.) -μένος} 1. κατασκευάζω εμπορεύσιμο αγαθό: Βιομηχανία

πα|ρά|γω P43 1 δημιουργώ, κατασκευάζω (προϊόν) από πρώτη ύλη: εργοστάσιο που παράγει υφάσματα /

περιάγω ρ. μετβ. | αρχ. | {περιήγαγα (να/θα περιαγάγω. μτχ. περιαγαγών, -ούσα, -όν)} (αρχαιοπρ.) **1.** περ' φέρω (κάποιον/κάτι): τον περιήγεσαν πολύτιμο εύρημα από συγκέντρωση σε συγκέντρωση **2.** (κακόσ.)

περιάγω πε-ρι-ά-γω ρ. (μτβ.) {περιήγαγε, περιαγάγει} **1.** οδηγώ γύρω γύρω, περιφέρω. **2.** (λόγ.) φέρνω κάποιον/κάτι σε κακή κατάσταση: ~ σε απελπισία/σε ένδεια. **3.** ΤΗΛΕΠ. κάνω περιαγωγή. [< αρχ. περιάγω]

περι|ά|γω P43 (λόγ.) **1** περιφέρω (κάποιον/κάτι): τον περιήγεσαν εύρημα από συγκέντρωση σε συγκέντρωση **2** (κακόσ.) οδηγώ (κάποιον) σε δυσάρεστη θέση ή κατάσταση: τα μεγάλα οικονομικά ανοίγματα τον περιήγαγαν σε δεινή κατάσταση **ΣΥΝ.** καταντώ. ➡ άγω.

προάγω ρ. μετβ. [αρχ.] {προή-γαγα (να/θα προαγάγω. μτχ. προαχθείς, -είσα. -έν). -χθην. -ης, -η..., -γμένος} (λόγ.) **1.** ωθώ (κάποιον/κάτι) στην εξέλιξη και στην πρόοδο, ενισχύω την ανάπτυξη ή την εμπέδωσή του:

προάγω [προάγο] -ομαι Ρ περτ. προήγα, αόρ. προήγαγα, απαρέμφ. προαγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) προάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και προήχθη, προήχθησαν, απαρέμφ. προαχθεί : **1.** ενεργώ έτσι ώστε κάποιος ή κτ. να προοδεύσει, να αναπτυχθεί, να εξελιχθεί προς το καλύτερο: - τις τέχνες και τις επιστήμες. Η

προάγω προ-ά-γω ρ. (μτβ.) {αόρ. προ-ήγαγε, -αγάγει, -άχθηκε κ. -ήχθηκε (συχνότ. -ήχθη, μτχ. -αχθείς, -αχθείσα, -αχθέν), -αχθεί, -ηγμένος} (λόγ.) **1.** ενεργώ ώστε να εξελιχθεί κάποιος

προ|ά|γω P43 **1** ωθώ κάποιον/κάτι στην εξέλιξη και στην πρόοδο: τέτοιες δηλώσεις προάγουν το κλίμα συ-

προσάγω ρ. μετβ. [ἀρχ.] {προσ-ήγαγα (να/θα προσαγάγω), -ήχθην, -ης, -η... (να/θα προσαχθώ)} **1.** ΝΟΜ. οδηγώ (κάποιον) ενώπιον δικαστηρίου ή ανακριτή: ~ κάποιον σε δίκη || ο δολοφόνος θα προσαχθεί αύριο στον τέταρτο τακτικό ανακριτή • **2.** ΓΥΜΝΑΣΤ. προσεγγίζω τα πέλματα των ποδιών με τέτοιον τρόπο, ώστε να εφάπτονται οι εσωτερικές τους πλευρές και τα άκρα τους να είναι τεντωμένα • **3.** ΝΑΥΤ. (λόγ. στον τ. **προσάγομαι**) στρέφω το πλοίο προς τον άνεμο ΣΥΝ. (λαϊκ.) ορτσάρω ΑΝΤ. επιδίδω, ποδίζω.

προσάγω [proságo] -ομαι Ρ προτ. προσήγα, αόρ. προσήγαγα, απαρέμφ. προσαγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) προσάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και προσήχθη, προσήχθησαν, απαρέμφ. προσαχθεί: (λόγ.) οδηγώ, φέρνω, παρουσιάζω κτ. ή κτ. μπροστά σε κτ. και κυρίως σε δικαστική αρχή: - το μάρτυρα / αποδείξεις στο

προσάγω προ-σά-γω ρ. (μετβ.) [αόρ. προσ-ήγαγε, -αγάγει, -ήχθη (μετχ. -αχθείς, -αχθείσα, -αχθέν), -αχθεί, προσάγ-οντας, -όμενος]: ΝΟΜ. φέρνω κάποιον ενώπιον δικαστικής συνήθ. Αρχής: Η Αστυνομία ~ήγαγε στο τμήμα τους υπόπτους για ... Ο φερόμενος ως δράστης ~ήχθη ενώπιον του/στον

προ|σά|γω P43 **1** ΝΟΜ. οδηγώ κάποιον ενώπιον δικαστηρίου ή ανακριτή: ο δολοφόνος θα προσαχθεί αύριο στον ανακριτή **2** ΓΥΜΝΑΣΤ. κάνω προσαγωγή (σημ. 2) **3** ΝΑΥΤ. (λόγ. στον τ. **προσάγομαι**) στρέφω το πλοίο προς τον άνεμο. ➡ άγω.

συνάγω ρ. μετβ. {συν-ήγαγα (λόγ. -ήχθην, -ης, -η...) (σπάν. συνάχθηκα), -ηγμένος} (λόγ.) **1.** οδηγούμαι σε διαπίστωση συνδυάζοντας δεδομένα: ~ συμπεράσματα / κρίση / γνώμη || από τα προαναφερθέντα συνάγουμε ότι η λύση τού προβλήματος είναι εξαιρετικά δυσχερής ΣΥΝ. συμπεραίνω **2.** (απρόσ. **συνάγεται**) εξάγεται, βγαίνει ως συμπέ-

συνάγω [sinágo] -ομαι Ρ πρτ. συνήγα, αόρ. συνήγαγα, απαρέμφ. συναγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) συνάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και συνήχθη, συνήχθησαν, απαρέμφ. συναχθεί: **1.** (λόγ.) συγκεντρώνω, συνάζω. **2.** - (ένα συμπέρασμα), καταλήγω σε ένα συμπέρασμα, εξάγω, βγάζω ένα συμπέρασμα: Από τα δεδομένα που

συνάγω συ-νά-γω ρ. (μετβ.) {συν-ήγαγα, συνάγεται, συν-αχθεί, συνάγ-οντας, -όμενος} (λόγ.): οδηγούμαι σε μια τελική κρίση μέσα από ανάλυση δεδομένων και παρατηρήσεων: Η ομάδα μελετητών ~ήγαγε το συμπέρασμα ότι ... Η Επιτροπή ~ει ότι ... Πβ. καταλήγω. ΣΥΝ. συμπεραίνω
● Παθ.: **συνάγεται**: προκύπτει, εξάγεται: Από τα παραπάνω ~ ότι ... ~ τεκμήριο (πβ. τεκμαίρεται). Από στατιστικά στοιχεία μπορεί ~αχθεί ότι ... Πβ. επάγεται. [< αρχ. συνάγω]

συ|νά|γω Ρ43 (λόγ.) **1** οδηγούμαι σε διαπίστωση συνδυάζοντας δεδομένα, συμπεραίνω: ~ συμπεράσματα / κρίση / γνώμη **2** (απρόσ. **συνάγεται**) βγαίνει ως συμπέρασμα, προκύπτει: από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ~ ότι υπάρχει παρανομία. ➡ άγω.

υπάγω ρ. μετβ. κ. αμετβ. {υπ-ήγαγα (να θα υπαγάγω), -άγομαι, -ήχθην, -ης, -η... (μτχ. υπαχθείς, -είσα, -έν), -ηγμένος} (λόγ.) ♦ (μετβ.) 1. τοποθετώ (κάποιον/κάτι) σε ορισμένη τάξη ή σειρά, τον θέτω υπό τη δικαιοδοσία άλλου: ο πρωθυπουργός αποφάσισε να υπαγάγει τις κοινωνικές ασφαλίσεις στο Υπουργείο Εργασίας ΣΥΝ. εντάσσω 2. (ειδικό, μεσοπαθ. **υπάγομαι**) (α) ανήκω σε ορισμένη κατηγορία ή ομάδα: το «α» **υπάγεται στα φωνήεντα** ΣΥΝ. κατατάσσομαι, τοποθετούμαι, ανήκω (β) (κατ' επέκτ.) είμαι ή τίθεμαι υπό τη δικαιοδοσία και τον έλεγχο κάποιου: η Εκκλησία των Δωδεκανήσων **υπάγεται** στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως ΣΥΝ. ανήκω ♦ 3. (αμετβ.) πηγαίνω κάπου, μεταβαίνω ΦΡ. (α) **ύπαγε οπίσω μου, Σατανά!** (ύπαγε οπίσω μου, σατανά, Κ.Δ. Ματθ. 16, 23) για κάποιον πολύ ενοχλητικό ή για πρόσωπο που μας βάζει σε πειρασμό (β) **ύπαγε εν ειρήνη** (ύπάγετε

υ|πά|γω (υπάγω) P43 (λόγ.) 1 ανήκω κάπου ή θέτω κάποιον/κάτι υπό τη δικαιοδοσία άλλου: οι κοινωνικές ασφαλίσεις **υπάγονται** στο Υπουργείο Εργασίας 2 πηγαίνω κάπου ΦΡ. **ύπαγε οπίσω μου, σατανά!** για κάποιον πολύ ενοχλητικό ή για πρόσωπο που μας βάζει σε πειρασμό. ➡ άγω, πηγαίνω.

υπάγω [ιράγο] -ομαι Ρ πρτ. υπήγα, αόρ. υπήγαγα, απαρέμφ. υπαγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) υπάχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και υπήχθη, υπήχθησαν, απαρέμφ. υπαχθεί: Εντάσσω κτ. ή κτ. σε μια ιεραρχημένη σειρά, συνήθ. υπό τη δικαιοδοσία κάποιου άλλου: Η Αρχαιολογική Υπηρεσία **υπάγεται** στο Υπουργείο Πολιτισμού. Π. (λόγ.) πηγαίνω, στη ΦΡ **ύπαγε οπίσω μου Σατανά***.

υπάγω [ύπάγω] υ-πά-γω ρ. (μτβ.) {(αόρ.) υπήγαγε, υπαγάγει, υπάχ-θηκε (λόγ.) υπήχθη (μτχ. υπαχθείς, -είσα, -έν), -θεί, υπάγ-οντας, -όμενος, κυρ. μεσοπαθ.) (λόγ.): θέτω στην αρμοδιότητα κάποιου: Το σχέδιο νόμου **~ει** τους συνεταιρισμούς σε διαδικασίες ελέγχου. Πβ. εντάσσω, κατατάσσω, τοποθετώ. • Παθ.: **υπάγομαι**: βρίσκομαι κάτω από τη δικαιοδοσία κάποιου: Κάτι **~εται** στις διατάξεις/στο καθεστώς/στα (αντικειμενικά) κριτήρια/στον νόμο/στο πρόγραμμα/στις ρυθμίσεις ... Το χωριό **~εται** διοικητικά στον Δήμο ... Το τμήμα **~εται** στη διεύθυνση/στον τομέα Πληροφορικής ... Εισοδήματα/πρόσωπα **~όμενα** σε ειδικό φόρο. Πβ. ανήκω, εντάσσομαι. • ΦΡ.: **ύπαγε οπίσω μου Σατανά** βλ.

αναπαράγω ρ μετβ. [1891] {παράτ. αναπαρ-ήγα, αόρ. -ήγαγα, -άχθηκα (λόγ -ήχθην, -ης, -η ., μτχ. αναπαραχθείς, -είσα, -έν), αναπαρηγμένος} 1. ΓΕΧΝΟΛ παράγω αντίγραφα, όμοια αντικείμενα ενός

αναπαράγω [anapaɾaɣo] -ομαι Ρ (βλ. παράγω) : 1.για ζωντανό οργανισμό, ζωικό ή φυτικό, που δημιουργεί, με βιολογική αναπαραγωγή, νέα άτομα όμοια με αυτόν: Η ζωή δεν μπορεί να αναπαραχθεί τεχνητά. || (παθ.) δημιουργώ νέους οργανισμούς: πολλαπλασιάζομαι2β: Οι μονοκύτταροι οργανισμοί **αναπαράγονται**

ανάπαράγω [άναπαράγω] α-να-πά-ρά-γω ρ. (μτβ.) {παράτ. αναπαρήγε, αόρ. αναπαρήγαγε, αναπαραγάγει, αναπαρά-χθηκε (λόγ. αναπαρήχ-θη, -θησαν, αναπαραχθ-είς, -είσα, -έν), -χθεί, αναπαράγ-οντας, -όμενος} 1. ΤΕΧΝΟΛ. παράγω αντίγραφα ενός πρωτοτύπου (με τεχνι-

α|να|πα|ρά|γω (άναπαράγω) P43 1 (για ζωντανούς οργανισμούς) (κυρ. μεσοπαθ.) διαιωνίζω το είδος γεννώντας νέο οργανισμό ΣΥΝ. πολλαπλασιάζομαι 2 ΤΕΧΝΟΛ. (α) παράγω αντίγραφα ενός πρωτοτύπου (β) (ει-

διεξάγω ρ. μετβ [διεξήγαγα (να/θα διεξαγάγω), διεξήχθην, -ης, -η.... (μτχ. διεξαχθείς, -είσα, -έν)] (λόγ.) **1.** ξεκινώ και προωθώ μια διαδικασία, (προσπαθώ να) τη φέρω εις πέρας: ~ εκστρατεία κατά τού καπνίσματος || ~ αγώνα / ανακρίσεις / δίκη / έρευνα / έλεγχο / εκλογές / ασκήσεις / ανασκαφές / πειράματα / συζήτηση / διαγωνισμό / διαπραγματεύσεις || ~ (κάτι) κανονικά / με απόλυτη τάξη / με μυστικότητα / αποτελεσματικά / υπό δραματικές συνθήκες **ΣΥΝ** διενεργώ, επιτελώ, πραγματοποιώ **2.** (μεσοπαθ. **διεξάγομαι**) γίνομαι, βρίσκομαι

διεξάγω [diekságo] -ομαι Ρ πρτ. διεξήγα, αόρ. διεξήγαγα, απαρέμφ. διεξαγάγει, παθ. αόρ. (σπάν.) διεξαχθηκα, γ' πρόσ. (λόγ.) και διεξήχθη, διεξήχθησαν, απαρέμφ. διεξαχθεί : ολοκληρώνω ένα έργο, μια διαδικασία, με την εκτέλεση όλων των επί μέρους ενεργειών· κάνω: Διεξάγεται δικαστική έρευνα,

διεξάγω δι-ε-ξά-γω ρ. (μτβ.) {παρατ. διεξ-ήγα, αόρ. -ήγαγα, -αγάγει, (λόγ.) -ήχθη (σπάν.) -άχθηκε κ. -ήχθηκε, -αχθεί (μτχ. διεξαχ-θείς, -θείσα, -θέν), διεξαγ-όμενος} (επίσ.): (για αρμόδιο πρόσωπο ή φορέα) πραγματοποιώ, κάνω: Ο εισαγγελέας ~ει ανακρίσεις. ~ουν έρανο. ~ήγαγε διαπραγματεύσεις. Το ίδρυμα θα ~αγάγει έρευνα

δι|ε|ξά|γω P43 (λόγ.) **1** προσπαθώ να φέρω εις πέρας διαδικασία: ~ εκστρατεία κατά του καπνίσματος || ~ έρευνα **ΣΥΝ**. διενεργώ **2** (μεσοπαθ.) γίνομαι: η δίκη διεξάγεται κεκλεισμένων των θυρών. ➡ άγω.

παρεισάγω ρ. μετβ. [αρχ.] {παρεισήγαγα (να/θα παρεισαγάγω), πα-
ρεισήχθην, -ης, -η.... παρεισηγμένος} (λόγ.-σπάν.) εισάγω εμμέσως.
επιτηδεύω ή κρυφά: ο εισηγητής τής πλειοψηφίας παρεισήγαγε στο

παρεισάγω πα-ρει-σά-γω ρ. (μετβ.) {παρεισ-ήγαγε,
-ήχθη} (σπάν.-λόγ.): παρεμβάλλω κάτι με έμμεσο,
πλάγιο τρόπο: ~ήγαγε πλήθος έκτακτων θεμάτων
στην ημερήσια διάταξη. Χωρίο στο οποίο ~ήχθησαν
αργότερα μικρές φράσεις. [< αρχ. παρεισάγω]

περισυνάγω ρ. μετβ. [μετγν.] {περισυν-ήγαγα (να/θα περισυναγάγω).
-ήχθην, -ης, -η.... -ηγμένος} (λόγ.) 1. περισυλλέγω, συγκεντρώνω δια-
σκορπισμένα ή εγκαταλελειμμένα μέλη ενός συνόλου ΣΥΝ. συνα-

Το Τμήμα Λεξικού προβληματίζεται γύρω από το αν και κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί ότι τεκμαίρονται κάποιοι τύποι με μοναδικό τεκμήριο την παραπομπή που γίνεται από τα ρήματα του ΛΣΓ (Μπ.) προς το κλιτικό υπόδειγμα Ρ43. Στο «Λεξικό για το Σχολείο και το Γραφείο» το κλιτικό υπόδειγμα Ρ43 αντιστοιχεί στο ρήμα άγω, -ομαι. Πιο συγκεκριμένα, το Ρ43α είναι η ενεργητική φωνή και το Ρ43β είναι η παθητική φωνή (φωτ. 2).

P43β άγομαι (απαντά κυρ. σε σύνθετα ρήματα)							
ΧΡΟΝΟΣ	ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΡΟΣΩΠΟ					
		εγώ	εσύ	αυτός	εμείς	εσείς	αυτοί
ΕΝΕΣΤ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	(εισ)-άγομαι	-άγεσαι	-άγεται	-αγόμαστε	-άγεστε / -αγόσαστε	-άγονται
	ΠΡΟΣΤ.		-			(εισ)-άγεστε	
	ΜΤΧ.	(εισ)-αγόμενος, -αγόμενη, -αγόμενο					
ΠΑΡΑΤ.	ΟΡΙΣΤ.	(εισ)-αγόμευν(α)	-αγόσουν(α)	-αγόταν(ε)	-αγόμαστε / -αγόμασταν	-αγόσαστε / -αγόσασταν	-άγονταν / -αγόντουσαν
ΜΕΛΛ. ΕΞΑΚ.	ΕΞΑΚ.	θα (εισ)-άγομαι	θα -άγεσαι	θα -άγεται	θα -αγόμαστε	θα -άγεστε / -αγόσαστε	θα -άγονταν
ΜΕΛΛ. ΣΤΙΓΜ.	ΣΤΙΓΜ.	θα (εισ)-αχθώ	θα -αχθείς	θα -αχθεί	θα -αχθούμε	θα -αχθείτε	θα -αχθούν(ε)
ΜΕΛΛ. ΣΥΝΤ.	ΣΥΝΤ.	θα έχω (εισ)-αχθεί	θα έχεις -αχθεί	θα έχει -αχθεί	θα έχουμε -αχθεί	θα έχετε -αχθεί	θα έχουν(ε) -αχθεί
ΑΟΡ.	ΟΡΙΣΤ.	(εισ)-ήχθηκα (εισ)-ήχθην	-ήχθηκες -ήχθης	-ήχθηκε -ήχθη	-αχθήκαμε -ήχθημεν	-αχθήκατε -ήχθητε	-ήχθηκαν -ήχθησαν
	ΥΠΟΤ.	(εισ)-αχθώ	-αχθείς	-αχθεί	-αχθούμε	-αχθείτε	-αχθούν(ε)
	ΠΡΟΣΤ.		-			(εισ)-αχθείτε	
ΠΑΡΑΚ.	ΟΡΙΣΤ. / ΥΠΟΤ.	έχω (εισ)-αχθεί	έχεις -αχθεί	έχει -αχθεί	έχουμε -αχθεί	έχετε -αχθεί	έχουν(ε) -αχθεί
	ΜΤΧ.	(εισ)-ηγμένος, -ηγμένη, -ηγμένο					
ΥΠΕΡΣ.	ΟΡΙΣΤ.	είχα (εισ)-αχθεί	είχες -αχθεί	είχε -αχθεί	είχαμε -αχθεί	είχατε -αχθεί	είχαν(ε) -αχθεί

Στο ερώτημα αυτό δεν θα ασχοληθούμε με την ενεργητική φωνή. Πλην του ρ. επάγω -ομαι (φωτ. 9), καθώς και των ρ. παρεισάγω -ομαι και περισυνάγω -ομαι (φωτ. 19), για τα οποία δεν υπάρχει παραπομπή στο P43, όλα τα υπόλοιπα συνοδεύονται από την ένδειξη P43, η οποία σημαίνει P43α (ενεργητική φωνή) και P43β (παθητική φωνή). Επίσης, δεν θα ασχοληθούμε και με το ρ. εισάγω -ομαι (φωτ. 6) διότι όλοι οι αμφισβητούμενοι τύποι τεκμαίρονται στα σώματα των λημμάτων. Παρατηρώντας προσεκτικά τη φωτ. 2, θα διαπιστώσετε ότι είναι πολύ πιθανόν ο αναγνώστης (ο έφορος) να προβληματιστεί σε κάποια σημεία. Πιο συγκεκριμένα, τα μέλη του ΤΛ θεωρούμε ότι τα προβλήματα της φωτ. 2 εντοπίζονται στη μετοχή ενεστώτα, στη μετοχή παρακειμένου και στους δύο τύπους της οριστικής αορίστου. Επιπλέον, θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι τύποι του αορίστου με κατάληξη -άχθηκα καταχωρίζονται μόνον εάν δίδονται στα σώματα των λημμάτων. Το ίδιο ακριβώς ισχύει και για τους τύπους της μετοχής παρακειμένου με κατάληξη -αγμένος· καταχωρίζονται μόνον εάν δίδονται στα σώματα των λημμάτων.

Θεωρείτε ότι τεκμαίρονται από το κλιτικό υπόδειγμα P43β του ΛΣΓ και ότι είναι ορθό να υφίστανται στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και να είναι αποδεκτοί σ' αυτό και οι κλιτικοί τύποι ΑΓΟΜΕΝΟΣ, ΗΓΜΕΝΟΣ, ΗΧΘΗΚΑ, ΑΝΗΓΜΕΝΟΣ, ΑΝΗΧΘΗΚΑ,

ΑΠΑΓΟΜΕΝΟΣ, ΑΠΗΓΜΕΝΟΣ, ΑΠΗΧΘΗΚΑ, ΕΝΗΓΜΕΝΟΣ, ΕΝΗΧΘΗΚΑ, ΕΞΗΧΘΗΚΑ, ΜΕΤΗΓΜΕΝΟΣ, ΜΕΤΗΧΘΗΚΑ, ΠΑΡΗΧΘΗΚΑ, ΠΕΡΙΑΓΟΜΕΝΟΣ, ΠΕΡΙΗΓΜΕΝΟΣ, ΠΕΡΙΗΧΘΗΚΑ, ΠΕΡΙΗΧΘΗΝ, ΠΡΟΑΓΟΜΕΝΟΣ, ΠΡΟΣΗΓΜΕΝΟΣ, ΠΡΟΣΗΧΘΗΚΑ, ΣΥΝΗΧΘΗΚΑ, ΥΠΗΧΘΗΚΑ, ΑΝΑΠΑΡΗΧΘΗΚΑ, ΔΙΕΞΗΓΜΕΝΟΣ;

Αν θεωρείτε ότι όλοι αυτοί οι κλιτικοί τύποι είναι ορθοί και αποδεκτοί, τότε σας παρακαλούμε να επιλέξετε το κουμπί «ΝΑΙ ΣΕ ΟΛΑ». Αν θεωρείτε ότι κανείς από αυτούς τους κλιτικούς τύπους δεν είναι ορθός, τότε σας παρακαλούμε να επιλέξετε το κουμπί «ΟΧΙ ΣΕ ΟΛΑ». Τέλος, αν θεωρείτε ότι όχι μεν όλοι, αλλά κάποιοι από αυτούς τους τύπους είναι ορθοί, τότε σας παρακαλούμε να επιλέξετε το κουμπί «ΝΑΙ» στους αντίστοιχους τύπους που θεωρείτε ορθούς.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι στα ΑΠΗΧΘΗΚΑ, ΕΝΗΧΘΗΚΑ, ΕΞΗΧΘΗΚΑ, ΜΕΤΗΧΘΗΚΑ, ΠΑΡΗΧΘΗΚΑ, ΠΡΟΣΗΧΘΗΚΑ, ΣΥΝΗΧΘΗΚΑ, ΠΡΟΑΓΟΜΕΝΟΣ. Όχι σε όλα τα υπόλοιπα.

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 322

Στα αποδεκτά μας λεξικά λημματογραφείται και η λέξη μπολ. Στο ΛΣΓ, Ορθογραφικό Παράρτημα, σελ. Π95, πίνακας «Β4 ορθογραφία νεότερων ξένων λέξεων», λεξικογραφείται και με δεύτερη ορθογραφία (μπωλ), η οποία φυσικά είναι αποδεκτή, όπως επίσης είναι αποδεκτό και το υποκοριστικό μπωλάκι επειδή αυτό παράγεται από το μπολ (μπωλ). Παρατηρούμε ότι σε όλα τα λεξικά η λέξη μπολ (μπωλ) ετυμολογικά προέρχεται από το γαλλικό bol και το αγγλικό bowl (φωτ. 1).

μπολ (το) {άκλ.} **1.** το ημισφαιρικό σκεύος, συνήθ. από γυαλί ή πλαστικό, μέσα στο οποίο μπορεί να βάλει κανείς παγωτό, γλυκό, καρπούς κ.ά. ή να ανακατέψει υλικά κατά το μαγείρεμα **2.** πλαστικό ή γυάλινο σκεύος για την τοποθέτηση και φύλαξη τροφών. — (υποκ.)

μπολάκι (το).

[ΕΤΥΜ. < γαλλ. bol < μέσ. αγγλ. bolle (> αγγλ. bowl) < αρχ. αγγλ. holla, που συνδ. με αρχ. γερμ. holla «φουσκάλα»].

μπολ το [ból] Ο (άκλ.) : μικρό δοχείο ημισφαιρικού σχήματος: Γυάλινο ~. Αδειάστε την κρέμα από την κατσαρόλα σε ~. **μπολάκι** το ΥΠΟΚΟΡ.

[λόγ. < γαλλ. bol < αγγλ. bowl]

μπολ ουσ. (ουδ.) {άκλ.}: δοχείο με καμπυλωτό σχήμα στο κάτω μέρος, που χρησιμοποιείται συνήθ. ως μαγειρικό σκεύος: ασημένιο/βαθύ/γυάλινο/διαφανές/κεραμικό/μεταλλικό/ξύλινο/πλαστικό ~. ~ παγωτού. ~ του μίξερ. ~ με καπάκι. ~ για σαλάτα. Σε ένα ~ ρίχνουμε/χτυπάμε τα υλικά για την κρέμα. || (συνεκδ.) Ένα ~ δημητριακά με γάλα για πρωινό (: η αντίστοιχη ποσότητα). Βλ. γαβάθα. • Υποκ.: **μπολάκι** (το) [< γαλλ. bol]

μιλέν (< αγγλ. my lady)	μυλαίδη	τρένο (< ιταλ. treno < γαλλ. train)	τραίνο
μιλόρδος (< αγγλ. my lord)	μυλόρδος	τρικ (< γαλλ. truc)	τρικ
μπίρα (< ιταλ. birra)	μπύρα	τρόλεϊ (< αγγλ. trolley [bus])	τρόλλεϊ
μπολ (< γαλλ. bol)	μπωλ	φεριμπότ (< αγγλ. ferry boat)	φέρρυμπωτ
ντοκιμαντέρ (< γαλλ. documentaire)	ντοκυμανταίρ	φουτμπόλ (< αγγλ. foot ball)	φουτμπώλ
οτοστόπ (< γαλλ. auto-stop)	ωτοστόπ	χίπι (< αγγλ. hippy)	χίππυ
πέναλτι (< αγγλ. penalty)	πέναλτυ	χολ (< αγγλ. hall)	χωλ
πιλοτή (< γαλλ. pilotis)	πυλωτή		

Η λέξη φουτμπόλ είναι μία διαφορετική περίπτωση. Στο ΛΝΕΓ και στο ΛΣΓ λεξικογραφείται και με δεύτερη ορθογραφία (φουτμπώλ), η οποία φυσικά είναι αποδεκτή. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι η λέξη αυτή ετυμολογικά προέρχεται από το αγγλικό ball = μπάλα (φωτ. 2).

φουτμπόλ (το) (κ. παλαιότ. φουτμπώλ) {άκλ.} το ποδόσφαιρο (βλ.λ.).
[ETYM. < αγγλ. football].

φουτμπόλ (< αγγλ. foot ball)

» φουτμπώλ
(παλαιότ.)

χίπι (< αγγλ. hippy)
χολ (< αγγλ. hall)

» χίππυ (παλαιότ.)
» χωλ (παλαιότ.)

μιλέδν (< αγγλ. my lady)	μυλαίδν	τρένο (< ιταλ. treno < γαλλ. train)	τραίνο
μιλόρδος (< αγγλ. my lord)	μυλόρδος	τρικ (< γαλλ. truc)	τρικ
μπίρα (< ιταλ. birra)	μπύρα	τρόλεϊ (< αγγλ. trolley [bus])	τρόλλεϊ
μπολ (< γαλλ. bol)	μπωλ	φεριμπότ (< αγγλ. ferry boat)	φέρρυμπωτ
ντοκιμαντέρ (< γαλλ. documentaire)	ντοκυμανταίρ	φουτμπόλ (< αγγλ. foot ball)	φουτμπώλ
οτοστόπ (< γαλλ. auto-stop)	ωτοστόπ	χίπι (< αγγλ. hippy)	χίππυ
πέναλτι (< αγγλ. penalty)	πέναλτυ	χολ (< αγγλ. hall)	χωλ
πιλοτή (< γαλλ. pilotis)	πυλωτή		

Πέραν όμως του φουτμπόλ (φουτμπώλ), δεν παρατηρείται διπλή ορθογραφία σε καμία άλλη λέξη με β' συνθετικό το αγγλικό ball. Βλέπουμε λ.χ. ότι η λέξη χάντμπολ (και χαντμπολίστας, χαντμπολίστρια) σε όλα τα λεξικά εμφανίζεται μόνο με όμικρον (φωτ. 3).

χάντμπολ (το) {άκλ.} ελλην. χειροσφαίριση· ομαδικό παιχνίδι που παίζεται με στρογγυλή μπάλα σε γήπεδο 40 επί 20 μέτρων (με δύο μικρά τέρματα) μεταξύ δύο επταμελών ομάδων (από έξι παίκτες και έναν τερματοφύλακα). οι οποίοι εναλλάσσουν τη μπάλα με τα χέρια προσπαθώντας να επιτύχουν όσο το δυνατόν περισσότερα τέρματα (γκολ) εις βάρος της αντίπαλης ομάδας. — **χαντμπολίστας** (ο). **χαντμπολίστρια** (η).
[ΕΓΥΜ. < αγγλ. handball < hand «χέρι» + ball «μπάλα»].

χάντμπολ το [χάνδβολ] Ο (άκλ.): αθλητικό παιχνίδι ανάλογο με το ποδόσφαιρο, με τη διαφορά ότι την μπάλα την πετούν με τα χέρια· χειροσφαίριση.

[λόγ. < αγγλ. handball]

χάντμπολ χά-ντμπολ ουσ. (ουδ.) {άκλ.}: ΑΘΛ. ομαδικό παιχνίδι με μπάλα που παίζεται με τα χέρια και στο οποίο νικήτρια ανακηρύσσεται η ομάδα που πετυχαίνει τα περισσότερα γκολ: ανδρικό/ γυναικείο ~. Βλ. μπιτς ~, πίβοτ, ράγκμπι. ΣΥΝ. χειροσφαίριση [< αγγλ. handball, 1873, γαλλ. ~, 1924]

χά|ντμπολ (το) Ο {άκλ.} ΑΘΛ. η χειροσφαίριση (βλ.λ.).
— **χαντμπολίστας** Ο1, **χαντμπολίστρια** Ο5.

Ομοίως, όπως ακριβώς και στο χάντμπολ, το αυτό παρατηρούμε και σε όλες τις άλλες λέξεις που παράγονται από το αγγλικό ball, δηλαδή αίρμπολ, έρμπολ, τζάμπολ, γκόλμπολ (και γκώλμπολ), μπίτζμπολ, πέντμπολ, σόφτμπολ, μπειζμπολίστας, βολεϊμπολίστας (και βολλεϋμπολίστας), βολεϊμπολίστρια (και βολλεϋμπολίστρια). Δείτε κάποιες από αυτές στην παρακάτω φωτ. 4.

τζάμπολ τζά-μπολ ουσ. (ουδ.) {άκλ.}: ΑΘΛ. διαδικασία έναρξης αγώνα μπάσκετ κατά την οποία ο ψηλότερος συνήθ. παίκτης από κάθε ομάδα παρατάσσεται απέναντι από τον αντίστοιχο αντίπαλο και ο διαιτητής πετά την μπάλα ανάμεσά τους ψηλά με σκοπό αυτοί να τη διεκδικήσουν και να τη στείλουν σε παίκτη της δικής τους ομάδας· κατ' επέκτ. έναρξη αγώνα: Πήραν θέση στη γραμμή του ~. || Μία ώρα πριν το ~ της αναμέτρησης/του ντέρμπι/του τελικού και το γήπεδο είναι γεμάτο. [< αμερικ. jump-ball, 1924]

αίρμπολ [αϊρμπολ] αίρ-μπολ ουσ. (ουδ.) {άκλ.} & έρμπολ: (στο μπάσκετ) τελείως άστοχο σουτ, που δεν βρίσκει ούτε το ταμπλό ούτε το στεφάνι: Στην τελευταία κρίσιμη προσπάθεια έκανε ~. [< αμερικ. airball, 1981]

γκόλμπολ γκόλ-μπολ ουσ. (ουδ.) {άκλ.}: ΑΘΛ. πα-ραολυμπιακό άθλημα μεταξύ δύο ομάδων που αποτελούνται από τρεις αθλητές με διαταραχές στην όραση, οι οποίοι προσπαθούν να σημειώσουν γκολ, ρίχνοντας με το χέρι ειδική μπάλα που βγάζει ήχο, όταν κινείται. Βλ. μπότσια. [< αγγλ. goalball, περ. 1946]

Τέλος, αποτελούν ξεχωριστή περίπτωση τα λήμματα ματς και σετ. Στο ΛΑΑ (Ακαδ. Αθηνών), στο ερμηνευμα του λήμματος ματς, δίδεται και το ~ μπολ, το οποίο σαφώς σημαίνει ματς μπολ, δηλαδή δύο λέξεις, όχι μάτςμπολ. Παρομοίως, στο ερμηνευμα του λήμματος σετ, δίδεται και το ~ - μπολ, το οποίο σαφώς σημαίνει σετ – μπολ, δηλαδή

δύο λέξεις και δη με παύλα ανάμεσα, όχι σετμπολ. Δείτε μαζί τα λ. ματς και σετ στην παρακάτω φωτ. 5.

ΜΑΤΣ ουσ. (ουδ.) {άκλ.} (προφ.) **1.** αθλητικός αγώνας μεταξύ δύο προσώπων ή ομάδων (συνήθ. στο ποδόσφαιρο): φιλικό ~. ~ εκτός/εντός έδρας. ~ τίτλου. Το ~ έληξε ισόπαλο. Η γηπεδούχος πήρε το ~ (= κέρδισε). ~ μπολ (: μπαλιά που κρίνει τον νικητή του αγώνα). Πβ. αναμέτρηση, συνάντηση. ΣΥΝ. παιχνίδι (3) **2.** (μτφ.) καβγάς: Γύρισε αργά το βράδυ σπίτι και είχε ~ με τους γονείς της.
● Υποκ.: **ματσάκι (το)** [< αγγλ. match]

ΣΕΤ ουσ. (ουδ.) {άκλ.} **1.** παρόμοια ή όμοια πράγματα που αποτελούν ένα σύνολο και χρησιμοποιούνται μαζί: ένα/δύο ~ επίπλων/κοσμημάτων (: περιδέραιο, βραχιόλι, σκουλαρίκια, δαχτυλίδι)/μακιγιάζ/ποτηριών. ~ μπλούζα-παντελόνι. ~ από σεντόνια και παπλώματα. **2.** ΑΘΛ. καθένα από τα μέρη αγώνα τένις, βόλεϊ ή πινγκ πονγκ: Έχασε/κέρδισε το πρώτο ~. Νίκη με 3-2 ~. ~-μπολ (: που κρίνει τον νικητή του ~). ● Υποκ.: **σετάκι (το)**: στη σημ. **1.** [< αγγλ. set]

Σας παρακαλούμε να παρατηρήσετε προσεκτικά τις φωτ. 1, 2, 3, 4, 5 και στη συνέχεια να απαντήσετε στα δύο παρακάτω υποερωτήματα.

A. Θεωρείτε ότι τεκμαίρονται και ότι θα πρέπει να είναι αποδεκτοί στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και οι τύποι ΑΙΡΜΠΩΛ, ΕΡΜΠΩΛ, ΤΖΑΜΠΩΛ, ΓΚΟΛΜΠΩΛ (και ΓΚΩΛΜΠΩΛ), ΜΠΕΙΖΜΠΩΛ, ΠΕΙΝΤΜΠΩΛ, ΣΟΦΤΜΠΩΛ, ΧΑΝΤΜΠΩΛ,

ΜΠΕΙΖΜΠΩΛΙΣΤΑΣ, ΒΟΛΕΙΜΠΩΛΙΣΤΑΣ (και ΒΟΛΛΕΥΜΠΩΛΙΣΤΑΣ),
ΒΟΛΕΙΜΠΩΛΙΣΤΡΙΑ (και ΒΟΛΛΕΥΜΠΩΛΙΣΤΡΙΑ) ;

Β. Θεωρείτε ότι τεκμαίρονται και ότι θα πρέπει να είναι αποδεκτοί στο ελληνικό αγωνιστικό σκραμπλ και οι τύποι ΜΑΤΣΜΠΟΛ, ΜΑΤΣΜΠΩΛ, ΣΕΤΜΠΟΛ, ΣΕΤΜΠΩΛ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Α: Όχι, Β: Όχι.